

ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกับ
คุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2

นางสาวสรียา สุวรรณรักษ์

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2559

The Relationship between the Effectiveness of Student Development
Activities Operation and the Characteristics of Students in Primary
Schools under Nonthaburi Primary Education Service Area Office 2

Miss Sareeya Suwaranrak

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Educational Administration

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirath Open University

2016

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ   ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลการดำเนินงานด้านกิจกรรม
พัฒนาผู้เรียนกับคุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2

ชื่อและนามสกุล   นางสาวสรียา สุวรรณรักษ์

แขนงวิชา   บริหารการศึกษา

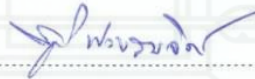
สาขาวิชา   ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กุลชลี จงเจริญ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2560

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กุลชลี จงเจริญ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ชูชาติ พ่วงสมจิตร)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนา
ผู้เรียนกับคุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2

ผู้ศึกษา นางสาวสรียา สุวรรณรักษ์ **รหัสนักศึกษา** 2562300141 **ปริญญา** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
(บริหารการศึกษา) **อาจารย์ที่ปรึกษา** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลชลี จงเจริญ **ปีการศึกษา** 2559

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาประสิทธิผลของการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามการรับรู้ของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 2) ศึกษาคุณลักษณะของนักเรียนตามการรับรู้ของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกับคุณลักษณะของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 304 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครจซี่และมอร์แกน แล้วทำการสุ่มแบบชั้นภูมิและการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .99 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการศึกษา ปรากฏว่า 1) ประสิทธิผลการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านกิจกรรมนักเรียน ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ และด้านกิจกรรมแนะแนวตามลำดับ 2) คุณลักษณะของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์ สุจริต รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง และมุ่งมั่นในการทำงาน ตามลำดับ และ 3) ประสิทธิผลการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะของนักเรียนในระดับสูงและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ ประสิทธิภาพ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คุณลักษณะของนักเรียน ประถมศึกษา

Independent study title: The Relationship between the Effectiveness of Student Development Activities Operation and the Characteristics of Students in Primary Schools under Nonthaburi Primary Education Service Area Office 2

Author: Miss Sareeya Suwaranrak; **ID:** 2562300141;

Degree: Master of Education (Educational Administration);

Independent study advisor: Dr. Koolchalee Chongcharoen, Assistant Professor;

Academic year: 2016

Abstract

The purposes of this research were (1) to study the effectiveness of student development activities operation as perceived by teachers in primary schools under Nonthaburi Primary Education Service Area Office 2; (2) to study the characteristics of students as perceived by teachers in primary schools under Nonthaburi Primary Education Service Area Office 2; and (3) to study the relationship between the effectiveness of student development activities operation and the characteristics of students in schools under Nonthaburi Primary Education Service Area Office 2.

The research sample consisted of 304 teachers in schools under Nonthaburi Primary Education Service Area Office 2 during the academic year 2015, obtained by proportionate stratified random sampling and simple random sampling. The sample size was determined based on Krejcie and Morgan's Table of Sample Size. The employed research instrument was a rating scale questionnaire, with reliability coefficient of 0.99. Data were statistically analyzed using the frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's product-moment correlation.

The research findings were as follows: (1) both the overall and individual aspects of the effectiveness of student development activities operation were rated at the high level, and could be ranked based on their rating means as follows: student activities, public service activities, and guidance activities, respectively; (2) both the overall and individual aspects of the students characteristics were rated at the high level, and could be ranked based on their rating means as follows: the love of nation, religion and king; honesty and integrity; cherishing Thai-ness; public-mindedness; self-discipline; avidity for learning; living based on principles of self-sufficiency; and dedication and commitment to work, respectively; and (3) the effectiveness of student development activities operation and the characteristics of students correlated highly, positively and significantly at the .01 level of statistical significance.

Keywords: Effectiveness, Student development activities, Characteristics of students, Primary education

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระเล่มนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลชลี จงเจริญ อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้อย่างใกล้ชิดตลอดมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ชูชาติ พ่วงสมจิตร กรรมการสอบการศึกษา ค้นคว้าอิสระ ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะงานค้นคว้าอิสระ และรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่งและขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ นายวีรพงษ์ คล้ายสอน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองเพรางาย นายทวีศักดิ์ พรหมสาขา ณ สกลนคร ผู้อำนวยการโรงเรียนสุเหร่าปากคลองลำรี และ นายผดุงศักดิ์ วิศิษฐ์วุฒิกุล ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ ที่เสียสละเวลาและให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบเครื่องมือการศึกษา

ขอขอบพระคุณ นายเต๋จ สว่างอรุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนแก้วอินทร์สุธาอุทิศ ผู้อำนวยการสถานศึกษาและคณะครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2 ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลในการตอบแบบสอบถาม และกรุณาให้ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าอิสระ รวมทั้งเสียสละเวลาและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูล

นอกจากนี้ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณคณาจารย์แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่กรุณาให้ความรู้ ประสบการณ์และคำแนะนำจนประสบผลสำเร็จ เพื่อนักศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำการศึกษานี้ทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ และที่สำคัญอย่างยิ่ง ขอขอบคุณครอบครัวที่ทำให้กำลังใจตลอดมา

คุณประโยชน์ที่เกิดจากศึกษานี้ ผู้ศึกษาขอมอบให้กับผู้ที่สนใจการศึกษาทุกท่าน

สรียา สุวรรณรักษ์

กุมภาพันธ์ 2560

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
กรอบแนวคิดการศึกษา	3
สมมติฐานการศึกษา	4
ขอบเขตการศึกษา	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่ได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
การบริหารสถานศึกษา	8
แนวคิดของการเรียนรู้และการพัฒนาการของผู้เรียน	12
คุณลักษณะของผู้เรียนและการประเมินคุณลักษณะของผู้เรียน	20
การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	34
ประสิทธิผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	47
บริบทการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2	48
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	53
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	58
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	58
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	58
การเก็บรวบรวมข้อมูล	60
การวิเคราะห์ข้อมูล	60

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	62
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	62
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลของการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2	64
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนนทบุรี เขต 2	69
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลการดำเนินงาน ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกับคุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนนทบุรี เขต 2	78
บทที่ 5 สรุปการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	81
สรุปการศึกษา	81
อภิปรายผล	86
ข้อเสนอแนะ	90
บรรณานุกรม	91
ภาคผนวก	96
ก รายชื่อและประวัติผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาเครื่องมือ	97
ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูล	99
ค แบบสอบถามเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ	105
ง ค่าดัชนีความสอดคล้องของคำถาม	115
จ ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม	119
ประวัติผู้ศึกษา	121

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอำเภอ	58
ตารางที่ 4.1 จำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	62
ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลของการดำเนินงาน ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยภาพรวม	64
ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผล ของการดำเนินงาน ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านกิจกรรมแนะแนว	65
ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลของการดำเนินงาน ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านกิจกรรมนักเรียน	66
ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลของการดำเนินงาน ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	68
ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยภาพรวม	69
ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	70
ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านซื่อสัตย์ สุจริต	71
ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านมีวินัย	72
ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านใฝ่เรียนรู้	73

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านอยู่อย่างพอเพียง	74
ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน	75
ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านรักความเป็นไทย	76
ตารางที่ 4.14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านมีจิตสาธารณะ	77
ตารางที่ 4.15 ค่าความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กับคุณลักษณะของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2	79

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย	4
ภาพที่ 2.1 ขั้นตอนการดำเนินการวัดประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน	25
ภาพที่ 2.2 รูปแบบที่กลุ่มสาระการเรียนรู้และผู้ที่ได้รับผิดชอบพัฒนาและประเมินทุก คุณลักษณะ	27
ภาพที่ 2.3 รูปแบบที่กลุ่มสาระการเรียนรู้และผู้ที่ได้รับผิดชอบพัฒนาและประเมินเฉพาะ คุณลักษณะที่เหมาะสม	29
ภาพที่ 2.4 รูปแบบที่ครูประจำชั้นหรือครูประจำชั้นวิชาพัฒนาและประเมิน หรือร่วมพัฒนา และประเมิน	30

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศ ทั้งยังช่วยทำให้พลเมืองของประเทศชาติมีคุณภาพ รู้จักคิด และสร้างสรรค์ อันจะก่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้าแก่ตนเอง และประเทศชาติ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิต พัฒนาศักยภาพ และความสามารถให้รู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงวิทยาการด้านต่างๆ ยุคโลกาภิวัตน์ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และเศรษฐกิจ ย่อมส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคมเป็นอย่างมาก ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ในการพัฒนาผู้คนสามารถปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณค่า มีความสุขอย่างยั่งยืน

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, น. 2) นอกจากนี้แล้วการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต และสามารถอาศัยร่วมอยู่กับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, น. 5) โดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษา ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วของสังคมและเทคโนโลยี จนก่อให้เกิดทั้งผลดีและผลเสียต่อการดำเนินชีวิตในปัจจุบันของบุคคล ทำให้เกิดความยุ่งยากซับซ้อนมากยิ่งขึ้น จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิตให้สามารถดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณค่า มีศักดิ์ศรี มีความสุข บนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียงและยั่งยืน ซึ่งกระบวนการจัดการศึกษาเป็นภารกิจสำคัญของสถานศึกษาที่จำเป็นต้องจัดให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ที่กำหนดไว้ทั้งกิจกรรมที่จัดให้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมสำคัญที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาในทุกด้าน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นคนดี เป็นคนเก่ง มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เป็นการพัฒนาผู้เรียนเพื่อแก้ปัญหาสภาพสังคมในปัจจุบัน ซึ่งสังคมกำลังมีปัญหามากมาย เด็กและเยาวชนได้รับอิทธิพลจากสื่อและสิ่งพิมพ์ต่างๆ มีการลอกเลียนแบบพฤติกรรมที่

ไม่พึงปรารถนา มีการทะเลาะวิวาท การติดสิ่งเสพติด การหมกมุ่นทางเพศ ขาดระเบียบวินัย ขาดความอดทน และขาดความรับผิดชอบ อันเป็นปัญหาใหญ่ของประเทศในขณะนี้ จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นเป้าหมายหนึ่งในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ในการที่จะทำให้ผู้เรียนเป็นคนที่มีความประพฤติที่กระทรวงศึกษาธิการ (2546, น. 1-2) ได้กล่าวว่า การที่คนจะมีคุณภาพได้นั้น หมายถึง คนผู้นั้นต้องมีทั้งความดี ความเก่ง และมีความสุข จากเหตุผลดังกล่าว กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จึงเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้นำความรู้ ทักษะจากการเรียนรู้และประสบการณ์ต่างๆ ของผู้เรียนมาปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาดตนเองให้เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัยและมีจิตสำนึก สาธารณะที่ดีงาม รวมทั้งเป็นคนมีปัญญาในการใช้ทักษะชีวิต การคิด การสื่อสาร การแก้ปัญหาและการใช้เทคโนโลยี และเป็นคนมีความสุขในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงโดยอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสร้างสรรค์ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มี 3 ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน ประกอบด้วย กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และนักศึกษาวิชาทหาร กิจกรรมชุมนุม ชมรม และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่ดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนการบริหารจัดการด้านการศึกษาในพื้นที่ 4 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอไพร่น้อย อำเภอบางบัวทอง อำเภอบางใหญ่ และอำเภอปากเกร็ด มีสถานศึกษาในสังกัดปีการศึกษา 2558 ทั้งสิ้น 124 แห่ง เป็นสถานศึกษาของรัฐจำนวน 64 แห่ง และสถานศึกษาของเอกชนจำนวน 60 แห่ง มีนักเรียนจำนวน 80,472 คน และครูภาครัฐจำนวน 1,448 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2, 2558, น. 16-18) สิ่งที่เป็นข้อสังเกตประการหนึ่งพบว่า ปัญหาที่สำคัญในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จากการวิเคราะห์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า จากการสำรวจข้อมูลครูที่ทำหน้าที่สอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนยังไม่เข้าใจหลักการ และแนวทางในการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 รวมทั้งยังยึดรูปแบบการจัดกิจกรรมแบบเดิมๆ โดยครูจะเป็นผู้กำหนดกิจกรรมชุมนุมตามที่ครูผู้สอนถนัด แผนการจัดการเรียนรู้ และกระบวนการจัดกิจกรรมต่างๆ ผู้เรียนไม่มีส่วนได้ร่วมคิด ร่วมทำ หรือการออกรูปแบบของกิจกรรม ตลอดจนการวัดผลประเมินผลยังขาดความชัดเจน ขึ้นอยู่กับครูส่วนใหญ่ยังไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน ไม่เห็นความสำคัญของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ขาดความเอาใจใส่ในเรื่องของการเตรียมการสอน ปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คือ ครูไม่ให้ความสำคัญและเอาใจใส่ในการจัดกิจกรรม ส่วนใหญ่จะจัดในช่วงใกล้ๆ จะดำเนินการประเมินผล ครูไม่เข้าใจชัดเจนในหน้าที่ของตน เข้าใจว่าครูมีหน้าที่สอนเฉพาะรายวิชา 8 กลุ่มสาระเท่านั้น ส่วนกิจกรรมอื่นจะสอนหรือไม่ก็ได้ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไม่ประสบความสำเร็จและไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เนื่องจากครูจะเน้นเนื้อหาสาระโดยให้ผู้เรียนได้รู้จากการฟังและการอ่าน ไม่ได้ฝึกปฏิบัติหรือให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ค้นหาความรู้ด้วยตนเอง กระบวนการฝึกปฏิบัติ การเรียนการสอนไม่เป็นไปตามกระบวนการ

นอกจากนี้ยังพบว่า การวิเคราะห์ข้อมูลโรงเรียนประถมศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

(2557, น. 55) ได้แก่ ครูส่วนใหญ่มีการประเมินคุณลักษณะของนักเรียน ทั้ง 8 คุณลักษณะ การนิยามตัวชี้วัดคุณลักษณะของนักเรียนมีลักษณะเป็นนามธรรม ซึ่งยากต่อการวัด เช่น การประเมิน รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ รักความเป็นไทย ที่นำไปปฏิบัติในสถานการณ์จริงได้ยาก รวมทั้งครูยังใช้การวัดแบบเดิมคล้ายกับการวัดจิตพิสัย ขาดการกำหนดผู้มีส่วนร่วมในการประเมินที่ชัดเจน ครูคนเดียวมักจะเป็นผู้ประเมินไปตามการสังเกต การรับรู้ของครู ซึ่งอาจทำให้ผลการวัดและประเมินไม่ตรงตามความเป็นจริง สถานศึกษาบางแห่งไม่มีการจัดตั้งคณะกรรมการในการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะของนักเรียน ไม่มีการกำหนดหน้าที่อย่างชัดเจน และไม่เป็นระบบขั้นตอน จึงทำให้การวัดผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนยังไม่สามารถบ่งบอกถึงคุณลักษณะของผู้เรียนได้อย่างชัดเจน

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกับคุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ผลการวิจัยครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงข้อสนเทศเกี่ยวกับการดำเนินงานการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ผลการวิจัยครั้งนี้จะช่วยให้ข้าราชการครู ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ได้ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง การดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งนำไปเผยแพร่และเป็นแนวทางปรับปรุง แก้ไขประสิทธิผลการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกับคุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาให้มีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลดีต่อการจัดการศึกษาและการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นคนดีของสังคมและประเทศชาติสืบไป

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 2.1 เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2
- 2.2 เพื่อศึกษาคุณลักษณะของนักเรียนตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2
- 2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลของการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกับคุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรีเขต 2

3. กรอบแนวคิดการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกับคุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 โดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่ง

ประกอบด้วย กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, น. 3-4) กับคุณลักษณะของนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, น. 155-185) ดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. สมมติฐานการศึกษา

ประสิทธิผลของการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2

5. ขอบเขตการศึกษา

5.1 ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษามุ่งศึกษาประสิทธิผลของการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนใน 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) กิจกรรมแนะแนว 2) กิจกรรมนักเรียน และ 3) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ และศึกษาคุณลักษณะของนักเรียน 8 ประการ ได้แก่ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์ สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย 8) มีจิตสาธารณะ

5.2 ประชากร

ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 1,448 คน

6. นวัตกรรมเฉพาะ

6.1 ประสิทธิภาพ หมายถึง ผลสำเร็จของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ดำเนินงานได้บรรลุผล เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะเป็นไปตามที่กำหนด

6.2 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นอย่างมีระบบด้วยรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างรอบด้านทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมตามศักยภาพ โดยมุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่จัดให้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย

6.2.1 กิจกรรมแนะแนว หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีทักษะชีวิต โดยเป็นการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการ ธรรมชาติของผู้เรียนทั้งด้านการศึกษา ด้านอาชีพ รวมทั้งด้านส่วนตัวและสังคม

6.2.2 กิจกรรมนักเรียน หมายถึง กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมตามความถนัด ความสนใจ โดยเน้นเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ความมีระเบียบวินัย การไม่เห็นแก่ตัว ความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจ ความมีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปันกันและความเอื้ออาทรและสมานฉันท์ ประกอบด้วย กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี กิจกรรมยุวภาษา กิจกรรมผู้บำเพ็ญประโยชน์ รวมทั้งกิจกรรมชุมนุม ชมรม

6.2.3 กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ หมายถึง กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรมจริยธรรม จัดกิจกรรมโดยให้ผู้เรียนคิดสร้างสรรค์ออกแบบกิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์อย่างหลากหลายรูปแบบ เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมในลักษณะจิตอาสา

6.3 คุณลักษณะของนักเรียน หมายถึง ลักษณะที่สังคมต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลกซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะ 8 ประการ ประกอบด้วย

6.3.1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติ อารมณ์ซึ่งความเป็นชาติไทย ศรัทธา ยึดมั่นในศาสนา และเคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยมีพฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ ความเป็นพลเมืองดีของชาติ การอารังไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย ความศรัทธา ยึดมั่น และปฏิบัติตนตามหลักของศาสนา และความเคารพเทิดทูน สถาบันพระมหากษัตริย์

6.3.2 ซื่อสัตย์ สุจริต หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในความถูกต้องประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเอง และผู้อื่นทั้งทางกาย วาจา ใจ โดยมีพฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ ความประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองทั้งทางกาย วาจา ใจ และความประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อผู้อื่นทั้งทางกาย วาจา ใจ

6.3.3 มีวินัย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในข้อตกลง กฎเกณฑ์ และระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม โดยมีพฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ การปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม

6.3.4 ใฝ่เรียนรู้ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน โดยมีพฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ ความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ และการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน โดยการเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม สามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ และสามารถนำไปใช้ปฏิบัติจริงและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

6.3.5 อยู่อย่างพอเพียง หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยได้กำหนดตัวชี้วัด โดยมีพฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ การดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

6.3.6 มุ่งมั่นในการทำงาน หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจและรับผิดชอบในการทำหน้าที่การทำงานด้วยความเพียรพยายาม อดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย โดยได้กำหนดตัวชี้วัด โดยมีพฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ ความตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ การงาน และการทำงานด้วยความเพียรพยายามและอดทนเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

6.3.7 รักความเป็นไทย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่า ร่วมอนุรักษ์ สืบทอดภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรม ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม โดยมีพฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ ความภาคภูมิใจในขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรมไทย และมีความกตัญญูกตเวทีก การเห็นคุณค่าและใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และการอนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาไทย

6.3.8 มีจิตสาธารณะ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชน และสังคม ด้วยความตั้งใจ กระตือรือร้น โดยไม่หวังผลตอบแทน โดยมีพฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ การช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวังผลตอบแทน และการเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม

6.4 นักเรียน หมายถึง นักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2

6.5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีเขตบริการทางการศึกษาที่รับผิดชอบใน 4 อำเภอของจังหวัดสุพรรณบุรี ได้แก่ อำเภอปากเกร็ด อำเภอบางใหญ่ อำเภอบางบัวทอง และอำเภอไทรน้อย

7. ประโยชน์ที่ได้รับ

7.1 สถานศึกษาสามารถนำผลการศึกษา ไปใช้เป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิผล การดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียน

7.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 มีข้อมูลสารสนเทศ เกี่ยวกับการพัฒนาการดำเนินงานการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาที่จะส่งผลให้ คุณลักษณะของนักเรียนเป็นไปตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกับคุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. การบริหารสถานศึกษา
  - 1.1 บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษา
  - 1.2 บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา
2. แนวคิดของการเรียนรู้และพัฒนาการของผู้เรียน
  - 2.1 แนวคิดของการเรียนรู้
  - 2.2 แนวคิดของพัฒนาการของผู้เรียน
3. คุณลักษณะของผู้เรียนและการประเมินคุณลักษณะของผู้เรียน
  - 3.1 แนวคิดของคุณลักษณะของผู้เรียน
  - 3.2 การประเมินคุณลักษณะของผู้เรียน
4. การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
  - 4.1 หลักการและแนวคิดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
  - 4.2 บทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
5. ประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
6. บริบทการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 7.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. การบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการดำเนินงานของกลุ่มบุคคล เพื่อต้องการพัฒนาหรือให้บริการทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคม ให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถ และเป็นคนดี กล่าวอีกนัยหนึ่งคือความพยายามที่จะจัดดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวกับการศึกษา โดยให้มีผลผลิตคือผู้เรียนที่มีคุณภาพในที่สุด (สันติ บุญภิรมย์, 2553, น. 53; หวน พิณรุฬันธ์, 2554, น. 12)

1.1 บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษา

สถานศึกษาเป็นแหล่งหรือเป็นสถานที่ในการจัดการศึกษาเพื่อให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชน เพื่อทำให้เด็กและเยาวชนสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้ด้วยความรู้ ความสามารถ รวมทั้ง

เป็นคนดี บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาตามเจตนารมณ์พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กล่าวเอาไว้ ดังนี้

(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 12)

1. จัดทำนโยบาย แผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย และแผนของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ตลอดจนบริบทและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

2. จัดตั้งงบประมาณ และรับผิดชอบค่าใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา

3. พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน และความต้องการของนักเรียน ชุมชน และท้องถิ่น

4. จัดการเรียนการสอน สภาพแวดล้อม บรรยากาศการเรียนการสอนที่เหมาะสม และส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตลอดจนการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการ จัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

5. ออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศและแนวปฏิบัติต่างๆ ตามที่กฎหมายกำหนด

6. กำกับ ติดตาม ประเมินผลงานตามแผนงาน โครงการและประเมินผลการ ปฏิบัติงาน ตลอดจนการพิจารณาความดีความชอบ การพัฒนา และการดำเนินการทางวินัยกับครูและ บุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด

7. ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา รวมทั้งปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหา ผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา

8. จัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ความร่วมมือในการ ประเมินคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานภายนอกสถานศึกษา รวมทั้งการรายงานผลการประเมินต่อ คณะกรรมการสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

9. ส่งเสริมความเข้มแข็งให้กับชุมชน และสร้างความสัมพันธ์กับสถานศึกษาและ สถาบันอื่นในชุมชน และท้องถิ่น

10. ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องกับกิจการภายในสถานศึกษาหรือตามที่ได้รับมอบหมาย และตามที่กฎหมายกำหนด

สถานศึกษานอกจากจะมีบทบาทหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่กำหนดไว้แล้ว (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 12)ยังได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาไว้ 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านวิชาการ

1.1 พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐานและความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น

1.2 จัดการเรียนการสอน สภาพแวดล้อม บรรยากาศการเรียนการสอนที่ เหมาะสม และ ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตลอดจนการปรับปรุงและพัฒนา คุณภาพการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

1.3 จัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา และรายงานผลการ ประเมิน ให้คณะกรรมการสถานศึกษารับทราบ

2. ด้านงบประมาณ

2.1 จัดตั้งและรับผิดชอบการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา ตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนด

2.2 ออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และแนวปฏิบัติ ฯลฯ เกี่ยวกับการบริหาร การเงินและการจัดการรายได้จากทรัพย์สินของสถานศึกษา ทั้งนี้ ตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนด

3. ด้านการบริหารงานบุคคล

ดำเนินการตามที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการ ศึกษากำหนด

4. ด้านการบริหารทั่วไป

4.1 จัดทำนโยบาย แผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับ นโยบายและแผน ของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งความต้องการของชุมชน และท้องถิ่น

4.2 ดำเนินการและกำกับ ติดตาม และประเมินผลงานตามแผนงาน โครงการ ของสถานศึกษา

4.3 ระดมทรัพยากร เพื่อการศึกษา รวมทั้ง ปกครองดูแลบำรุงรักษา ใช้ และ จัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษาตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนด

4.4 ออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศแนวปฏิบัติ ฯลฯ ในการดำเนินงานด้าน ต่างๆ ตามกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนด

4.5 ส่งเสริมความเข้มแข็งในชุมชนและ สร้างความสัมพันธ์กับสถาบันอื่นๆ ใน ชุมชนและท้องถิ่น

4.6 ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการของ สถานศึกษา หรือตามที่ได้รับมอบหมาย และตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนด

สรุปได้ว่า สถานศึกษามีบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทั้งในด้านของการกำหนดนโยบาย การจัดการเรียนการสอน การระดมทรัพยากร การเสริมสร้างความเข้มแข็ง นอกจากนี้ยังมีบทบาท หน้าที่อีก 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหาร ทั่วไป ทั้งนี้ การบริหารสถานศึกษาเป็นประโยชน์ต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาและผู้เรียน

1.2 บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2545) กำหนดหลักเกณฑ์ในการกระจายอำนาจทางการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน , 2553, น. 14) ซึ่งเป็นแนวทางการจัดระบบบริหาร และการจัดการศึกษาโดยเน้นให้มีการกระจาย อำนาจทางการศึกษาไปยังเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 งาน คือ งาน วิชาการ งานบริหารบุคคล งานบริหารงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป ส่งผลให้สถานศึกษามี สถานะเป็นนิติบุคคล มีการบริหารงานที่คล่องตัวมากขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษาได้กล่าวถึง บทบาทของ ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะที่เป็นผู้นำในการบริหารโรงเรียนว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรมีบทบาท สำคัญ 4 ด้าน ได้แก่ (วิลาภรณ์ ภูวัฒนกุล, 2543, น. 34-36)

1. บทบาทของผู้ฝึกสอน ผู้บริหารต้องสามารถทำความเข้าใจและสร้างความเข้าใจกับครูอาจารย์ให้มีความรู้ ความสามารถและรู้จักตนเองอย่างแท้จริง

2. บทบาทของผู้ประเมิน ผู้บริหารมีหน้าที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูอาจารย์โดยตรงไปตรงมาโดยเฉพาะในส่วนที่ต้องปรับปรุงเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องอย่างแท้จริง

3. บทบาทของที่ปรึกษา ผู้บริหารจะต้องช่วยกระตุ้นความคิดริเริ่มให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะในการกำหนดเป้าหมาย ของครูอาจารย์เกี่ยวกับการพัฒนาความก้าวหน้าทางอาชีพ

4. บทบาทของผู้ช่วยเหลือ ผู้บริหารต้องหาทางสนับสนุนให้ครูอาจารย์ประสบความสำเร็จในการวางแผนการปฏิบัติงานเพื่อความก้าวหน้าและประสบความสำเร็จในสายงานการสอน

อาคม วัดไธสง (2547: 70-72, 79) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาว่าเป็นการกระทำหรือการปฏิบัติที่ผู้ครองตำแหน่งควรประพฤติ ปฏิบัติ เช่น ผู้บริหาร รองผู้บริหาร ครู อาจารย์ ซึ่งได้กล่าวต่อไปว่าบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมีดังนี้

1. จัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา เพื่อใช้ในการดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

2. เป็นผู้นำในการจัดทำหลักสูตร โดยร่วมประสานกับบุคลากรทุกฝ่ายเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ตลอดจนสาระตามหลักสูตรของสถานศึกษา

3. จัดให้มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษา

4. สนับสนุนการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้

5. สนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายของสถานศึกษาได้รับความรู้ และความสามารถจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษารวมทั้งพัฒนาบุคลากรให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

6. จัดให้มีการนิเทศภายในเพื่อนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรอย่างมีระบบของหลักสูตรสถานศึกษาให้ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น

ทองทิพภา วิริยะพันธุ์ (2551, น. 3) ได้ระบุบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาว่าเป็นกระบวนการจัดกิจกรรมการทำงานอย่างเป็นระบบ ด้วยเทคนิคและวิธีการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม โดยการใช้ทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource) เงินทุน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) และระยะเวลาในการดำเนินงาน (Critical Moment) ร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติงานด้วยจิตรับผิดชอบ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ

ภารดี อนันตนาวิ (2552, น. 251-252 และ 260) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาว่าเป็นแบบแผนพฤติกรรมที่ถูกคาดหวังอย่างมีเหตุผลตามตำแหน่งที่มีขึ้นในหน่วยงาน และได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาว่า โดยทั่วไปผู้บริหารสถานศึกษาจะมีบทบาทหน้าที่สำคัญ ในการวางแผนการจัดการศึกษา การจัดทำหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน การบริหารชั้นเรียน การดูแลรักษาอุปกรณ์ ตลอดจนอาคารสถานที่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล การบริหารทั่วไป การดูแลสุขภาพของผู้เรียน และ

ในด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2545) ที่ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ ของผู้บริหารสถานศึกษา ไว้ดังนี้ คือ

1. บริหารกิจการของสถานศึกษา หรือส่วนราชการให้เป็นไปตามระเบียบ กฎหมาย กำหนดข้อบังคับของทางราชการ และของสถานศึกษาหรือส่วนราชการรวมทั้งนโยบายหรือวัตถุประสงค์ของส่วนราชการ

2. ประสานระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา รวมทั้งควบคุมดูแลบุคลากร การเงินพัสดุ สถานที่ ทรัพย์สินอื่น ของสถานศึกษาหรือส่วนราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับของทางราชการ

3. เป็นผู้แทนของสถานศึกษาหรือส่วนราชการในกิจการทั่วไป รวมทั้งการจัดนิติกรรมสัญญาในราชการสถานศึกษา หรือส่วนราชการตามวงเงินงบประมาณที่สถานศึกษาหรือส่วนราชการได้รับตามที่ได้รับมอบอำนาจ

4. จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับกิจการของสถานศึกษาหรือส่วนราชการเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา

5. อำนาจหน้าที่ในการอนุมัติประกาศนียบัตร และวุฒิปัตร์ ของสถานศึกษาเพื่อให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

6. ปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย จากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวง เลขาธิการสภาการศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งงานอื่นที่กระทรวงมอบหมาย

สรุปได้ว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นการกระทำหรือการปฏิบัติที่เป็นกระบวนการในการทำงานตามแบบแผนหรือพฤติกรรมที่ถูกคาดหวังด้วยวิธีการที่เป็นระบบ รวมทั้งบทบาทหน้าที่ที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีหน้าที่ในการวางแผน การบริหารวิชาการ การประชาสัมพันธ์ การจัดสภาพแวดล้อมและการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2. แนวคิดของการเรียนรู้และพัฒนาการของผู้เรียน

2.1 แนวคิดของการเรียนรู้

2.1.1 ความหมายของการเรียนรู้

โลกในยุคปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วมาก ทั้งด้านสภาพแวดล้อมและความเจริญทางเทคโนโลยี การเรียนรู้จึงเป็นกุญแจสำคัญต่อการดำรงชีวิต มนุษย์ต้องมีการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ทุกวัน จนอาจกล่าวได้ว่าเมื่อใดไม่มีการเรียนรู้ เมื่อนั้นมนุษย์ก็ไม่มีชีวิต และสังคมที่คนในสังคมไม่มีการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ในที่สุดสังคมนั้นก็ล้มล้าง ซึ่งการเรียนรู้ได้มีผู้ให้คำนิยามไว้ดังนี้

จิราภา เต็งไตรรัตน์และคณะ (2547, น. 123) กล่าวว่า การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวรซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากประสบการณ์และการฝึกหัด พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงที่ไม่จัดว่าเกิดจากการเรียนรู้เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงเพียงชั่วคราวเท่านั้น เช่น

ความเหน็ดเหนื่อย ผลจากการกินยา การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เนื่องมาจากภาวะ การได้รับบาดเจ็บทางด้านร่างกายเหล่านี้ ไม่นับว่าเกิดจากการเรียนรู้

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2545, น. 87) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการเรียนรู้ว่า หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเนื่องมาจากการได้รับสิ่งเร้า และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมดังกล่าวควรมีลักษณะที่ถาวรพอสมควร ซึ่งก็คือการได้รับประสบการณ์นั่นเอง

เต็มศักดิ์ คทวนิช (2546, น. 168) กล่าวว่า การเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากการจัดสถานการณ์หรือประสบการณ์ และเมื่อได้รับการฝึกฝนและฝึกหัดจนเกิดความชำนาญ แล้วจะส่งผลทำให้เกิดเป็นพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวรขึ้น พฤติกรรมเหล่านั้นต้องไม่เกิดจากสัญชาตญาณ ภาวะ โรควัยไข้เจ็บหรือเป็นผลมาจากการใช้ยาทั้งหลาย

วิไลวรรณ ศรีสงคราม, สุชัยญา รัตนสัญญา, โรจน์วี พจน์พัฒนาผล และพิรพล เทพประสิทธิ์, 2549, น. 132) กล่าวว่า การเรียนรู้ หมายถึง รูปแบบการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวรอันเป็นผลมาจากประสบการณ์และการฝึกหัด แต่ไม่รวมถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเป็นผลของพัฒนาการและภาวะ ความเจ็บป่วย ความเมื่อยล้า รวมทั้งฤทธิ์ของยาและสารเคมีต่างๆ

Gage & Berliner (1991, p. 223, อ้างถึงใน แสงเดือน ทวีสิน, 2545, น. 130) กล่าวถึง ความหมายของการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการที่อินทรีย์มีพฤติกรรมที่แสดงออก ศักยภาพ ความสามารถที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างถาวร ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากประสบการณ์หรือการฝึกหัดที่เรียกว่าเป็นกระบวนการ

สรุปได้ว่า การเรียนรู้ เป็นกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากการจัดสถานการณ์หรือประสบการณ์ และเมื่อได้รับการฝึกฝนและฝึกหัดจนเกิดความชำนาญแล้วจะส่งผลให้เกิดพฤติกรรมที่ถาวรขึ้น

2.2 แนวคิดพัฒนาการของผู้เรียน

2.2.1 ความหมายของพัฒนาการของผู้เรียน

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” ซึ่งมีผู้ให้ความหมายพัฒนาการของผู้เรียนไว้ ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2541, น. 20) กล่าวถึงพัฒนาการของผู้เรียนว่าเป็นพัฒนาการด้านต่างๆ ของผู้เรียน ได้แก่ พัฒนาการด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมของแต่ละคนมีความแตกต่างกัน

สุวีร์ ศิวะแพทย์ (2549, น. 13) ได้ให้ความหมายของพัฒนาการของนักเรียนไว้ว่า เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดช่วงอายุของคน ทั้งด้านร่างกายหรือพฤติกรรมในทางเจริญหรือทางเสื่อม

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2551, น. 32) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาการของนักเรียนไว้ว่า เป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากพฤติกรรมเดิมไปสู่พฤติกรรมใหม่ที่ค่อนข้างถาวร เป็นผลที่ได้รับจากประสบการณ์

สรุปได้ว่าพัฒนาการด้านต่างๆ ของผู้เรียน ได้แก่ พัฒนาการด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมของแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ซึ่งเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดช่วงอายุของคน ทั้งด้านร่างกายหรือพฤติกรรมในทางเจริญหรือทางเสื่อม

2.2.2 พัฒนาการของผู้เรียน

การเปลี่ยนแปลงทางพัฒนาการของนักเรียนนั้น โดยธรรมชาติของมนุษย์ ได้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอยู่ตลอดเวลา ตามกระบวนการทางชีววิทยา กระบวนการความรู้ ความเข้าใจและกระบวนการทางอารมณ์ในสภาพสังคมของแต่ละวัย ซึ่งนักการศึกษากล่าวไว้ ดังนี้

อารี พันธมณี (2545, น. 40-41) ได้แบ่งพัฒนาการของบุคคลด้านเจตคติและทักษะ และความต้องการด้านจิตใจไว้เป็น 8 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ระยะแรกเกิด 1 ปี เป็นลักษณะของความเชื่อถือไว้วางใจ กับไม่มีความเชื่อถือไว้วางใจ

ระยะที่ 2 ระยะ 2-3 ปี เป็นลักษณะของความเป็นอิสระกับความละอาย ความสงสัย

ระยะที่ 3 ระยะ 3-5 ปี เป็นลักษณะของความคิดริเริ่มกับความรู้สึกลึกซึ้ง

ระยะที่ 4 ระยะ 6 ปี วัยรุ่นเป็นลักษณะของความขยันหมั่นเพียรกับความรู้สึกลึกซึ้ง

ระยะที่ 5 ระยะวัยรุ่นเป็นลักษณะของการทำความเข้าใจจักตนเอง กับความสับสน

ระยะที่ 6 ระยะเริ่มเป็นผู้ใหญ่ เป็นลักษณะของความใกล้ชิดสนิทสนมและความเป็นปึกแผ่นกับความโดดเด่นอย่างกว้าง

ระยะที่ 7 ระยะผู้ใหญ่และผู้ใหญ่กลางคน เป็นลักษณะของการให้กำเนิดและเลี้ยงดูบุตรกับการหมกมุ่นใฝ่ใจแต่ตนเอง

ระยะที่ 8 ระยะวัยชรา เป็นลักษณะของความมั่นคงสมบูรณ์กับความหมดหวัง ทอดอาลัย

สุวรี ศิวะแพทย์ (2549, น. 28) ได้กล่าวถึง การพัฒนาการของมนุษย์ในแต่ละวัย ไว้ดังนี้

ภายใน

1. วัยก่อนคลอด การพัฒนาส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับระบบประสาทและอวัยวะ

2. วัยทารก มีการพัฒนาการทางภาษา เชาวปัญญา มีการเรียนรู้ทางสังคม

3. วัยเด็กดูแลตนเองได้ ปฏิบัติตามคำสั่งได้ เล่นกับเพื่อน มีปฏิสัมพันธ์ทาง

สังคม

4. วัยรุ่น มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายอย่างรวดเร็ว ต้องการความเป็นอิสระ มีเหตุผลมากขึ้นและให้ความสำคัญเพื่อนมากกว่าครอบครัว

5. วัยผู้ใหญ่ตอนต้น เริ่มตั้งหลักฐานทางส่วนตัว และด้านเศรษฐกิจมีความเป็นอิสระ พัฒนาด้านอาชีพ เลือกรู้ครอง เรียนรู้การอยู่ร่วมกันมีการเริ่มต้นครอบครัวและการเลี้ยงดูลูก

6. วัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สร้างความมั่นคงให้กับตนเองและครอบครัว มีความรับผิดชอบ

7. วัยผู้ใหญ่ตอนปลาย เป็นช่วงสุดท้ายของชีวิต มีการปรับตัวลดภาระงานลง บำรุง ดูแลรักษาสุขภาพเพื่อเตรียมปรับตัวกับบทบาทของสังคมใหม่ต่อไป

กระทรวงศึกษาธิการ (2541, น. 41-46) ได้กล่าวถึง ธรรมชาตินักเรียนและการพัฒนาการของเด็กแต่ละวัยโดยเฉพาะอย่างยิ่งในวัยประถมศึกษา ซึ่งอยู่ในช่วงอายุระหว่าง 6-12 ปี ไว้ดังนี้

1. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 (อายุ 6-9 ปี)

เด็กในวัยนี้มีความคล่องแคล่วว่องไว ไม่ใคร่อยู่นิ่ง มีปัญหาเกี่ยวกับการควบคุมกล้ามเนื้อ ในการปฏิบัติงานนานๆ ครูจึงควรจัดกิจกรรมให้มีการเคลื่อนไหว และเพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงปัญหาที่เด็กเบื่อและจำเจต่องาน เริ่มรู้จักการคบเพื่อน ครูควรจัดกิจกรรมเพื่อศึกษาสัมพันธ์ภาพของเด็กๆ ภายในชั้นเรียน เพื่อช่วยเด็กที่มีปัญหาในการคบเพื่อน เด็กชายและเด็กหญิงเริ่มจะแสดงความสนใจต่างกันครูจำเป็นต้องเข้าไปช่วยชี้แจงให้เข้ากัน ในด้านอารมณ์ เด็กจะมีอารมณ์อ่อนไหวง่ายต่อการตีเถียน ชอบการชมเชยและการยอมรับ นิยมชื่นชมครู สิ่งสำคัญที่สุดในการสอนเด็กวัยนี้คือการสร้างแรงจูงใจ ชอบพูดมากกว่าเขียน ดังนั้น ครูจึงต้องเปิดโอกาสให้เด็กทุกคนมีโอกาสตอบ ไม่ว่าจะคำตอบนั้นจะถูกหรือผิดก็ตาม ความแตกต่างของรูปแบบการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคนเริ่มปรากฏ ทำให้เด็กมีปฏิริยาต่อการเรียนแตกต่างกัน ดังนั้น ครูจึงควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สนองรูปแบบการเรียนรู้ที่ต่างกันของเด็กได้

2. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 (อายุ 9-12 ปี)

เด็กหญิงวัยนี้เติบโตเร็วกว่าเด็กชาย รูปร่างเปลี่ยนไป ต้องปรับตัวทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เด็กจะเป็นกังวลและมีความอยากรู้อยากเห็นสูง ครูจึงควรให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาแก่เด็ก เด็กชายชอบเล่นรุนแรง ครูควรปล่อยให้เล่นถ้าเห็นว่า ไม่เกินกำลังและไม่เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้ทำงานที่ต้องใช้ความประณีตเพื่อช่วยให้เด็กใช้มือได้ดีขึ้น ทางด้านสังคม กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเด็กในวัยนี้มาก และสามารถยอมรับกฎเกณฑ์ต่างๆ มีเหตุผล ดังนั้น ครูจึงควรเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้จากการร่วมแสดงความคิดเห็นมากกว่าการท่องจำ มีความอยากรู้อยากเห็นในทุกๆ เรื่อง ต้องการความเป็นอิสระ ครูควรให้เขาเริ่มทำในสิ่งง่ายๆ ไปก่อน แล้วจึงค่อยๆ ยากขึ้นเรื่อยๆ จะทำให้เด็กรู้ความสามารถของตนเองและมีโอกาสประสบความสำเร็จได้

สรุปได้ว่า พัฒนาการ การเรียนรู้ของนักเรียนในแต่ละวัยมีความแตกต่างกันตามสภาพร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสติปัญญา ตลอดจนวิธีคิด ค่านิยมและความเชื่อ ซึ่งในด้านจิตวิทยาแต่ละช่วงวัยจะมีพัฒนาการด้านต่าง ๆ รวมทั้งในด้านสังคมแตกต่างกัน สถานศึกษาและครูจึงต้องคำนึงถึงธรรมชาติของนักเรียนแต่ละช่วงวัยและวิเคราะห์ความแตกต่างให้ครอบคลุมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวัยที่อยู่ช่วงประถมศึกษา ซึ่งเป็นวัยที่เตรียมพร้อมเข้าสู่ในช่วงวัยรุ่นต่อไป

2.2.3 ทฤษฎีการเรียนรู้

ทฤษฎีการเรียนรู้ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อพฤติกรรมของบุคคล ได้มีผู้กล่าวถึงทฤษฎีการเรียนรู้ ในหลายยุคหลายสมัย ซึ่ง ทิศนา ขัมมณี (2556, น. 50-76) ได้กล่าวว่า

พัฒนาการของทฤษฎีการเรียนรู้นับตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 20 และการประยุกต์สู่การสอน ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 20 นี้ มีนักคิดและนักจิตวิทยาเกิดขึ้นจำนวนมาก และแนวคิดเริ่มมีหลากหลายขึ้น ทฤษฎีการเรียนรู้ในยุคนี้เริ่มมีลักษณะของความเป็นวิทยาศาสตร์มากขึ้น มีการทดลองตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์มากขึ้นเป็นลำดับ ทฤษฎีการเรียนรู้ในยุคนี้ สามารถจัดเป็นกลุ่มใหญ่ๆ ได้ดังนี้

1. ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม
2. ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพุทธินิยม หรือกลุ่มความรู้ความเข้าใจ
3. ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยม
4. ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มผสมผสาน

1) *ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม* ทฤษฎีในกลุ่มพฤติกรรมนิยมได้ให้ความสนใจกับ “พฤติกรรม” เพราะพฤติกรรมเป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดสามารถวัดได้และทดสอบได้ ซึ่งในกลุ่มทฤษฎีนี้ สามารถจำแนกออกเป็น 3 กลุ่มย่อย ดังนี้

(1) *ทฤษฎีการเชื่อมโยงของธอร์นไดค์* ทฤษฎีในกลุ่มย่อยนี้ได้กล่าวถึง 1) กฎแห่งความพร้อม การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีถ้าผู้เรียนมีความพร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจ 2) กฎแห่งการฝึกหัด การฝึกหัดหรือกระทำบ่อยๆ ด้วยความเข้าใจจะทำให้การเรียนรู้นั้นคงทนถาวร 3) กฎแห่งการใช้ ความมั่นคงของการเรียนรู้จะเกิดขึ้น หากได้มีการนำไปใช้บ่อยๆ หากไม่มีการนำไปใช้อาจมีการลืมเกิดขึ้นได้ 4) กฎแห่งผลที่พึงพอใจ การได้รับผลที่พึงพอใจเป็นปัจจัยสำคัญในการเรียนรู้

(2) *ทฤษฎีการวางเงื่อนไข* ทฤษฎีในกลุ่มย่อยนี้ได้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มย่อย ดังนี้

ก. *ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบอัตโนมัติ* ทฤษฎีในกลุ่มย่อยนี้ได้ให้ความสำคัญและได้กล่าวถึง พฤติกรรมการตอบสนองของมนุษย์เกิดจากการวางเงื่อนไขที่ตอบสนองต่อความต้องการทางธรรมชาติ สิ่งเร้าตามธรรมชาติ สิ่งเร้าที่เชื่อมโยงกับสิ่งเร้าตามธรรมชาติจะลดลงเรื่อยๆ และหยุดลงในที่สุดหากไม่ได้รับการตอบสนองตามธรรมชาติ และจะกลับปรากฏขึ้นได้อีกโดยไม่ต้องใช้สิ่งเร้าตามธรรมชาติ เมื่อผ่านไปช่วงระยะเวลาหนึ่ง มนุษย์จะรับรู้สิ่งเร้าที่มีลักษณะคล้ายๆ กันและจะตอบสนองเหมือนกัน บุคคลจะจำแนกลักษณะของสิ่งเร้าให้แตกต่างกันและเลือกตอบสนองได้ถูกต้อง กฎแห่งการลดภาวะพาฟลอปกล่าวถึงความเข้มของการตอบสนองจะลดลงเรื่อยๆ การที่บุคคลได้รับแต่สิ่งเร้าที่วางเงื่อนไขอย่างเดียว กฎแห่งการฟื้นคืนสภาพเดิมตามธรรมชาติ กฎแห่งการถ่ายโยงการเรียนรู้สู่สถานการณ์อื่นๆ เมื่อเกิดการเรียนรู้จากการวางเงื่อนไขแล้ว หากมีสิ่งเร้าคล้ายๆ กับสิ่งเร้าที่วางเงื่อนไขมากระตุ้น อาจทำให้เกิดการตอบสนองที่เหมือนกันได้ กฎแห่งการจำแนกความแตกต่าง สิ่งเร้าที่วางเงื่อนไขได้อย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น ก็สามารถช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ โดยสามารถแยกความแตกต่างและเลือกตอบสนองเฉพาะสิ่งเร้าที่วางเงื่อนไขเท่านั้นได้

ข. *ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบต่อเนื่องของกัทธรี* ทฤษฎีในกลุ่มย่อยนี้ได้ให้ความสำคัญและได้กล่าวถึง พฤติกรรมที่กระทำซ้ำนั้นเกิดจากการที่กลุ่มสิ่งเร้าที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมแบบเก่านั้นกลับมาอีก ถ้าเกิดการเรียนรู้ขึ้นแล้วแม้เพียงครั้งเดียว ก็นับว่าได้เรียนรู้แล้ว บุคคลจะกระทำเหมือนที่เคยได้กระทำในครั้งสุดท้ายที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้นั้นไม่ว่าจะผิดหรือถูกก็ตาม หลักการจูงใจการเรียนรู้เกิดจากการจูงใจมากกว่าการเสริมแรง

ค. ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบโอเพอร์แรนต์ของสกินเนอร์ ทฤษฎีในกลุ่มย่อยนี้ได้ให้ความสำคัญและได้กล่าวถึง การกระทำใดๆ ถ้าได้รับการเสริมแรง จะเกิดขึ้นอีก การเสริมแรงที่แปรเปลี่ยนทำให้การตอบสนองคงทนกว่าการเสริมแรงที่ตายตัว การลงโทษทำให้เรียนรู้ได้เร็วและลืมเร็ว การให้แรงเสริมหรือให้รางวัลเมื่อกระทำพฤติกรรมที่ต้องการปลูกฝังนิสัยที่ต้องการได้ ตัดนิสัยหรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้

(3) ทฤษฎีการเรียนรู้ของฮัลล์ ทฤษฎีในกลุ่มย่อยนี้ได้ให้ความสำคัญและได้กล่าวถึง 1) กฎแห่งสมรรถภาพในการตอบสนอง กล่าวคือ ถ้าร่างกายเมื่อยล้า การเรียนรู้จะลดลง 2) กฎแห่งการลำดับกลุ่มนิสัย เมื่อเรียนรู้มากขึ้นสามารถเลือกการตอบสนองในระดับที่สูงขึ้น หรือถูกต้องตามมาตรฐานของสังคม 3) กฎแห่งการใกล้จะบรรลุเป้าหมาย การเสริมแรงที่ให้ในเวลาใกล้เป้าหมายจะช่วยทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด

2) ทฤษฎีการเรียนรู้ของกลุ่มพุทธินิยม ทฤษฎีในกลุ่มพุทธินิยม การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางความคิดที่เกิดจากการสะสมข้อมูล การสร้างความหมาย และความสัมพันธ์ของข้อมูลและการดึงข้อมูลออกมาใช้ในการกระทำและการแก้ปัญหาต่างๆ การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสติปัญญาของมนุษย์ในการที่จะสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ตนเอง ซึ่งในกลุ่มทฤษฎีนี้ สามารถจำแนกออกเป็น 3 กลุ่มย่อย ดังนี้

(1) ทฤษฎีเกสตัลท์ ทฤษฎีในกลุ่มย่อยนี้ได้ให้ความสำคัญและได้กล่าวถึง การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางความคิดภายในตัวมนุษย์ บุคคลจะเรียนรู้จากสิ่งเร้าที่เป็นส่วนรวมได้ดีกว่าส่วนย่อย การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ 2 ลักษณะคือ 1) การรับรู้ สมองหรือจิตจะใช้ประสบการณ์เดิมตีความหมายของสิ่งเร้าและแสดงปฏิกิริยาตอบสนองออกไปตามที่สมอง/จิต ตีความหมาย 2) การหยั่งเห็น มาจากผลการพิจารณาปัญหาโดยส่วนรวม และการใช้กระบวนการทางความคิดเห็นและสติปัญญาของบุคคลนั้น กฎการจัดระเบียบการรับรู้ของบุคคลต่อสิ่งเร้าเดียวกันอาจแตกต่างกันได้ เพราะการใช้ประสบการณ์เดิมมารับรู้ส่วนรวมและส่วนย่อยต่างกัน กฎแห่งความคล้ายคลึง สิ่งเร้าที่มีลักษณะเหมือนกัน บุคคลมักรับรู้เป็นพวกเดียวกัน กฎแห่งความใกล้เคียง สิ่งเร้าที่มีความใกล้เคียงกัน บุคคลมักรับรู้เป็นพวกเดียวกัน กฎแห่งความสมบูรณ์ แม้สิ่งเร้าที่รับรู้จะยังไม่สมบูรณ์ แต่บุคคลสามารถรับรู้ในลักษณะสมบูรณ์ได้ถ้ามีประสบการณ์เดิมในสิ่งเร้านั้น กฎแห่งความต่อเนื่อง สิ่งเร้าที่มีความต่อเนื่องกัน บุคคลมักรับรู้เป็นพวกเดียวกัน หรือเป็นเหตุเป็นผลกัน เมื่อบุคคลรับรู้สิ่งเร้าในภาพรวมแล้วจะมีความคงที่ในการรับรู้สิ่งนั้นในลักษณะเป็นภาพรวมถึงแม้ว่าสิ่งเร้านั้นจะได้เปลี่ยนแปลงไป การรับรู้ของบุคคลอาจผิดพลาด เนื่องมาจากลักษณะของการจัดกลุ่มสิ่งเร้าที่ทำให้เกิดการลวงตา การเรียนรู้แบบหยั่งเห็นหากมีประสบการณ์สะสมไว้มาก การเรียนรู้แบบหยั่งเห็นก็จะเกิดขึ้นได้มากเช่นกัน

(2) ทฤษฎีสนาม ทฤษฎีในกลุ่มย่อยนี้ได้ให้ความสำคัญและได้กล่าวถึง การเรียนรู้เกิดขึ้นเมื่อบุคคลมีแรงจูงใจที่จะกระทำไปสู่อุดมคติปลายทางที่ตนต้องการ

(3) ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา ทฤษฎีในกลุ่มย่อยนี้ได้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มย่อย ดังนี้

ก. ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ ทฤษฎีในกลุ่มย่อยนี้ได้ให้ความสำคัญและได้กล่าวถึง การจัดประสบการณ์ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในช่วงที่เด็กกำลังจะ

พัฒนาไปสู่ขั้นที่สูงกว่า สามารถช่วยให้เด็กพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว เพื่อยึดเน้นความสำคัญของการเข้าใจธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กมากกว่าการกระตุ้นเด็กให้มีพัฒนาการเร็วขึ้น ทฤษฎีในกลุ่มย่อยนี้ได้ให้ความสำคัญกับ ทฤษฎีการเรียนรู้และหลักการ ดังนี้

ก) พัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลตามวัยต่างๆ เป็นลำดับขั้น

ดังนี้

0-2 ปี

(ก) ขั้นรับรู้ด้วยประสาทสัมผัส เป็นขั้นพัฒนาการในช่วงอายุ

อายุ 2-4 ปี

(ข) ขั้นก่อนปฏิบัติการคิด

- ขั้นก่อนเกิดความคิดรวบยอด เป็นขั้นพัฒนาการในช่วง

ในช่วงอายุ 4-7 ปี

- ขั้นการคิดด้วยความเข้าใจของตนเอง เป็นพัฒนาการ

11 ปี

(ค) ขั้นการคิดแบบรูปธรรม เป็นขั้นพัฒนาการในช่วงอายุ 7-

11-15 ปี

(ง) ขั้นการคิดแบบนามธรรม เป็นขั้นพัฒนาการในช่วงอายุ

ข) ภาษาและกระบวนการคิดของเด็กแตกต่างจากผู้ใหญ่

ค) กระบวนการทางสติปัญญา เป็นกระบวนการทางสมองในการรับประสบการณ์ เรื่องราว และข้อมูลต่างๆ เข้ามาสะสมเก็บไว้เพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป การปรับประสบการณ์เดิมและประสบการณ์ใหม่ให้เข้ากันเป็นระบบเกิดเป็นโครงสร้างทางปัญญาใหม่ขึ้น การปรับเป็นไปอย่างผสมผสานกลมกลืนก็จะก่อให้เกิดสภาพที่มีความสมดุลขึ้น ไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญาขึ้นในตัวบุคคล

ข. ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบรุนเนอร์ ทฤษฎีในกลุ่มย่อยนี้ได้ให้ความสำคัญและได้กล่าวถึง ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของมนุษย์แบ่งได้เป็น 3 ขั้นใหญ่ ๆ คือ

ก) ขั้นการเรียนรู้จากการกระทำ

ข) ขั้นการเรียนรู้จากความคิด

ค) ขั้นการเรียนรู้สัญลักษณ์และนามธรรม

ดังนั้น การเรียนรู้ที่ได้ผลดีที่สุดคือการให้ผู้เรียนค้นพบการเรียนรู้ด้วยตนเอง

3) *ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยม* นักคิดกลุ่มมนุษยนิยม ให้ความสำคัญของความเป็นมนุษย์ และมองมนุษย์ว่ามีคุณค่า มีความดีงาม มีความสามารถ มีความต้องการ และมีแรงจูงใจภายในที่จะพัฒนาศักยภาพของตน หากบุคคลได้รับอิสรภาพและเสรีภาพ มนุษย์จะพยายามพัฒนาตนเองไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ซึ่งในกลุ่มทฤษฎีนี้ สามารถจำแนกออกเป็น 2 กลุ่มย่อย ดังนี้

(1) ทฤษฎีการเรียนรู้ของมาสโลว์ ทฤษฎีในกลุ่มย่อยนี้ได้ให้ความสำคัญ และได้กล่าวถึง มนุษย์ทุกคนมีความต้องการพื้นฐานตามธรรมชาติเป็นลำดับขั้น คือ ขั้นความต้องการทางร่างกาย ขั้นความต้องการความมั่นคงปลอดภัย ขั้นความต้องการความรัก ขั้นความต้องการยอมรับและการยกย่องจากสังคม และขั้นความต้องการที่จะพัฒนาศักยภาพของตนอย่างเต็มที่ ถ้าได้รับการตอบสนองเพียงพอ มนุษย์จะสามารถพัฒนาตนไปสู่ขั้นที่สูงขึ้น มนุษย์มีความต้องการที่จะรู้จักตนเองและพัฒนาตนเองประสบการณ์ที่เรียกว่า “peak experience” เป็นช่วงเวลาแห่งการรู้จักตนเองอย่างแท้จริง บุคคลที่มีประสบการณ์เช่นนี้บ่อยๆ สามารถพัฒนาตนไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

(2) แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ของโนลส์ ทฤษฎีในกลุ่มย่อยนี้ได้ให้ความสำคัญ และได้กล่าวถึง มนุษย์จะเรียนรู้ได้ดีหากมีอิสระที่จะเรียนในสิ่งที่ตนต้องการและด้วยวิธีการที่ตนพอใจ

4) ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มผสมผสาน

(1) ทฤษฎีการเรียนรู้ของกานเย่ ทฤษฎีในกลุ่มย่อยนี้ได้ให้ความสำคัญ และได้กล่าวถึง

ก. กานเย่ ได้จัดประเภทของการเรียนรู้เป็นลำดับขั้นจากง่ายไปหายากไว้ 8 ประการ ดังนี้ 1.1) การเรียนรู้สัญญาณ 1.2) การเรียนรู้สิ่งเร้า-การตอบสนอง 1.3) การเรียนรู้การเชื่อมโยงแบบต่อเนื่อง 1.4) การเชื่อมโยงทางภาษา 1.5) การเรียนรู้ความแตกต่าง 1.6) การเรียนรู้ความคิดรวบยอด 1.7) การเรียนรู้กฎ 1.8) การเรียนรู้การแก้ปัญหา

ข. กานเย่ ได้แบ่งสมรรถภาพการเรียนรู้ของมนุษย์ไว้ 5 ประการ ดังนี้ 2.1) สมรรถภาพในการเรียนรู้ข้อเท็จจริง 2.2) ทักษะทางสติปัญญา 2.3) ยุทธศาสตร์ในการคิด 2.4) ทักษะการเคลื่อนไหว 2.5) เจตคติ หลักการจัดการศึกษา/การสอน กานเย่ อธิบายว่าการทำงานของสมองคล้ายกับการทำงานของคอมพิวเตอร์ ในระบบการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้นั้น

กานเย่ ได้เสนอระบบการสอน 9 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ

ขั้นที่ 2 แจ่มจุดประสงค์

ขั้นที่ 3 กระตุ้นให้ผู้เรียนระลึกถึงความรู้เดิมที่จำเป็น

ขั้นที่ 4 เสนอบทเรียนใหม่

ขั้นที่ 5 ให้แนวทางการเรียนรู้

ขั้นที่ 6 ให้ลงมือปฏิบัติ

ขั้นที่ 7 ให้ข้อมูลป้อนกลับ

ขั้นที่ 8 ประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ตามจุดประสงค์

ขั้นที่ 9 ส่งเสริมความแม่นยำและการถ่ายโอนการเรียนรู้

สรุปได้ว่า ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม ประกอบด้วยทฤษฎีการเชื่อมโยงของธอร์นไคค์ ทฤษฎีการวางเงื่อนไขของพาฟลอฟ ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบต่อเนื่องของกัทธรี สกินเนอร์ และฮัลล์ ต่อมานักจิตวิทยาและนักการศึกษาให้ความสนใจเกี่ยวกับกระบวนการทางสมอง

ทางความคิดหรือทางสมอง ในฐานะที่เป็นส่วนสำคัญในการทำให้เกิดการเรียนรู้ ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพุทธินิยม หรือปัญญานิยม จึงเกิดขึ้น ทฤษฎีที่สำคัญ คือ ทฤษฎีเกสตัลท์ ทฤษฎีสนาม และทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์และบรุนเนอร์ ซึ่งเป็นที่นิยมในปัจจุบัน ต่อมานักจิตวิทยา และนักการศึกษาให้ความสนใจในเรื่องของจิตใจและความรู้สึกของมนุษย์ อันทำให้เกิดทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยมขึ้น คือ มาสโลว์ โนลส์ และทฤษฎีการผสมผสานระหว่างแนวคิดทางด้านพฤติกรรมนิยมและปัญญานิยมของกานเย่

3. คุณลักษณะของผู้เรียนและการประเมินคุณลักษณะของผู้เรียน

ผู้เรียนจำเป็นต้องมีคุณลักษณะตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่กำหนดเอาไว้ ซึ่งประกอบด้วยความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม สิ่งที่คุณเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ซึ่งจะประกอบด้วยความรู้ ความสามารถ คุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ เมื่อผู้เรียนได้รับการพัฒนาไปแล้ว นอกจากจะมีความรู้ความสามารถ ตลอดจนคุณธรรมจริยธรรมที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดแล้ว จะนำไปสู่การมีสมรรถนะสำคัญ 5 ประการและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการอีกด้วย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่หลักสูตรกำหนดนั้นต้องได้รับการปลูกฝังและพัฒนา ผ่านการจัดการเรียนการสอน การปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในลักษณะต่าง ๆ จนตกผลึกเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในตัวผู้เรียน การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ต้องใช้ข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรม ซึ่งใช้เวลาในการเก็บข้อมูลพฤติกรรมเพื่อนำมาประเมินและตัดสิน

3.1 แนวคิดของคุณลักษณะของผู้เรียน

3.1.1 คุณลักษณะของผู้เรียนที่พึงประสงค์ของประเทศไทย

กระทรวงศึกษาธิการ (2541: 56-63) ได้สังเคราะห์กรอบความหมายคุณลักษณะดี เก่ง มีสุข เพื่อใช้ในการประชุมปฏิบัติการเพื่อพัฒนาแผนการสอนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาเมื่อเดือนกรกฎาคม 2541 ดังนี้

เป็นคนดี หมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจ และพฤติกรรมที่ช่วยให้บุคคลนั้นสามารถควบคุมตนเองและปฏิบัติตนตามระเบียบ กฎ กติกาของสังคมเพื่อประโยชน์สุขของตนเองและของส่วนรวม พฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงความมีวินัย 1) สนใจใฝ่รู้ 2) ควบคุมตนเอง 3) รับผิดชอบ 4) มีเหตุผล 5) ซื่อสัตย์ 6) ขยัน 7) ตรงต่อเวลา 8) เชื่อมมั่นในตนเอง 9) อุตุน 10) เป็นผู้นำ 11) ความร่วมมือ 12) การรับฟัง/เคารพความคิดเห็นผู้อื่น 13) การเคารพในสิทธิของผู้อื่น 14) การช่วยเหลือพึ่งพาตนเอง 15) การรู้จักเสียสละและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น 16) การช่วยเหลือผู้อื่นและส่วนรวม 17) การทำตามข้อตกลง 18) ความเชื่อมั่นในตนเองและผู้อื่น 19) การมีวินัยในการเรียนรู้ ส่วนค่านิยมประชาธิปไตย คือ คุณลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมของบุคคลที่เห็นคุณค่าของตนเองและคุณค่าของผู้อื่น เคารพสิทธิและป้องกันสิทธิของตนเองและผู้อื่น ด้วยน้ำใจที่เคารพต่อคุณค่าและเสียงส่วนใหญ่ ด้วยความเข้าใจระหว่างกันและกันด้วยความสันติ พฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงความมีประชาธิปไตย 1) เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น 2) การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น 3) การเคารพสิทธิ ป้องกันสิทธิของตนเอง 4) การเคารพสิทธิผู้อื่น 5) ความมีเหตุผล 6) การเคารพกติกาของสังคม 7) ทำงาน

ร่วมกับผู้อื่นเป็น 8) มีความเสียสละ 9) มองโลกในแง่ดี มีความไว้วางใจผู้อื่น 10) ไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ

เป็นคนเก่ง หมายถึง เก่งในการเรียนรู้ที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น และเรียนรู้ที่จะทำงานกับผู้อื่น ได้แก่

1. การเรียนรู้ที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยการพัฒนาทักษะการคิด (วิเคราะห์ สังเคราะห์ จำแนก จัดลำดับความสำคัญ) และทักษะการแก้ปัญหา พฤติกรรมบ่งชี้ ประกอบด้วย 1) รู้แหล่งข้อมูล และวิธีการแสวงหาความรู้ที่หลากหลาย 2) สามารถรวบรวมข้อมูล 3) สามารถสรุปความ แปลความข้อมูล 4) สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการกำหนดวิธีแก้ปัญหาได้ 5) สามารถจัดลำดับความสำคัญของเรื่องได้ 6) สามารถกำหนดขั้นตอนในการแก้ปัญหาในรูปแบบของยุทธวิธี 7) สามารถใช้ข้อมูลในการตัดสินใจ 8) สามารถประยุกต์ใช้และพัฒนาความรู้

2. การเรียนรู้ที่จะทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่น ด้วยการพัฒนาทักษะการจัดการ จัดการ ทักษะการวิเคราะห์ตนเอง และการพัฒนาความเข้าใจและความรู้สึกของผู้อื่น

2.1 ทักษะการจัดการ พฤติกรรมที่บ่งชี้ ประกอบด้วย

2.1.1 ความสามารถในการวางแผน พฤติกรรมที่แสดง ได้แก่

- 1) วิเคราะห์งาน
- 2) ใช้ข้อมูลในการตัดสินใจ
- 3) กำหนดขั้นตอนการทำงาน

2.1.2 ความสามารถในการปฏิบัติงาน พฤติกรรมที่แสดง ได้แก่

- 1) ประสานงาน
- 2) ทำงานเป็นระเบียบตามแผน
- 3) บริหารเวลาและใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

2.1.3 ความสามารถในการติดตาม ประเมินผลและสรุปรายงาน

พฤติกรรมที่แสดง ได้แก่

- 1) ติดตามงานอย่างเป็นระบบ
- 2) ประเมินผลและปรับปรุงงาน
- 3) สรุปผลงาน

2.1.4 มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการ พฤติกรรมที่

แสดง ได้แก่

- 1) เลือกใช้วิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสม
- 2) เลือกใช้วิธีการตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม
- 3) ปรับตัวได้เหมาะสมกับสถานการณ์

2.2 ทักษะการวิเคราะห์ตนเอง พฤติกรรมที่บ่งชี้ ประกอบด้วย

2.2.1 มองเห็นจุดเด่น และจุดด้อยของตนเอง

2.2.2 สามารถรู้และเข้าใจความรู้สึกและอารมณ์ของตนเอง

2.2.3 เห็นคุณค่าและความสำคัญของตนเอง

2.2.4 รู้จักประมาณตน

2.3 การเข้าใจผู้อื่น พฤติกรรมที่บ่งชี้ ได้แก่

2.3.1 รู้จักเห็นอกเห็นใจบุคคลอื่น

2.3.2 มีความไวต่อความรู้สึกของผู้อื่น

2.3.3 รู้จักการรักษาสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น

สุมน อมรวิวัฒน์ (2542, น. 10-11) ได้ให้แนวคิด คุณลักษณะของผู้เรียน ดี เก่ง มีสุข ไว้ว่า ดี หมายถึง การมีวินัย และการมีค่านิยมประชาธิปไตย มีวินัย ประกอบด้วย 1) สนใจ ใฝ่รู้ 2) มีสติควบคุมตนเอง 3) รับผิดชอบ 4) มีเหตุผล 5) ซื่อสัตย์ และ 6) ขยัน ส่วนค่านิยมประชาธิปไตย ประกอบด้วย 1) เห็นคุณค่าตนเอง และคุณค่าของผู้อื่น 2) ทำหน้าที่ของตนเองอย่างสมบูรณ์ 3) ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น 4) เคารพกติกาของสังคม 5) ทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็น มีเหตุผล และเสียสละ

เก่ง หมายถึง การมีคุณสมบัติดังนี้ 1) มีความสามารถในการใช้ภาษา ทั้งการ ฟัง พูด อ่าน และเขียน 2) มีตรรกะคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ที่ช่วยให้เกิดการสังเกต ประมวล จัดกลุ่ม เชื่อมโยง ตั้งสมมติฐานและทดลอง 3) มีทักษะทางดนตรี และจังหวะการเคลื่อนไหว 4) สื่อสาร สัมพันธ์ระหว่างบุคคลได้ 5) มีความลึกซึ้งภายในจิตใจ และเอื้ออาทรต่อสิ่งแวดล้อม

ความสุข หมายถึง คุณสมบัติดังนี้ 1) มีความรัก และการแบ่งปัน 2) เข้าใจ ความสัมพันธ์ระหว่างความจริง ความงามและความเป็นธรรม 3) ประพฤติชอบ มีความสุข สันติ และ ไม่เบียดเบียน 4) บริโภคสิ่งต่าง ๆ ด้วยปัญญา ไม่ตกอยู่ใต้อิทธิพลของกระแส

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2542, น. 11-12) ได้ให้แนวคิด คุณลักษณะของผู้เรียน ดี เก่ง มีสุข ไว้ว่า คนดี ต้องมีวินัย มีค่านิยมประชาธิปไตย มีวินัย ประกอบด้วย 1) ความสนใจใฝ่รู้ 2) การควบคุมตนเอง 3) ความรับผิดชอบ 4) ความมีเหตุผล 5) ความซื่อสัตย์ 6) ความขยัน 7) ตั้งเป้าหมาย เพื่ออนาคต ส่วนค่านิยมประชาธิปไตย ประกอบด้วย 1) เห็นคุณค่าตนเอง และเห็นคุณค่าผู้อื่น 2) ทำหน้าที่ของตนเองอย่างสมบูรณ์ 3) ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น 4) เคารพกติกาของตนเองและผู้อื่น 5) เคารพกติกาของสังคม 6) ทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็น 7) มีเหตุผล และเสียสละ

คนเก่ง ต้องเก่ง 8 ด้าน ประกอบด้วย 1) ภาษา 2) ตรรกะ/คณิตศาสตร์ 3) ดนตรี/จังหวะ 4) การเคลื่อนไหว 5) ศิลปะ/มิติสัมพันธ์ 6) การสื่อสาร/ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 7) ความรู้ลึก/ความลึกซึ้งภายในจิตใจ 8) ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม

คนมีความสุข คือ คนมีความสุขจากการเรียนรู้โดยการได้ตอบสนองการใฝ่รู้ ตอบสนองการกระทำและการสร้างสรรค์ ตลอดจนการบริโภคด้วยปัญญา/ความคิด

กระทรวงศึกษาธิการ (2552, น. 156-185) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง ลักษณะที่สังคมต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ เป็นคุณลักษณะที่แสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดี ของชาติ ชำรงไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย ศรัทธา ยึดมั่นในศาสนา และเคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ประกอบด้วย เป็นพลเมืองดีของชาติ ชำรงไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย ศรัทธา ยึดมั่น และปฏิบัติตนตามหลักของศาสนา และเคารพเทิดทูน สถาบันพระมหากษัตริย์

2. ซื่อสัตย์ สุจริต เป็นคุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในความถูกต้อง ประพฤติ ตรงตามความเป็นจริงต่อตนเอง และผู้อื่นทั้งทางกาย วาจา ประกอบด้วย ประพฤติตรงตาม ความเป็นจริงต่อตนเองทั้งทางกาย วาจา ใจ และประพฤติตรงตามตามความเป็นจริงต่อผู้อื่นทั้งทาง กาย วาจา ใจ

3. มีวินัย เป็นคุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในข้อตกลง กฎเกณฑ์ และระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม ได้แก่ ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม

4. ใฝ่เรียนรู้ เป็นคุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายามในการ เรียน แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ได้แก่ ตั้งใจ เพียรพยายามใน การเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ทั้งภายในและ ภายนอกโรงเรียน ด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม สรุปเป็นองค์ความรู้ และสามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้

5. อยู่อย่างพอเพียง เป็นคุณลักษณะที่แสดงออกถึงการดำเนินชีวิตอย่าง พอประมาณ มีเหตุผลรอบคอบ มีคุณธรรม มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมี ความสุข ประกอบด้วยดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม และมีภูมิคุ้มกันใน ตัวที่ดี ปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

6. มุ่งมั่นในการทำงาน เป็นคุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจและ รับผิดชอบในการทำหน้าที่การทำงานด้วยความเพียรพยายาม อดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย ประกอบด้วย ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน และทำงานด้วยความเพียรพยายาม และอดทนเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

7. รักความเป็นไทย เป็นคุณลักษณะที่แสดงออกถึงความภาคภูมิใจ เห็น คุณค่า ร่วมอนุรักษ์ สืบทอดภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรม ใช้ ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ประกอบด้วย ภาคภูมิใจในขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรมไทย และมีความกตัญญูกตเวทิต์ เห็นคุณค่าและใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และอนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาไทย

8. มีจิตสาธารณะ เป็นคุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรม หรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชน และสังคม ด้วยความตั้งใจ กระตือรือร้น โดยไม่ หวังผลตอบแทน ประกอบด้วย ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวังผลตอบแทน และเข้าร่วม กิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม

3.1.2 คุณลักษณะของผู้เรียนที่พึงประสงค์ของต่างประเทศ

จากการศึกษาข้อมูลจากเอกสารต่างประเทศ ซึ่งกล่าวถึงคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของผู้เรียนไว้ไม่แตกต่างจากคุณลักษณะของผู้เรียนของประเทศไทย พบว่า Josepson Institute (2013, pp. 14-20) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้เรียนอันพึงประสงค์ไว้ทั้งสิ้น 7 ประการ ได้แก่

1. การยอมรับในคุณลักษณะและคุณธรรม จริยธรรมร่วมกัน (Commitment to Character and Ethics) เป็นคุณลักษณะที่แสดงถึง คุณลักษณะที่ดี (Good Character-

Components) คุณลักษณะที่สำคัญ Importance of Character) ความรับผิดชอบ (Responsibility for Character) หลัก 6 ประการ รวมทั้งองค์ประกอบในด้านคุณธรรม จริยธรรม (The Six Pillars of Character)

2. ความไว้วางใจ (Trustworthiness) เป็นคุณลักษณะที่แสดงออกถึงความมีศักดิ์ศรี (Integrity) การติดต่อสื่อสารอย่างจริงใจ (Honest Communications) การปฏิบัติอย่างจริงใจ (Honest Actions) ความเชื่อเกี่ยวกับผลตอบแทนจากความจริงใจ (Belief That Honesty Pays) การรักษาสัญญาและความเชื่อถือได้ (Promise-Keeping, Reliability, Dependability) และความจงรักภักดี (Loyalty)

3. ความเคารพ (Respect) เป็นคุณลักษณะที่แสดงออกถึงการปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความเคารพ (Treating Others With Respect) กฎทอง (The Golden Rule) บรรยากาศโรงเรียน (School Climate of Respect) การเคารพสิทธิส่วนบุคคล (Respecting Privacy) และการเคารพในปัจเจกบุคคล (Respecting Others' Autonomy)

4. ความรับผิดชอบ (Responsibility) เป็นคุณลักษณะที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ (Consequences for their Words) ความรับผิดชอบในคำพูดของตนเอง (Consequences for Their Word) ความรับผิดชอบในการกระทำของตนเอง (Consequence for their Actions) คิดบวกและมีทักษะชีวิต (Developing and Using Positive Attitudes and Life Skills) การพึ่งตนเอง (Self-Reliance and Prudent Money Management) การเรียนรู้จากประสบการณ์ (Learning From Experience) ความมีเหตุผลและยอมรับผลการประเมิน และการรักษาตนเองให้มีสุขภาพสมบูรณ์ แข็งแรง (Healthy Choices)

5. ความยุติธรรม (Fairness) เป็นคุณลักษณะที่แสดงออกถึง พื้นฐานของความยุติธรรม (The Basic of Fairness) การตัดสินใจที่ยุติธรรม (Making Fair Decisions) ความเสมอภาค (Proportionality) และความซับซ้อนของหลักยุติธรรม (Complexity of Fairness)

6. ความห่วงใยผู้อื่น (Caring) เป็นคุณลักษณะที่แสดงออกถึง หลักพื้นฐานของความห่วงใยผู้อื่น (The Basics of Caring) และความห่วงใยผู้อื่นและหน้าที่ทางคุณธรรมอื่นๆ (Caring Moderates Other Ethical Duties)

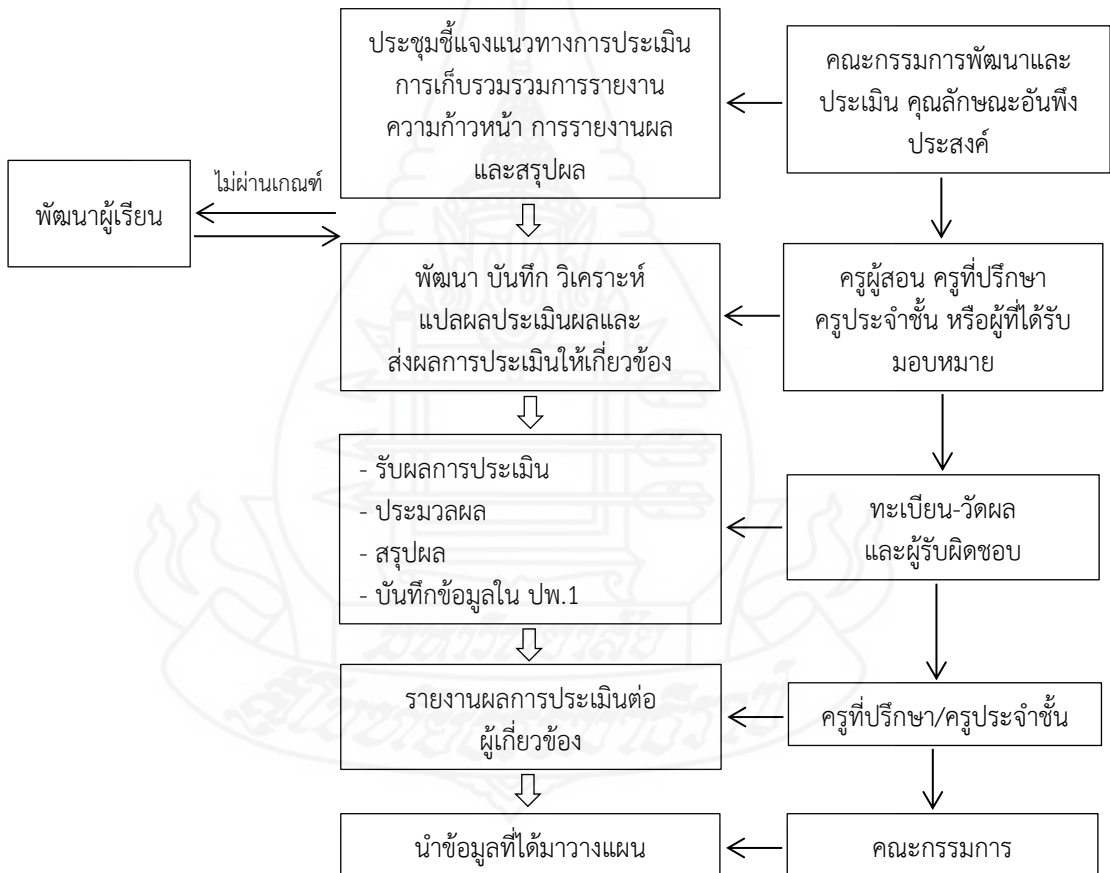
7. การเป็นพลเมืองดี (Good Citizenship) เป็นคุณลักษณะที่แสดงออกถึง สิทธิของพลเมือง (Civil Rights) ความรับผิดชอบต่อพลเมือง (Civil Responsibilities) การเคารพฝ่ายบริหารและกฎหมาย (Respect for Authority and the Law) การมีส่วนร่วมในกระบวนการประชาธิปไตย (Participation in the Democratic Process) การปรับปรุงบรรยากาศของโรงเรียน (Improving School Climate) และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (Environmental Protection)

สรุปได้ว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนเป็นพื้นฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่สังคมต้องการโดยการจัดการศึกษาไทยเน้นในเรื่องของความรักชาติ ใฝ่เรียนรู้ ในขณะที่เดียวกันคุณลักษณะของผู้เรียนในต่างประเทศอาจจะเน้นหนักในเรื่องของความเป็นพลเมืองดี ความยุติธรรม ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะตามที่สังคมต้องการ

3.2 การประเมินคุณลักษณะของผู้เรียน

3.2.1 การดำเนินการวัดและประเมินผลคุณลักษณะของผู้เรียน

การประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสถานศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะทราบถึงผลการจัดการศึกษาว่าบรรลุมากน้อยเพียงใดนั้น ต้องอาศัยการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วมร่วมจากทุกฝ่าย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูที่ปรึกษา ครูผู้สอน ผู้ปกครองและชุมชนที่ต้องมุ่งขจัดเกลา บ่มเพาะ ปลุกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน สำหรับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้น สถานศึกษาควรจัดให้มีการประเมินเป็นระยะ ๆ โดยอาจประเมินผลเป็นรายสัปดาห์ รายเดือน รายภาค หรือรายปี เพื่อให้มีการสั่งสมและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการนำไปใช้ในชีวิิตประจำวัน และสรุปประเมินผลเมื่อจบปีสุดท้ายของแต่ละระดับการศึกษา และสถานศึกษาควรดำเนินการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างเป็นระบบชัดเจน และสามารถตรวจสอบได้ซึ่งอาจใช้แนวทางในภาพที่ 1.2

ภาพที่ 2.1 ขั้นตอนการดำเนินการวัดประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

ที่มา: กระทรวงศึกษาธิการ (2552, น. 41)

จากภาพดังกล่าว สถานศึกษาสามารถนำไปปรับใช้ตามบริบทของสถานศึกษา
โดย

1. แต่งตั้งคณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการดังนี้

1.1 กำหนดแนวทางในการพัฒนา แนวทางการประเมิน เกณฑ์การ
ประเมิน และแนวทางการปรับปรุงแก้ไขปรับปรุงพฤติกรรม

1.2 พิจารณาตัดสินผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์รายปี
(ระดับประถมศึกษา) รายภาค (ระดับมัธยมศึกษา) และการจบการศึกษาแต่ละระดับ

1.3 จัดระบบการปรับปรุงแก้ไข หรือปรับปรุงพฤติกรรมด้วยวิธีการที่เหมาะสม
และส่งต่อข้อมูลของผู้เรียน เพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2. พิจารณานิยามหรือความหมายของแต่ละคุณลักษณะ พร้อมทั้งกำหนด
ตัวชี้วัด หรือพฤติกรรมบ่งชี้หรือพฤติกรรมที่แสดงออกของแต่ละคุณลักษณะ และหากสถานศึกษาได้
กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติม สถานศึกษาต้องจัดทำนิยาม พร้อมทั้งตัวชี้วัดเพิ่มเติมด้วย

3 กำหนดเกณฑ์และแนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ให้
สอดคล้องกับบริบทและจุดเน้นของสถานศึกษา กำหนดระดับคุณภาพ หรือเกณฑ์ในการประเมิน
ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดไว้ 4 ระดับ คือ ดีเยี่ยม ดี
ผ่าน และไม่ผ่าน กำหนดประเด็นการประเมินให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดของคุณลักษณะอันพึงประสงค์

4. แจ้งให้ครูผู้สอน ครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย
ดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ประเมินและส่งผลการประเมินให้ผู้เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะ
อย่างยิ่ง ฝ่ายทะเบียนวัดผล

กรณีที่นักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ให้ผู้ที่
รับผิดชอบดำเนินการปรับปรุงพัฒนาและประเมินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

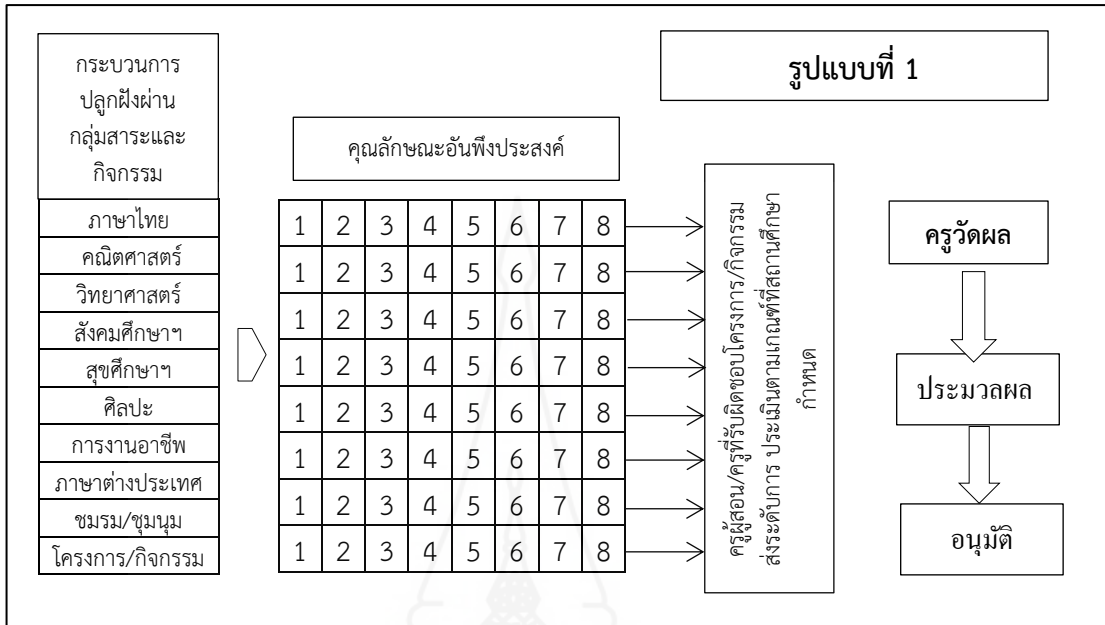
5. ฝ่ายทะเบียนและวัดผลประมวลผลตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการฯ กำหนด
สรุปผลการประเมิน และบันทึกข้อมูลลงใน ปพ.1 แล้วส่งครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้น

6. ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นแจ้งผลการประเมินต่อผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้อง

7. คณะกรรมการฯ นำข้อมูลต่าง ๆ มาพิจารณาวางแผนงานต่อไป

แนวทางการพัฒนาและประเมินที่นำเสนอในตัวอย่างแต่ละรูปแบบต่อไป
นี้ สถานศึกษาสามารถเลือกนำไปใช้ได้ตามความเหมาะสม

ตัวอย่างรูปแบบที่ 1

ภาพที่ 2.2 รูปแบบที่กลุ่มสาระการเรียนรู้และผู้รับผิดชอบพัฒนาและประเมินทุกคุณลักษณะ

รูปแบบนี้เหมาะสำหรับสถานศึกษาที่มีความพร้อมในด้านทรัพยากรต่างๆ ค่อนข้างสูงถึงสูงมาก และเหมาะสำหรับสถานศึกษาที่ต้องการเน้นด้านการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์สู่ความเป็นเลิศ โดยมีนโยบายที่จะให้บุคลากรครูทุกคนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทุกข้อตามที่สถานศึกษากำหนด โดยมีคณะกรรมการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา เป็นองค์คณะบุคคลที่คอยช่วยเหลือคณะครู ในกรณีที่พบว่าผู้เรียนบางคนมีปัญหาที่ซับซ้อนและไม่สามารถจะพัฒนาด้วยกระบวนการธรรมดาได้ จำเป็นต้องทำกรณีศึกษา คณะกรรมการชุดนี้จะทำงานร่วมกับครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา หรือครูท่านอื่นที่สนใจทำกรณีศึกษาร่วมกัน นอกจากนี้อาจนำสภานักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้วย โดยสถานศึกษารับฟังความคิดเห็นของสภานักเรียนถึงวิธีการที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน

สถานศึกษาที่มีความพร้อมสูงสามารถเลือกใช้รูปแบบการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สอดคล้องกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทั้งในชั่วโมงการเรียนของผู้เรียน และการเชิญผู้เรียนมาทำความเข้าใจเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มย่อย เมื่อพบว่าผู้เรียนคนใดคนหนึ่งหรือกลุ่มเล็กๆ มีคุณลักษณะบางประการอยู่ในระดับที่ไม่น่าพึงพอใจ เป็นการอบรมสั่งสอนในลักษณะกัลยาณมิตร แบบพ่อแม่ลูกที่มีบรรยากาศของความรักและห่วงใย นอกจากนี้สถานศึกษายังอาจจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนเพิ่มเติม ในรูปของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หรือเป็นกิจกรรมเสริมจุดเน้นของสถานศึกษาก็ได้ เช่น โครงการฟื้นฟูศิลปกรรมโลกของชมรมพุทธศาสตร์สากล โครงการเข้าค่ายธรรมะ โครงการเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น ซึ่ง

ทุกกิจกรรมไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมการเรียนหรือกิจกรรมเสริม จะเน้นการพัฒนาและตรวจสอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทุกข้อตลอดเวลา โดยไม่ได้คำนึงถึงว่าจะสอดคล้องกับมาตรฐานหรือตัวชี้วัดในบทเรียนหรือไม่ ทั้งนี้ สถานศึกษาควรมีเป้าหมายว่า ผู้เรียนร้อยละ 90 ขึ้นไป จะต้องมีความคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับ “ดี” เป็นอย่างน้อย

การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์จะแยกจากการประเมินของกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยดำเนินการดังนี้

1. คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา ทำความเข้าใจกับคณะครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้/รายวิชา ครูที่ปรึกษา ครูผู้ดูแลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนถึงนโยบายของสถานศึกษา ในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยขอให้ครูที่ปรึกษาครูประจำสาระวิชา ครูผู้รับผิดชอบโครงการต่าง ๆ ได้ให้ความสนใจร่วมกัน พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนทุกข้อ และร่วมกำหนดตัวชี้วัดหรือพฤติกรรมบ่งชี้หรือพฤติกรรมที่แสดงออกของแต่ละคุณลักษณะตามที่คณะกรรมการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาได้วิเคราะห์ไว้ ให้เหมาะสมกับธรรมชาติของวัยและวุฒิภาวะของผู้เรียน

2. กำหนดเกณฑ์และคำอธิบายระดับคุณภาพ ให้สอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินที่หลักสูตรแกนกลางศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนด

3. กำหนดวิธีการและเครื่องมือการประเมินให้เหมาะสมกับตัวชี้วัด

4. ดำเนินการประเมินผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและรายงานผลการประเมินเป็นระยะๆ

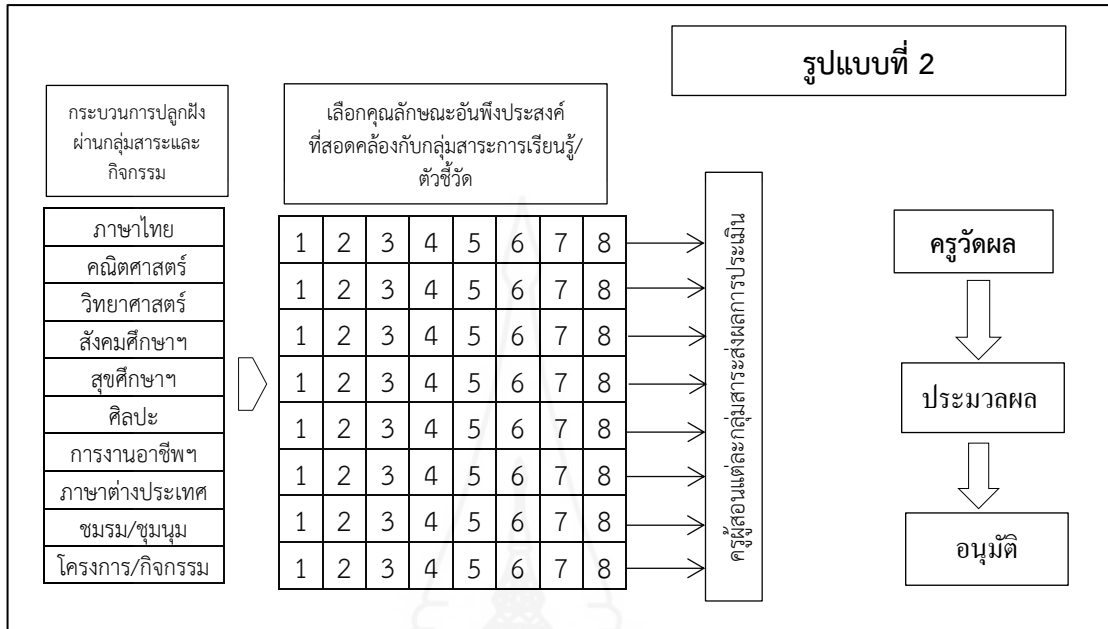
5. กำหนดระดับของพฤติกรรมบ่งชี้ว่า พฤติกรรมผู้เรียนอยู่ในระดับ “เสี่ยง” กล่าวคือ การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนด้วยวิธีธรรมดา อาจจะไม่สามารถทำให้ผู้เรียนบรรลุตามเกณฑ์ได้ ครูที่ปรึกษาหรือครูผู้สอนร่วมกับคณะกรรมการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา ต้องใช้กระบวนการวิจัยเข้ามาช่วยในการแก้ปัญหาโดยอาจทำกรณีศึกษา

6. เมื่อสิ้นภาคเรียน/สิ้นปี ครูผู้สอนแต่ละคนส่งผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนทุกคนที่รับผิดชอบให้คณะกรรมการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา โดยมีครูวัดผลเป็นเลขานุการ

7. ครูวัดผลดำเนินการประมวลผลตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

8. เสนอผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อพิจารณาอนุมัติ

ตัวอย่างรูปแบบที่ 2

ภาพที่ 2.3 รูปแบบที่กลุ่มสาระการเรียนรู้และผู้ที่ได้รับผิดชอบพัฒนาและประเมินเฉพาะคุณลักษณะที่เหมาะสม

เป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับโรงเรียนที่มีความพร้อมปานกลาง กล่าวคือ มีจำนวนบุคลากรครูที่ครบชั้นเรียน มีครูพิเศษบ้างแต่ไม่มากนัก ครูคนหนึ่งอาจต้องทำงานทั้งเป็นผู้สอนและทำงานส่งเสริม รวมทั้งรับผิดชอบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้วย สถานศึกษาประเภทดังกล่าวสามารถเลือกใช้รูปแบบการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์รูปแบบนี้ โดยการเลือกคุณลักษณะอันพึงประสงค์เฉพาะข้อที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกับมาตรฐานหรือตัวชี้วัดในกลุ่มสาระนั้นๆ ที่ครูแต่ละคนรับผิดชอบ เพื่อบูรณาการและจัดทำแผนการเรียนรู้ และแผนการพัฒนาคุณลักษณะพึงประสงค์ในข้อนั้น ๆ ด้วยในคราวเดียวกัน การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ก็ดำเนินการร่วมกับการประเมินตัวชี้วัดในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยสถานศึกษาคาดหวังว่าเมื่อได้ดำเนินการในภาพรวมแล้ว การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์จะครบทุกข้อตามที่สถานศึกษากำหนด โดยดำเนินการดังนี้

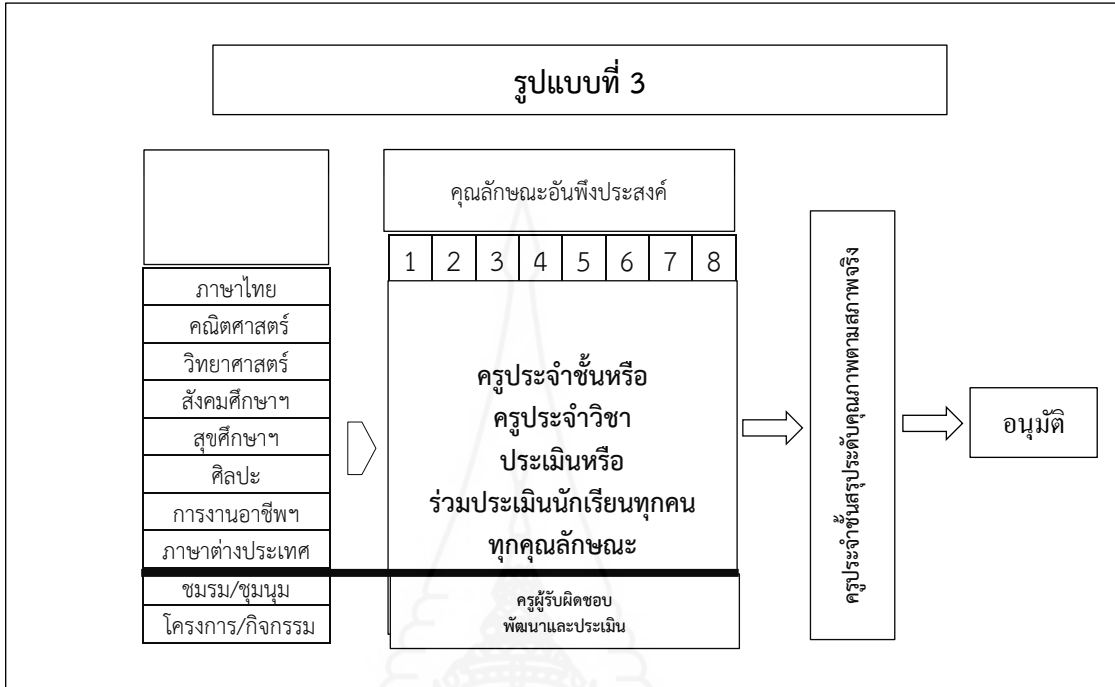
1. คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา และครูผู้สอน ร่วมกันวิเคราะห์มาตรฐาน/ตัวชี้วัดเนื้อหาในกลุ่มสาระวิชา และพิจารณาเลือกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สอดคล้องกับธรรมชาติวิชาที่ครูแต่ละคนรับผิดชอบ รวมทั้งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้วย

2. ครูผู้สอนนำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่คัดเลือกไว้ไปบูรณาการกับตัวชี้วัดของกลุ่มสาระการเรียนรู้ดำเนินการพัฒนาและประเมินร่วมกัน

3. ครูผู้สอนส่งผลการประเมินให้ครูวัดผล เพื่อสรุปผลการประเมินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด และนำเสนอผู้บริหารเพื่อพิจารณาอนุมัติต่อไป

ตัวอย่างรูปแบบที่ 3

ภาพที่ 2.4 รูปแบบที่ครูประจำชั้นหรือครูประจำวิชาพัฒนาและประเมิน หรือร่วมพัฒนาและประเมิน

เป็นรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น หรือครบชั้นพอดี แต่ครูคนหนึ่งต้องทำงานหลายหน้าที่ อีกทั้งความพร้อมของทรัพยากรด้านอื่น ๆ มีน้อย ดังนั้น การดำเนินการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ควรเปิดโอกาสให้ชุมชน อันได้แก่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินด้วย ซึ่งจะช่วยให้ผลการประเมินมีความเที่ยงตรงมากขึ้น

การพัฒนาและการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามรูปแบบนี้ ครูประจำชั้นและครูประจำวิชา ร่วมกันพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนทุกคนทุกข้อ โดยดำเนินการดังนี้

1. ครูประจำชั้นและ/หรือครูประจำวิชา ซึ่งรับผิดชอบการสอนมากกว่าหนึ่งชั้นหรือหนึ่งกลุ่มสาระบูรณาการทุกกลุ่มสาระและคุณลักษณะอันพึงประสงค์เข้าด้วยกัน ร่วมกันพัฒนาและประเมิน โดยอาจใช้การสังเกตพฤติกรรมตามสภาพจริง เปิดโอกาสให้ชุมชน ได้แก่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน ร่วมประเมินด้วย ทั้งนี้ กรณีที่มีผู้เรียนบางคนไม่ผ่านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อใด ครูร่วมกับชุมชนดำเนินการพัฒนาจนกระทั่งทั้งสองฝ่ายมีความเห็นตรงกันว่าผู้เรียนมีคุณสมบัติตามเกณฑ์แล้ว จึงให้ผ่านการประเมิน

2. ครูประจำชั้นและ/หรือครูประจำวิชา ร่วมกันสรุปผลการประเมินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด และนำเสนอผู้บริหารสถานศึกษาเพื่ออนุมัติ

3.2.2 การออกแบบการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

เมื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เครื่องมือที่จะใช้ในการวัดและประเมิน และวิธีการหาคุณภาพของเครื่องมือแล้ว ครูผู้สอนสามารถออกแบบการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในชั้นเรียนได้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, น. 45)

1. กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์/ตัวชี้วัด/พฤติกรรมบ่งชี้ที่จะประเมิน
2. วิเคราะห์พฤติกรรมสำคัญจากพฤติกรรมบ่งชี้ที่จะประเมิน
3. เลือกใช้วิธีการ เครื่องมือให้เหมาะสมกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่จะ

ประเมิน

4. กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubrics)

สำหรับการกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้ของการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ได้แก่

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติ ชำรงไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย ศรัทธา ยึดมั่นในศาสนา และเคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยมีพฤติกรรมบ่งชี้ไว้ดังนี้

1.1 เป็นพลเมืองดีของชาติ โดยมีพฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ การยืนตรงเคารพธงชาติ และอธิบายความหมายของเพลงชาติได้ถูกต้อง การปฏิบัติตามสัทธิและหน้าที่พลเมืองดีของชาติ และการมีความสามัคคีปรองดอง

1.2 ชำรงไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย โดยมีพฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ การเข้าร่วมส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมที่สร้างความสามัคคีปรองดองที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม และหวงแหน ปกป้อง ยกย่องความเป็นชาติไทย

1.3 ศรัทธา ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักของศาสนา โดยมีพฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ การปฏิบัติตามหลักของศาสนาที่ตนนับถือ และการเป็นแบบอย่างที่ดีของศาสนิกชน

1.4 เคารพเทิดทูน สถาบันพระมหากษัตริย์ โดยมีพฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ การเข้าร่วมและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ การแสดงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์ และการแสดงออกซึ่งความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

2. ซื่อสัตย์ สุจริต

คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในความถูกต้อง ประพฤติ ตรงตามความเป็นจริงต่อตนเอง และผู้อื่นทั้งทางกาย วาจา ใจ โดยได้กำหนดตัวชี้วัด โดยมีพฤติกรรมบ่งชี้ไว้ดังนี้

2.1 ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองทั้งทางกาย วาจา ใจ โดยมีพฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ การให้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นจริง การปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงความถูกต้อง การละอายและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด และการปฏิบัติตามคำมั่นสัญญา

2.2 ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อผู้อื่นทั้งทางกาย วาจา ใจ โดยมีพฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ การไม่ถือเอาสิ่งของหรือผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง การปฏิบัติตนต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรง และการไม่หาประโยชน์ในทางที่ไม่ถูกต้อง

3. มีวินัย

คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในข้อตกลง กฎเกณฑ์ และระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม โดยมีพฤติกรรมบ่งชี้ไว้ ดังนี้

3.1 การปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม โดยมีพฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ การปฏิบัติตนตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น และการตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน และความรับผิดชอบในการทำงาน

4. ใฝ่เรียนรู้

คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียน แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน โดยมีพฤติกรรมบ่งชี้ไว้ ดังนี้

4.1 ตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมีพฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ ตั้งใจเรียน เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ และสนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ

4.2 แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม สรุปลงเป็นองค์ความรู้ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยมีพฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ การศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อ เทคโนโลยีต่างๆ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม การบันทึกความรู้ วิเคราะห์ ตรวจสอบ จากสิ่งที่เรียนรู้ สรุปลงเป็นองค์ความรู้ และการแลกเปลี่ยนความรู้ด้วยวิธีการต่างๆ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

5. อยู่อย่างพอเพียง

คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยได้กำหนดตัวชี้วัด โดยมีพฤติกรรมบ่งชี้ไว้ ดังนี้

5.1 ดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม โดยมีพฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ การใช้ทรัพย์สินของตนเอง เช่น เงินทอง สิ่งของ เครื่องใช้ ฯลฯ อย่างประหยัด คู้มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี รวมทั้งการใช้เวลาอย่างเหมาะสม การใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัด คู้มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี การปฏิบัติตนและตัดสินใจด้วยความรอบคอบ มีเหตุผล และการไม่เอาเปรียบผู้อื่นและไม่ทำให้อื่นเดือดร้อน พร้อมให้อภัยเมื่อผู้อื่นกระทำผิดพลาด

5.2 มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยมีพฤติกรรมบ่งชี้ การวางแผนการเรียน การทำงาน และการใช้ชีวิตประจำวันบนพื้นฐานของความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และการรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม ยอมรับและปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

6. มุ่งมั่นในการทำงาน

คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจและรับผิดชอบในการทำหน้าที่การทำงานด้วยความเพียรพยายาม อุตทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย โดยได้กำหนดตัวชี้วัด โดยมีพฤติกรรมบ่งชี้ไว้ ดังนี้

6.1 ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน โดยมีพฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ ความเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ความตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ และการปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง

6.2 ทำงานด้วยความเพียรพยายามและอุตทนเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย โดยมีพฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ การทุ่มเททำงาน อุตทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน ความพยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จ และการชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจ

7. รักความเป็นไทย

คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่า ร่วมอนุรักษ์ สืบทอดภูมิปัญญาไทยขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรม ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม โดยมีพฤติกรรมบ่งชี้ไว้ ดังนี้

7.1 ภาคภูมิใจในขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรมไทย และมีความกตัญญูกตเวที โดยมีพฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ การแต่งกายและมีมารยาทงดงามแบบไทย มีสัมมาคารวะ กตัญญูกตเวทีต่อผู้มีพระคุณ การร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรมไทย และการชักชวน แนะนำให้ผู้อื่นปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรมไทย

7.2 การเห็นคุณค่าและใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม โดยมีพฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ การใช้ภาษาไทยและเลขไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และการชักชวน แนะนำให้ผู้อื่นเห็นคุณค่าของการใช้ภาษาไทยได้ถูกต้อง

7.3 อนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาไทย โดยมีพฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ การนำภูมิปัญญาไทยมาใช้ให้เหมาะสมในวิถีชีวิต การร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาไทย และการแนะนำ มีส่วนร่วมในการสืบทอดภูมิปัญญาไทย

8. มีจิตสาธารณะ

คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชน และสังคม ด้วยความตั้งใจ กระตือรือร้น โดยไม่หวังผลตอบแทน โดยมีพฤติกรรมบ่งชี้ไว้ ดังนี้

8.1 ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวังผลตอบแทน โดยมีพฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ การช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูทำงานด้วยความเต็มใจ การอาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญา ด้วยความสมัครใจ และการแบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สิน และอื่น ๆ และช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น

8.2 เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม โดยมีพฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ การดูแลรักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อมด้วยความตั้งใจ การเข้าร่วม

กิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม และการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น

สรุปได้ว่า คุณลักษณะของผู้เรียนที่ได้กำหนดพฤติกรรมบ่งชี้เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนทั้ง 8 ประการ ซึ่งประกอบด้วย 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์ สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย และ 8) มีจิตสาธารณะ

4. การจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

4.1 หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้นำองค์ความรู้ ทักษะจากการเรียนรู้และประสบการณ์ของนักเรียนมาปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาตนเองเพื่อเป็นคนดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีวินัย และมีจิตสำนึกสาธารณะที่ดีงาม เป็นคนมีปัญญาในการใช้ทักษะชีวิต การคิด การสื่อสาร การแก้ปัญหา และการใช้เทคโนโลยี และเป็นคนมีความสุขในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงโดยอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสร้างสรรค์ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ (2553: 7-8) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งลักษณะของกิจกรรมไว้ ดังนี้

4.1.1 ความหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

สุขพัชรา ชิมเจริญ (2546, น. 3) ได้ให้ความหมาย กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง กิจกรรมที่จัดอย่างเป็นกระบวนการ มีรูปแบบวิธีการที่หลากหลาย พัฒนาผู้เรียนด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ มุ่งส่งเสริมเจตคติคุณค่าชีวิต สร้างจิตสำนึกในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ ส่งเสริมให้รู้จักและเข้าใจตนเอง ปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อสังคมประเทศชาติ และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

อนุชิต เจริญนิย (2545, น. 7) ได้ให้ความหมาย กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง กิจกรรมนอกห้องเรียน ที่นักเรียนนักศึกษาเข้าร่วมกันจัดขึ้น โดยมีอาจารย์เป็นผู้ให้คำปรึกษา อำนวยความสะดวก และกำกับดูแลทั้งนี้เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ด้านต่างๆ ให้แก่นักเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 2) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ว่า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่จัดอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วยรูปแบบ กระบวนการ วิธีการที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จากการปฏิบัติจริง มีความหมายและมีคุณค่าในการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม มุ่งสร้างเสริมเจตคติ คุณค่าชีวิต ปลูกฝัง

คุณธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง สร้างจิตสำนึกในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมปรับตัวและปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

ไมตรี รัตนา (2547, น. 92) ได้ให้ความหมาย กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง กิจกรรมที่จัดอย่างมีระบบ ประกอบด้วยรูปแบบกระบวนการ วิธีการที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จากการปฏิบัติจริงมีความหมายและมีคุณค่าในการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม มุ่งสร้างเสริมเจตคติ คุณค่าชีวิต ปลูกฝังคุณธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จัก และเข้าใจตนเอง สร้างจิตสำนึกในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปรับตัว และปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ประเทศชาติ และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

กระทรวงศึกษาธิการ (2553, น. 2-3) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ว่าเป็นกิจกรรมที่มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัยปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้ใช้องค์ความรู้ ทักษะ และเจตคติ จากการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และประสบการณ์ของผู้เรียนมาปฏิบัติกิจกรรมเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิดความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ซึ่งจะส่งผลในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทยและมีจิตสาธารณะ เกิดทักษะการทำงาน และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก

ดวงกมล สีนเพ็ง (2553, น. 109-110) ได้ให้ความหมาย กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึงกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพมุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้ตามกลุ่มการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม การเข้าร่วม และปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขกับกิจกรรมด้วยตนเอง ตามความถนัดและสนใจ

สรุปได้ว่า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นอย่างมีระบบด้วยรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างรอบด้านทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมตามศักยภาพ โดยมุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่จัดให้ตาม 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะการทำงาน และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก

4.1.2 หลักการของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่จัดทำขึ้นให้ผู้เรียนรู้จักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีกระบวนการคิด มีทักษะในการดำเนินชีวิตที่เหมาะสม และมีความสุข มีจิตสำนึกในการรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ (2553, น. 7) ได้ให้หลักการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ดังนี้

1. มีการกำหนดวัตถุประสงค์และแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม
  2. จัดให้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ ความสนใจ ความถนัด และความสามารถของผู้เรียนและวัฒนธรรมที่ดี
  3. บูรณาการวิชาการกับชีวิตจริง ให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต และรู้สึกสนุกกับการใฝ่รู้ใฝ่เรียน
  4. ใช้กระบวนการกลุ่มในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ฝึกให้คิดวิเคราะห์สร้างสรรค์ จินตนาการที่เป็นประโยชน์และสัมพันธ์กับชีวิตในแต่ละช่วงวัยอย่างต่อเนื่อง
  5. จำนวนสมาชิกมีความเหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรม
  6. มีการกำหนดเวลาในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสม สอดคล้องกับวิถีทัศน์และเป้าหมายของสถานศึกษา
  7. ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการ มีครูเป็นที่ปรึกษา ถือเป็นหน้าที่และงานประจำ โดยคำนึงถึงความปลอดภัย
  8. ยึดหลักการมีส่วนร่วมโดยเปิดโอกาสให้ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน มีส่วนร่วมกันจัดกิจกรรม
  9. มีการประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรม โดยวิธีการที่หลากหลาย และสอดคล้องกับกิจกรรมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
  10. เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างรอบด้านเต็มตามศักยภาพตามความสนใจ ความถนัด ความต้องการ เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะ
  11. เป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังและส่งเสริมจิตสำนึกในการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมในลักษณะต่างๆ ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
  12. เป็นกิจกรรมที่ยึดหลักการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ประชาชนชาวบ้าน องค์กร และหน่วยงานอื่น มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม
- สรุปได้ว่า หลักการของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีการกำหนดเป้าหมายและแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างรอบด้านเต็มตามศักยภาพ ความสนใจ ความถนัด ความต้องการ และความสามารถของผู้เรียนเหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะปลูกฝังและส่งเสริมจิตสำนึกในการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม สอดคล้องกับวิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เป็นกิจกรรมที่ยึดหลักการมีส่วนร่วมโดยเปิดโอกาสให้ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ประชาชนชาวบ้าน และหน่วยงานอื่นมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

4.1.3 แนวการจัดและขอความช่วยเหลือเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้ใช้องค์ความรู้ทักษะและเจตคติจากการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้และประสบการณ์ของผู้เรียนมาปฏิบัติกิจกรรม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตและความสามารถในการใช้เทคโนโลยี รวมทั้งส่งผลในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่ดียิ่งขึ้น

กระทรวงศึกษาธิการ (2553, น. 7-8) ได้ให้แนวการจัดและขอบข่ายเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ดังนี้

1. ให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจ
2. ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมผ่านประสบการณ์ที่หลากหลาย ฝึกการทำงานที่สอดคล้องกับชีวิตจริง ตลอดจนสะท้อนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ของผู้เรียน
3. จัดกิจกรรมอย่างสมดุลทั้ง 3 ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โดยจัดกิจกรรมรายบุคคล กิจกรรมกลุ่ม ทั้งในและนอกสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง
4. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการ โดยการศึกษาและใช้ข้อมูลประกอบการวางแผนอย่างเป็นระบบ เน้นการคิดวิเคราะห์และใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการดำเนินกิจกรรม
5. ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้แบบร่วมมือมากกว่าเน้นการแข่งขันบนพื้นฐานการปฏิบัติตามวิถีประชาธิปไตย
6. จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่กิจกรรมขอบข่ายของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีขอบข่าย ดังนี้
  7. เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ให้กว้างขวางลึกซึ้งยิ่งขึ้นในลักษณะเป็นกระบวนการเชิงบูรณาการโดยยึดหลักคุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนสามารถบูรณาการระหว่างกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์
  8. เป็นกิจกรรมที่ตอบสนองความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นการให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของวิชาความรู้ อาชีพ และการดำเนินชีวิตที่ดีงาม ตลอดจนเห็นแนวทางในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ
  9. เป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังและส่งเสริมจิตสำนึกการทำประโยชน์ต่อสังคมในลักษณะต่างๆ สนับสนุนค่านิยมที่ดีงามและเสริมสร้างคุณลักษณะ เก่ง ดี มีสุข สอดคล้องกับหลักการสำคัญที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรา 6 ระบุว่า การจัดการศึกษาเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
  10. เป็นกิจกรรมที่ฝึกการทำงานและการให้บริการด้านต่าง ๆ ทั้งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและต่อส่วนรวม เพื่อเสริมสร้างความมั่นใจ ความเอื้ออาทร ความเป็นพลเมืองดี และความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม

สรุปได้ว่า แนวการจัดและขอบข่ายกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ส่งผลให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจ ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมผ่านประสบการณ์ที่หลากหลาย จัดกิจกรรมอย่างสมดุลทั้ง 3 ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการ ใช้กระบวนการมีส่วนร่วม และจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่กิจกรรม ขอบข่ายของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่กิจกรรม เป็นกิจกรรมที่ตอบสนองความสนใจ ความถนัด และ

ความต้องการของผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังและส่งเสริมจิตสำนึกการทำประโยชน์ต่อสังคม และเป็นกิจกรรมที่ฝึกการทำงานและการให้บริการ

4.1.4 ลักษณะของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2553, น. 3-4) ได้ระบุถึงลักษณะของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ไว้ในแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วยกิจกรรม 3 ลักษณะ ได้แก่ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ซึ่งมีลักษณะ ดังนี้

1. กิจกรรมแนะแนวมีหลักการในการจัดต้องส่งเสริมและสนับสนุนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อันจะนำไปสู่สมรรถนะที่สำคัญ 5 ประการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ โดยนำไปบูรณาการในการจัดกิจกรรมตามลักษณะของกิจกรรมแนะแนวที่ระบุไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 อีกทั้งยังต้องส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะชีวิต โดยมุ่งกิจกรรมให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการ ธรรมชาติของผู้เรียนและวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ที่ตอบสนองจุดมุ่งหมายหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้ครอบคลุมทั้งด้านการศึกษา ด้านอาชีพ รวมทั้งด้านส่วนตัวและสังคมเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้เรียนมีอิสระในการคิดและตัดสินใจด้วยตนเอง เรียนรู้ด้วยตนเองด้วยการปฏิบัติจนกระทั่งเกิดทักษะชีวิต ตลอดจนครูทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม โดยมีครูแนะแนวเป็นพี่เลี้ยงและประสานงาน

ขอบข่ายกิจกรรมแนะแนว ประกอบด้วย ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ และด้านส่วนตัวและสังคมนอกจากนี้การจัดกิจกรรมแนะแนวมีแนวการจัด ดังนี้

1.1 ศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการ ความสนใจ ธรรมชาติของผู้เรียน

1.2 วิเคราะห์สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ วิสัยทัศน์ของสถานศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

1.3 กำหนดสัดส่วนของกิจกรรมแนะแนวให้ครอบคลุมด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคม โดยยึดสภาพปัญหา ความต้องการ ความสนใจ ตลอดจนธรรมชาติของผู้เรียนและเป้าหมายของสถานศึกษา โดยครู ผู้ปกครอง และผู้เรียนมีส่วนร่วม

1.4 กำหนดวัตถุประสงค์การจัดกิจกรรมแนะแนวของสถานศึกษาเป็นระดับการศึกษาและชั้นปี

1.5 ออกแบบการจัดกิจกรรมแนะแนว ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ การจัดกิจกรรม เวลาจัดกิจกรรม หลักฐานการทำกิจกรรม และการประเมินผล

1.6 จัดทำแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวรายชั่วโมง ประกอบด้วย ชื่อกิจกรรม จุดประสงค์ เวลา เนื้อหา/สาระ วิธีดำเนินกิจกรรม สื่อ/อุปกรณ์ และการประเมินผล

1.7 จัดกิจกรรมแนะแนวตามแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวและประเมินผลการจัดกิจกรรม

1.8 ประเมินเพื่อตัดสินผล และสรุปรายงาน

2. การจัดกิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจ โดยเน้นเรื่องคุณธรรมจริยธรรม ความมีระเบียบวินัย การไม่เห็นแก่ตัว ความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจ ความมีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปันกัน และความเอื้ออาทรและสมานฉันท์ ซึ่งการจัดกิจกรรมนักเรียนควรดำเนินการ ดังนี้

1. จัดให้สอดคล้องกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียน
2. เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอน
3. เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับ

วุฒิภาวะของผู้เรียนตลอดจนบริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น

สำหรับขอบข่ายกิจกรรมนักเรียน ประกอบด้วย กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ นักศึกษาวิชาทหาร และกิจกรรมชุมนุม ชมรม

2.1 กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี สำหรับหลักการลูกเสือ เนตรนารี ที่สำคัญ ดังนี้

1. มีศาสนาเป็นหลักยึดทางจิตใจ จงรักภักดีต่อศาสนาที่ตนเคารพนับถือ และพึงปฏิบัติศาสนกิจด้วยความจริงใจ
2. จงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์และประเทศชาติของตน พร้อมด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนสันติสุขและสันติภาพ ความเข้าใจที่ดีซึ่งกันและกัน และความร่วมมือซึ่งกันและกันตั้งแต่ระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ

3. เข้าร่วมพัฒนาสังคม ยอมรับและให้ความเคารพในเกียรติและศักดิ์ศรีของผู้อื่นและเพื่อนมนุษย์ทุกคน รวมทั้งธรรมชาติและสรรพสิ่งทั้งหลายในโลก

4. มีความรับผิดชอบต่อการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

5. ลูกเสือทุกคนต้องยึดมั่นในคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ

นอกจากนี้ขอบข่ายของกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ที่เป็นกิจกรรมที่มุ่งปลูกฝังระเบียบและกฎเกณฑ์ เพื่อการอยู่ร่วมกัน ให้รู้จักการเสียสละและบำเพ็ญประโยชน์แก่สังคมและวิถีชีวิตในระบอบประชาธิปไตยซึ่งการจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ให้เป็นไปตามข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยกำหนดหลักสูตรเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. ลูกเสือสำรอง	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3
2. ลูกเสือสามัญ	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6
3. ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3
4. ลูกเสือวิสามัญ	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

สำหรับแนวการจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี มีองค์ประกอบ 7

ประการ คือ

1. คำปฏิญาณและกฎ
2. เรียนรู้จากการกระทำ
3. ระบบหมู่

4. การใช้สัญลักษณ์ร่วมกัน
5. การศึกษาธรรมชาติ
6. ความก้าวหน้าในการเข้าร่วมกิจกรรม
7. การสนับสนุนโดยผู้ใหญ่

2.2 กิจกรรมยูวกาชาต เป็นกิจกรรมที่สร้างพื้นฐานในการคิดและปฏิบัติ ตามหลักการกาชาต และยูวกาชาต กฎหมายมนุษยชน และสิทธิมนุษยชน รวมทั้งทักษะในการจัดการ ทักษะในการดำเนินชีวิต สามารถคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาได้ มีความเป็นเอกภาพและมีความ หลากหลายในกิจกรรม กล่าวคือ เป็นกิจกรรมที่มีโครงสร้างหลักสูตรยืดหยุ่น ทั้งนี้เพื่อความจำเป็น และความสอดคล้องสำหรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต ความเป็นไทย และความเป็นพลเมืองดีของชาติ สามารถสนองตอบต่อสภาพความต้องการที่แท้จริงของสถานศึกษาและท้องถิ่น

สำหรับขอบข่ายการจัดกิจกรรมยูวกาชาต

1. ยูวกาชาตระดับ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3
2. ยูวกาชาตระดับ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6
3. ยูวกาชาตระดับ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3
4. ยูวกาชาตระดับ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

นอกจากนี้แนวการจัดกิจกรรมยูวกาชาต ไว้ดังนี้

1. กลุ่มกิจกรรมกาชาตและยูวกาชาต
2. กลุ่มกิจกรรมสุขภาพ
3. กลุ่มกิจกรรมสัมพันธ์ภาพและความเข้าใจอันดี
4. กลุ่มกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์

2.3 กิจกรรมผู้บำเพ็ญประโยชน์ มีหลักการจัดกิจกรรมเป็นกระบวนการใน การทำงานเพื่อให้เด็กผู้หญิงและเยาวชนสตรีมีโอกาสเท่าเทียมกันในการพัฒนาตนเองให้เต็มตาม ศักยภาพ โดยในการฝึกจะต้องให้สมาชิกได้รับการพัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพและครบถ้วนทั้ง 6 ด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา จิตใจ และคุณธรรม

สำหรับขอบข่ายกิจกรรมผู้บำเพ็ญประโยชน์ ประกอบด้วย ข้อกำหนด จุดประสงค์ สาระกิจกรรม กระบวนการฝึก หลักสูตรพื้นฐาน พิธีการ และเครื่องแบบ

นอกจากนี้แนวทางการจัดกิจกรรมผู้บำเพ็ญประโยชน์มีแนวการจัด ดังนี้

1. ให้ยึดมั่นและปฏิบัติตามคำปฏิญาณและกฎของกิจกรรมผู้บำเพ็ญ ประโยชน์ วิธีการนี้จะช่วยสร้างอุปนิสัยที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ และตระหนักใน หน้าที่ของตนที่มีต่อชุมชนและประเทศชาติ

2. ระบบหมู่ ฝึกการทำงานร่วมกันเป็นทีมที่เรียกว่า ระบบหมู่ โดยให้ ทำงานร่วมกันเป็นหมู่เล็กๆ 6-8 คน ฝึกความเป็นผู้นำและผู้ตามในการปกครองตนเอง วิธีการนี้ช่วย พัฒนาทักษะความเป็นประชาธิปไตย

3. เรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้รู้ถึงความ สนใจ ความสามารถและความต้องการของตน

4. ฝึกพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้า ให้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตัวเอง รู้จักสร้างโอกาสในการทำสิ่งใหม่ๆ ที่ท้าทายความสามารถด้วยตนเอง วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ พัฒนาความสนใจและความสามารถของตนยิ่งขึ้น

5. ให้มีความร่วมมืออย่างจริงจังระหว่างเด็กและผู้ใหญ่ เป็นความร่วมมือด้านความคิด การวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรมและการประเมินผลร่วมกัน ความร่วมมือนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการส่งเสริมให้คนรุ่นเยาว์ได้พัฒนาตนเองและมีความรับผิดชอบ วิธีการนี้จะช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กและได้เห็นแบบอย่างที่ดีของผู้ใหญ่ด้วย

6. การใช้สัญลักษณ์ร่วมกัน ฝึกให้มีความเป็นหนึ่งเดียวกันในการเป็นสมาชิกผู้บำเพ็ญประโยชน์ด้วยการใช้สัญลักษณ์ร่วมกัน ได้แก่ เครื่องแบบ เครื่องหมาย การทำความเคารพ รหัส คำปฏิญาณ กฎ คติพจน์ คำขวัญ ฯลฯ วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนตระหนักและภาคภูมิใจในการที่เป็นสมาชิกขององค์การผู้บำเพ็ญประโยชน์แห่งโลก ซึ่งมีสมาชิกอยู่ทั่วโลกและเป็นองค์กรสตรีที่มีจำนวนสมาชิกมากที่สุดในโลก

7. กิจกรรมกลางแจ้ง ฝึกการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่น และฝึกการเตรียมพร้อมเสมอ ด้วยการใช้กิจกรรมกลางแจ้งและการอยู่ค่ายพักแรม วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการดำเนินชีวิต

8. ฝึกให้บำเพ็ญประโยชน์ต่อชุมชน วิธีการนี้จะทำให้ผู้เรียนได้ฝึกนิสัยการบำเพ็ญประโยชน์ และมีความรับผิดชอบในการช่วยเหลือผู้อื่น ชุมชน ประเทศชาติและสังคมโลก

9. เรียนรู้เกี่ยวกับนานาชาติ ทั้งด้านวัฒนธรรมศาสนา และวิถีชีวิต วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนยอมรับความแตกต่างของบุคคลในชาติและสังคมโลก เพื่อลดข้อขัดแย้งและรู้จักพึ่งพาอาศัยกันเป็นการสร้างสันติสุขในโลก

2.4 กิจกรรมนักศึกษาวิชาทหาร มีหลักการในการจัดตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน มีหลักการสำคัญดังนี้

1. เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นตามความสมัครใจของผู้เรียน
2. เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนตระหนักว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของชาติ จึงต้องมีความรัก ความหวงแหน สามารถที่จะเสียสละ และอุทิศชีวิตให้กับชาติ โดยไม่หวังสิ่งตอบแทนแต่อย่างใด

3. เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนมีความรู้และประสบการณ์ในวิชาทหารที่เหมาะสม มีทัศนคติที่ดี เชื้อมั่น ศรัทธาในกองทัพ และมีความพร้อมที่จะเข้ารับใช้ชาติในฐานะกำลังพลสำรอง ที่มีคุณภาพของกองทัพ เมื่อสำเร็จการฝึกวิชาทหารตามหลักสูตรด้วยความเต็มใจ

4. เป็นกิจกรรมที่เป็นสื่อกลางในการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างทหาร กับประชาชน รวมทั้งสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเยาวชนในสังคม โดยเฉพาะในเรื่องการรณรงค์ เพื่อป้องกันและต่อต้านยาเสพติด

สำหรับขอบข่ายกิจกรรมนักศึกษาวิชาทหาร นักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 1 และ 2 ศึกษาวิชาทหารเบื้องต้นในระดับลูกแถว บังเกิดความมีระเบียบวินัยเสริมสร้างบุคลิกลักษณะนิสัย สามารถใช้อาวุธประจำกายและทำการยิงอย่างได้ผล นักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 3

ศึกษาวิชาทหารในระดับผู้บังคับหมู่ รองผู้บังคับหมวดและผู้บังคับหมวด มีความพร้อมในการควบคุม บังคับบัญชาหน่วยในการปฏิบัติการรบทั้งในแบบและนอกแบบ

นอกจากนี้การจัดกิจกรรมนักศึกษาวิชาทหารมีแนวการจัด ดังนี้

1. เป็นชายหรือหญิงที่มีสัญชาติไทย
2. ไม่พิการ หูพลาภาพ หรือมีโรคซึ่งไม่สามารถจะรับราชการทหาร

ได้ ตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร

3. มีขนาดรอบตัว น้ำหนัก และความสูงตามที่กำหนด
4. มีความประพฤติเรียบร้อย
5. กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษา
6. สำเร็จการศึกษาตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือเทียบเท่าขึ้นไป
7. นักศึกษาวิชาทหารจะต้องผ่านการทดสอบสมรรถภาพทางร่างกาย

ตามที่กำหนด

2.5 กิจกรรมชุมนุม ชมรม มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นกิจกรรมที่เกิดจากการสร้างสรรค์และออกแบบกิจกรรมของผู้เรียนตามความสมัครใจ
2. เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนร่วมกันทำงานเป็นทีม ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ และช่วยกันแก้ปัญหา

บริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น

สำหรับขอบข่ายกิจกรรมชุมนุม ชมรม ได้แก่

1. เป็นกิจกรรมที่เกื้อกูล ส่งเสริมการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ให้กว้างขวางลึกซึ้งยิ่งขึ้น
2. เป็นกิจกรรมจัดตามความสนใจของผู้เรียน
3. เป็นกิจกรรมที่สามารถจัดได้ทั้งในและนอกสถานศึกษา และทั้งในและนอกเวลาเรียน

นอกจากนี้การจัดกิจกรรมชุมนุม ชมรม มีแนวการจัด ดังนี้

1. สถานศึกษาบริหารจัดการให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมได้หลากหลาย ทั้งรูปแบบภายในหรือภายนอกห้องเรียน และระยะเวลาการจัดกิจกรรม เช่น กิจกรรมระยะเวลา 1 ภาคเรียน กิจกรรมระยะเวลา 1 ปีการศึกษา และกิจกรรมระยะเวลามากกว่า 1 ปีการศึกษา

2. กรณีสถานศึกษามีการจัดตั้งชุมนุมหรือชมรมอยู่แล้ว สถานศึกษาควรสำรวจความสนใจของผู้เรียนในการเลือกเข้าร่วมชุมนุม ชมรม

3. กรณีที่สถานศึกษา ยังไม่มีการจัดตั้งชุมนุม ชมรม ควรให้ผู้เรียนร่วมกันจัดตั้งชุมนุม ชมรม และเชิญครูที่ปรึกษา โดยร่วมกันดำเนินกิจกรรมชุมนุม ชมรม ตามระเบียบปฏิบัติที่สถานศึกษากำหนด

4. ครูที่ปรึกษากระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการถอดประสบการณ์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่กิจกรรม

3. กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

มีหลักการในการจัดกิจกรรมที่ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเอง ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทาง สมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรมจริยธรรม จัดกิจกรรมโดยให้ผู้เรียนคิดสร้างสรรค์ ออกแบบกิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์อย่างหลากหลายรูปแบบ เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบต่อ สังคมในลักษณะจิตอาสา

สำหรับขอบข่ายกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เป็น กระบวนการจัดกิจกรรมในลักษณะกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมอาสาพัฒนาหรือกิจกรรม สร้างสรรค์สังคม โดยผู้เรียนดำเนินการด้วยตนเองในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบต่อ ความดีงาม ความเสียสละต่อสังคม และมีจิตสาธารณะ

นอกจากนี้การจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ มีแนวการจัด กิจกรรม ดังนี้

1. จัดกิจกรรมในลักษณะบูรณาการใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้
2. จัดกิจกรรมลักษณะโครงการ/โครงการ/กิจกรรม
3. จัดกิจกรรมร่วมกับองค์กรอื่น

สรุปได้ว่า ลักษณะของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประกอบด้วยกิจกรรม 3 ลักษณะ ได้แก่ กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ไปสู่สมรรถนะที่สำคัญ กิจกรรมนักเรียนเป็นกิจกรรมที่เน้น ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจ และกิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์เป็นกิจกรรม เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มตาม ศักยภาพ

4.1.5 การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่สำคัญในลักษณะต่างๆ ต้องใช้ข้อมูลจาก การสังเกตพฤติกรรมและการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน ซึ่งต้องใช้เวลาในการเก็บข้อมูลพฤติกรรมเพื่อนำมาประเมินและตัดสิน

สถานศึกษาควรกำหนดแนวทางที่ชัดเจนในการประเมินกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน 2 ประการคือ การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนรายกิจกรรม และการประเมินกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียนเพื่อการตัดสิน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, น. 11-12)

1) การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนรายกิจกรรม การประเมินกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนรายกิจกรรมมีแนวปฏิบัติ ดังนี้

(1) ตรวจสอบเวลาเข้าร่วมกิจกรรมของผู้เรียนให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่ สถานศึกษากำหนด

(2) ประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจากการปฏิบัติกิจกรรม และผลงาน/ชิ้นงาน/คุณลักษณะของผู้เรียนตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดด้วยวิธีการที่หลากหลาย เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในการปฏิบัติกิจกรรม

(3) ผู้เรียนที่มีเวลาการเข้าร่วมกิจกรรม มีการปฏิบัติกิจกรรม และมีผลงาน/ชิ้นงาน/คุณลักษณะตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด เป็นผู้ผ่านการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนรายกิจกรรม และนำผลการประเมินไปบันทึกในระเบียบแสดงผลการเรียน

(4) ผู้เรียนที่มีผลการประเมินไม่ผ่านในเกณฑ์เวลาการเข้าร่วมกิจกรรม การปฏิบัติกิจกรรม และผลงาน/ชิ้นงาน/คุณลักษณะตามที่สถานศึกษากำหนด ครูหรือผู้รับผิดชอบต้องดำเนินการซ่อมเสริมและประเมินจนผ่าน ทั้งนี้ควรดำเนินการให้เสร็จสิ้นในปีการศึกษานั้น ๆ ยกเว้นมีเหตุสุดวิสัยให้อยู่ในดุลพินิจของสถานศึกษา

2) การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อการตัดสิน

การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อตัดสินเลื่อนชั้นและจบระดับการศึกษาเป็นการประเมิน การผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นรายปี/รายภาค เพื่อสรุปผลการผ่านในแต่ละกิจกรรม สรุปผลรวมเพื่อเลื่อนชั้นและประมวลผลรวมในปีสุดท้ายเพื่อการจบแต่ละระดับการศึกษา โดยการดำเนินการดังกล่าวมีแนวปฏิบัติ ดังนี้

(1) กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของผู้เรียนทุกคนตลอดระดับการศึกษา

(2) ผู้รับผิดชอบสรุปและตัดสินผลการร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของผู้เรียนเป็นรายบุคคลตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด เกณฑ์การจบแต่ละระดับการศึกษาที่สถานศึกษากำหนดนั้น ผู้เรียนจะต้องผ่านกิจกรรม 3 กิจกรรมสำคัญ ดังนี้

ก. กิจกรรมแนะแนว

ข. กิจกรรมนักเรียน ได้แก่

ก) กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และนักศึกษาวิชาทหารโดยเลือกเพียง 1 กิจกรรม

ข) กิจกรรมชุมนุม ชมรม

ค. กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

(3) ผู้รับผิดชอบเสนอผลการประเมินต่อคณะกรรมการกลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ความเห็นชอบ

(4) ผู้รับผิดชอบเสนอผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณาเพื่ออนุมัติผลการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนผ่านเกณฑ์การจบแต่ละระดับการศึกษา

สรุปได้ว่า การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นการประเมินโดยใช้ข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรมและการปฏิบัติของผู้เรียน โดยมีการประเมิน 2 ลักษณะ การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนรายกิจกรรม และการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อการตัดสิน

4.2 บทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสถานศึกษาสามารถนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติได้ตามความเหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, น. 14-16)

4.2.1 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการประชุม ชี้แจง ทำความเข้าใจ และสร้างความตระหนักให้บุคลากรในสถานศึกษา ร่วมมือในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ดังนี้

- 1) กำหนดแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา และโดยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
- 2) ผู้บริหารชี้แจง ทำความเข้าใจ และสร้างความตระหนักให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนเห็นคุณค่าและร่วมมือในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- 3) พัฒนาและส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และมีความทันสมัยในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสถานการณ์ปัจจุบันอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ
- 4) สร้างเครือข่ายและประสานความร่วมมือและความเข้าใจอันดีระหว่างสถานศึกษากับผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรม
- 5) นิเทศ ติดตาม ให้คำปรึกษา ประเมินผล และสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- 6) แลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่ผลงานที่ประสบผลสำเร็จกับหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

4.2.2 บทบาทของครูผู้รับผิดชอบกิจกรรม

ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีบทบาทเป็นผู้ประสานงาน ชี้แจง และทำความเข้าใจกับผู้เรียนและผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ดังนี้

- 1) ศึกษาหลักการ วัตถุประสงค์ ขอบข่าย แนวการจัดกิจกรรม การประเมินผลพัฒนาผู้เรียน และจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมาย
- 2) ชี้แจงและทำความเข้าใจกับผู้เรียนและผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- 3) ร่วมกับผู้เรียนออกแบบกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด ความสนใจของผู้เรียนและเป็นไปตามหลักการ ปรัชญา และแนวการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- 4) ส่งเสริม กระตุ้น และอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระในการจัดทำแผนงาน โครงการ ร่วมปฏิบัติกิจกรรม และการประเมินผล
- 5) ให้คำปรึกษา ดูแล ติดตาม ประสานงาน และอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียนในการร่วมกิจกรรมให้เป็นไปตามแผน
- 6) ประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมผู้เรียน และซ่อมเสริมกรณีผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์ พร้อมจัดทำเอกสารหลักฐานการประเมินผล

7) รายงานผลการดำเนินกิจกรรมให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ แล้วนำผลการจัดกิจกรรมมาพัฒนาและปรับปรุงแก้ไข

8) แลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่ผลงานที่ประสบผลสำเร็จกับหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

4.2.3 บทบาทของผู้เรียน

ผู้เรียนมีบทบาทในการให้ความร่วมมือกับผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้รับผิดชอบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ดังนี้

1) ศึกษาข้อมูล วิเคราะห์ตนเอง และเข้าร่วมกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัด และความสามารถ หรือตามข้อเสนอแนะของสถานศึกษา

2) เข้าร่วมการปฐมนิเทศจากครูผู้รับผิดชอบกิจกรรม

3) ร่วมประชุมเลือกตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ตามลักษณะของกิจกรรม

4) ร่วมประชุมจัดทำแผนงาน โครงการ ปฏิทินงาน และปฏิบัติกิจกรรม ด้วยความเอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอ

5) ร่วมประเมินการปฏิบัติกิจกรรมและนำผลมาพัฒนาตนเอง และนำเสนอผลการปฏิบัติกิจกรรมต่อครูผู้รับผิดชอบ

6) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถอดประสบการณ์ ทบทวน และสะท้อนความรู้สึกรายหลังการปฏิบัติกิจกรรม (After Action Review: AAR) รวมทั้งสร้างเครือข่ายจิตอาสาและขยายผลต่อยอดสู่ความยั่งยืน

4.2.4 บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา

คณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา ดังนี้

1) ให้ความเห็นชอบและมีส่วนร่วมในการกำหนดวางแผนดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2) ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามความเหมาะสม

4.2.5 บทบาทของผู้ปกครองและชุมชน

ผู้ปกครองและชุมชนมีบทบาทในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยมีส่วนร่วมและเป็นที่ปรึกษาให้กับสถานศึกษา ดังนี้

1) มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรม และอาสาทำกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษาและชุมชนยอมรับในศักยภาพของผู้เรียน ให้โอกาสให้ผู้เรียนได้สำรวจตนเองเพื่อประกอบการตัดสินใจในการเลือกแผนการเรียน การศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพ

2) ดูแล เอาใจใส่ผู้เรียน และให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหาของผู้เรียน

3) เป็นที่ปรึกษาหรือแนะแนวทางการดำเนินชีวิตที่ดั่งามให้แก่ผู้เรียนร่วมมือกับสถานศึกษาเพื่อติดตามประเมินผลพัฒนาและการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน

สรุปได้ว่า การดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นการจัดกิจกรรมที่ต้องการการมีส่วนร่วมของบุคลากรในทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้ง ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน ทั้งนี้เพื่อให้การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นไปในแนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

5. ประสิทธิผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ประสิทธิผล (effectiveness) มีผู้ให้คำนิยามไว้อย่างหลากหลาย ขึ้นอยู่กับลักษณะขององค์การ หน่วยงาน ประสบการณ์ต่างๆ ในการทำงานและมุมมองของผู้เขียนหรือนักวิชาการ แต่ส่วนใหญ่จะมุ่งที่ผลสำเร็จของงาน หรือการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์

กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ (2536, น. 32-33) ได้ให้ความหมายของประสิทธิผลว่า หมายถึง การที่โรงเรียนสามารถผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และสามารถพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ตลอดจนให้สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก รวมทั้งสามารถแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ซึ่งจะทำให้เกิดความพอใจในการทำงานโดยเป็นการมองประสิทธิผลทั้งระบบ

ธงชัย สันติวงษ์ (2538, น. 29) ได้ให้ความหมายของประสิทธิผล หมายถึง การทำงานให้ประสบผลสำเร็จ ในแง่การจัดการหมายถึงการบรรลุเป้าหมายขององค์การ

รุ่ง แก้วแดง (2540, น. 168) ได้ให้ความหมายของประสิทธิผล คือ ผลสำเร็จของงาน โดยให้ความสำคัญผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นในองค์การ และคุณภาพชีวิตในการดำเนินงานบุคลากร

ศิริพร พิมลทีป (2542, น. 30) ได้ให้ความหมายประสิทธิผล หมายถึง ผลงานขององค์การที่สามารถดำเนินการบรรลุผลตามแผนงานขององค์การนั้นๆ และประสิทธิผลของโรงเรียนหมายถึง ความสามารถของโรงเรียนในการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณภาพด้านการศึกษา และมีผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายของโรงเรียน และตรงตามความต้องการของสังคม

วิวัฒนา พัฒนพงศ์ (2546, น. 92) กล่าวถึงประสิทธิผลว่า ต้องครอบคลุมประเด็นที่เกี่ยวข้องกับระดับความสามารถของระบบบริการในการบรรลุเป้าหมาย

ตุลา มหาพสุธานนท์ (2547, น. 47) ได้ให้ความหมายของประสิทธิผล หมายถึง การทำงานให้ประสบผลสำเร็จ ในแง่การจัดการหมายถึง การบรรลุเป้าหมายขององค์การ

ราชบัณฑิตยสถาน (2554, น. 713) ได้ให้ความหมายของประสิทธิผล หมายถึง ผลสำเร็จ, ผลที่เกิดขึ้น

Fiedler (1967, p. 9) ได้ให้ความหมายของประสิทธิผล หมายถึง การที่กลุ่มสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้

Hellriegel et.al (2008, p. 467) ได้ให้ความหมายของประสิทธิผล หมายถึง การวัดผลลัพธ์ความสำเร็จของสมาชิกแต่ละคน และทั้งหมดของทีม

สรุปได้ว่า จากการศึกษาแนวคิดของประสิทธิผล พบว่า ประสิทธิผลเป็นผลสำเร็จของงานที่องค์กรหรือหน่วยงานได้คาดหวังว่า ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานขององค์กรหรือหน่วยงานจะประสบผลสำเร็จ ซึ่งการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนก็เช่นเดียวกันที่มีความคาดหวังว่าจะเกิดประสิทธิผล

ในการจัดกิจกรรม ดังนั้น ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจึงหมายถึง ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่สถานศึกษาดำเนินงานได้บรรลุผลกิจกรรมที่จัดขึ้นอย่างมีระบบด้วยรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างรอบด้านทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมตามศักยภาพ โดยมุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่จัดให้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้

6. บริบทการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจักษ์ศิลปาคม เขต 2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจักษ์ศิลปาคม เขต 2 เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจักษ์ศิลปาคม เขต 2 เป็นเขตพื้นที่ที่มีภาพรวมทางเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา และวัฒนธรรมค่อนข้างมีความพร้อม ทั้งนี้ได้ให้การส่งเสริมสนับสนุนการบริหารจัดการด้านการศึกษาในพื้นที่ 4 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอไพร่น้อย อำเภอบางบัวทอง อำเภอบางใหญ่ และอำเภอปากเกร็ด มีสถานศึกษาในสังกัดปีการศึกษา 2558 ทั้งสิ้น 124 แห่ง เป็นสถานศึกษาของรัฐจำนวน 64 แห่ง และสถานศึกษาของเอกชนจำนวน 60 แห่ง มีนักเรียนจำนวนทั้งหมด 80,472 คน และมีครูภาครัฐ จำนวน 1,448 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจักษ์ศิลปาคม เขต 2, 2558, น. 11-13)

6.1 การพัฒนาคุณภาพการศึกษาและกลยุทธ์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจักษ์ศิลปาคม เขต 2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจักษ์ศิลปาคม เขต 2 ได้กำหนด วิสัยทัศน์ไว้ว่าเป็น “องค์กรคุณภาพ จัดการศึกษาตามมาตรฐานสู่ประชาคมอาเซียนและระดับสากล ด้วยระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัยบนพื้นฐานความเป็นไทย ภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ” โดยมีพันธกิจ ในการจัด ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาอย่างทั่วถึงมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาชาติสู่ระดับและสากล และมีเป้าประสงค์ 1. ผู้เรียนทุกระดับมีพัฒนาการเหมาะสมตามช่วงวัยและมีคุณภาพตามมาตรฐาน 2. ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพทั่วถึงและเสมอภาค 3. ครู ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษามีทักษะการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ 4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษามีความเข้มแข็งและเป็นกลไกการขับเคลื่อนการศึกษา

นอกจากนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจักษ์ศิลปาคม เขต 2 ได้ดำเนินการตามกลยุทธ์และจุดเน้น 3 จุดเน้น พัฒนาคุณภาพการศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาตามกลยุทธ์ 5 กลยุทธ์ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจักษ์ศิลปาคม เขต 2, 2558, น. 11-13)

1. กลยุทธ์

1.1 พัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาทุกระดับและพัฒนาการใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้

1.2 ปลุกฝังคุณธรรม ความเป็นไทย และวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.3 ขยายโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึงเสมอภาคทุกประเภทและพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

1.4 พัฒนาครู ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ

1.5 สร้างองค์กรให้เข้มแข็งมีคุณภาพตามแนวทางการกระจายอำนาจบนหลักธรรมาภิบาลด้วยการบริหารแบบมีส่วนร่วม

2. จุดเน้น

2.1 จุดเน้นที่ 1 ด้านผู้เรียน

2.1.1 นักเรียนมีสมรรถนะสำคัญสู่ประชาคมอาเซียนและมาตรฐานสากล
ดังนี้

1) นักเรียนปฐมวัยมีการพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่สมดุลเหมาะสมกับวัยและเรียนรู้อย่างมีความสุข

2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีความสามารถด้านภาษา คำนวณ และการใช้เหตุผลที่เหมาะสม

3) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบระดับชาติ (O-NET) กลุ่มสาระหลักเพิ่มขึ้น เฉลี่ยอย่างน้อยร้อยละ 3

4) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้รับการส่งเสริมให้มีแรงจูงใจสู่อาชีพที่สุจริตในอนาคตด้วยการแนะแนวและทักษะที่เหมาะสม

5) นักเรียนมีทักษะชีวิต ทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และทักษะการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์อย่างน้อย 2 ภาษา ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้เหมาะสมตามช่วงวัย

2.1.2 นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม รักสามัคคี รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
ห่างไกลยาเสพติด ดังนี้

1) นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3 ใฝ่ดี

2) นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 ใฝ่ดีและใฝ่เรียนรู้

3) นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อยู่อย่างพอเพียง มีความมุ่งมั่น

ในการศึกษา

ศักยภาพ

2.1.3 นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการส่งเสริมและพัฒนาเต็ม

หลากหลาย

1) เด็กพิการได้รับการพัฒนาศักยภาพเป็นรายบุคคลด้วยรูปแบบที่

2) เด็กด้อยโอกาสได้รับโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรและอัตลักษณ์แห่งตน

3) นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ได้รับการส่งเสริมให้มีความเป็นเลิศด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีพื้นฐานทางวิศวกรรมศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษา กีฬา ดนตรี และ ศิลปะ

4) นักเรียนที่เรียนภายใต้การจัดการศึกษาโดยครอบครัว สถานประกอบการ องค์กรเอกชน และสถานศึกษาทางเลือกได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพมาตรฐาน

5) เด็กกลุ่มที่ต้องการการคุ้มครองช่วยเหลือเป็นกรณีพิเศษได้รับการคุ้มครองและช่วยเหลือเยียวยาด้วยรูปแบบที่หลากหลาย

2.2 จุดเน้นที่ 2 ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา

2.2.1 ครูได้รับการพัฒนาองค์ความรู้และสมรรถนะ ผ่านการปฏิบัติจริงและให้ความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง

1) ครูได้รับการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการคิด การวัดประเมินผลให้สามารถประเมินนักเรียนเป็นรายบุคคล

2) ครูจัดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและใช้สื่อเทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม มีคุณภาพและคุ้มค่า

3) ครูได้รับการนิเทศแบบกัลยาณมิตรโดยเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อนครูในโรงเรียน/ระหว่างโรงเรียนหรือระหว่างโรงเรียนหรือภาคส่วนอื่นๆ ตามความพร้อม

4) ครูได้รับการช่วยเหลือให้จัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพตามความเหมาะสม

5) ครูมีสมรรถนะด้านภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและมีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์จัดการเรียนรู้ในระดับดีขึ้น

2.2.2 พัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้บริหารจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.3 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เป็นมืออาชีพ มีผลงานเชิงประจักษ์และเป็นแบบอย่างได้ โดยได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ

2.2.4 คณะบุคคลสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการให้ครูและผู้บริหารสถานศึกษาได้บรรจุ/ย้ายสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนและชุมชนตามความเหมาะสมโดยเน้นประโยชน์สูงสุดที่เกิดกับนักเรียน

2.3 จุดเน้นที่ 3 ด้านการบริหารจัดการ

2.3.1 สถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา บริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์เน้นการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงาน

1) สถานศึกษาที่ไม่ผ่านการรับรองคุณภาพภายนอก และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศได้รับการแก้ไข แทรกแซง ช่วยเหลือ นิเทศติดตาม และประเมินโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ทำหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนและเป็นผู้ประสานงานหลัก เพื่อให้สถานศึกษาทำแผนพัฒนาเป็นรายโรงเรียนร่วมกับชุมชนและองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2) สถานศึกษาบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์เน้นการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงและมีความรับผิดชอบต่อการดำเนินงาน

3) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา บริหารจัดการอย่างมีคุณภาพ โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงาน มีระบบการนิเทศ เร่งรัดติดตาม ประเมินผลสถานศึกษา

4) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขตชูเกียรติโรงเรียนที่มีนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้สูงขึ้น/อัตราการออกกลางคันและพฤติกรรมเสี่ยงลดลง

5) องค์กรบุคคลสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เร่งรัด ติดตามและประเมินผลและช่วยเหลือสถานศึกษาแบบกัลยาณมิตร

2.3.2 สถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามระดับมาตรฐาน

1) สถานศึกษา มีระบบการประกันคุณภาพภายในได้มาตรฐานและผ่านการรับรองจาก สมศ.

2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีคุณภาพตามมาตรฐานเขตพื้นที่การศึกษาในระดับดีมากขึ้นไป

6.2 ผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

6.2.1 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 (2558, น. 69-70) ได้สรุปผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของนักเรียน ปีการศึกษา 2557 ดังนี้

1) จำนวนนักเรียนที่จบการศึกษา

(1) จำนวนผู้เรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2557 ในสังกัด จำนวน 2,869 คน จบภายในเวลาที่กำหนดจำนวน 2,869 คน คิดเป็นร้อยละ 100 จบมากกว่าเวลาที่กำหนดจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 0.52 เข้าเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ดังนี้

ก. สพฐ.	จำนวน	2,668 คน	คิดเป็นร้อยละ	93.00
ข. เอกชน	จำนวน	114 คน	คิดเป็นร้อยละ	3.97
ค. กศน.	จำนวน	3 คน	คิดเป็นร้อยละ	0.10
ง. รร.ปริยัติธรรม	จำนวน	1 คน	คิดเป็นร้อยละ	0.03
จ. อปท.	จำนวน	83 คน	คิดเป็นร้อยละ	2.90

(2) ผลการทดสอบการศึกษาขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2557 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 (2558, น. 68-69) ดังนี้

สาระการเรียนรู้	ระดับชั้น (เฉลี่ย)	
	ป.6	ม.3
ภาษาไทย	45.85	33.09
คณิตศาสตร์	37.27	24.68
วิทยาศาสตร์	42.85	33.22
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	52.03	42.95
สุขศึกษาและพลศึกษา	54.94	55.81
ศิลปะ	47.58	41.14
การทำงานอาชีพและเทคโนโลยี	58.14	42.75
ภาษาต่างประเทศ	34.13	25.14

6.2.2 ด้านคุณลักษณะของนักเรียน

ร้อยละ 100 ของนักเรียนทุกคนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2 (2558, น. 70) แต่ยังคงพบปัญหาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คือ ครูผู้สอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนยังไม่เข้าใจหลักการ และแนวทางในการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ยังยึดรูปแบบการจัดกิจกรรมแบบเดิมๆ โดยครูจะเป็นผู้กำหนดกิจกรรมชุมนุมตามที่ครูผู้สอนถนัด แผนการจัดการเรียนรู้ และกระบวนการจัดกิจกรรมต่างๆ ผู้เรียนไม่มีส่วนได้ร่วมคิด ร่วมทำ หรือการออกแบบของกิจกรรม ตลอดจนการวัดผลประเมินผลไม่ชัดเจน ขึ้นอยู่กับครูผู้สอน ด้านครูผู้สอน กิจกรรมส่วนใหญ่แล้วยังไม่เปลี่ยนพฤติกรรมการสอน ยังยึดตนเองเป็นสำคัญ ไม่เห็นความสำคัญของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ขาดการเอาใจใส่ในเรื่องของการเตรียมการสอน ปัญหาที่สำคัญอีกประการของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คือ ครูไม่ให้ความสำคัญและเอาใจใส่ในการจัดกิจกรรม ส่วนใหญ่จะจัดในช่วงใกล้ๆ จะดำเนินการประเมินผล ครูไม่เข้าใจชัดเจนในหน้าที่ของตน เข้าใจว่าตนมีหน้าที่สอนเฉพาะรายวิชา 8 กลุ่มสาระเท่านั้น ส่วนกิจกรรมอื่น จะสอนหรือไม่สอนก็ได้ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไม่ประสบความสำเร็จและไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เพราะครูผู้สอนจะเน้นเนื้อหาสาระโดยให้ผู้เรียนได้รู้จากการฟังและการอ่าน ไม่ได้ฝึกปฏิบัติหรือให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ค้นหาความรู้ด้วยตนเองมากกว่ากระบวนการฝึกปฏิบัติ การเรียนการสอนไม่เป็นไปตามกระบวนการ ครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการจัดกิจกรรมต่างๆ ของครูในโรงเรียน อันได้แก่ การจัดกิจกรรมแนะแนว โรงเรียนถือเอาความสะดวกมากกว่าผลที่ผู้เรียนจะได้รับ ไม่มีระบบแผนงาน ขาดบุคลากรด้านการแนะแนว ทำให้ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมแนะแนว ปัญหาการบริหารกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ด้านการวางแผน ได้แก่ ปัญหางบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และเอกสารคู่มือ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2 2557, น. 49)

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

7.1 งานวิจัยในประเทศ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน, ด้านคุณลักษณะของนักเรียน ดังต่อไปนี้

วรรณภา สิทธิฤทธิ์ (2550, น. 102-103) ศึกษาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า สภาพการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทั้งโดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการนำองค์การและด้านการควบคุม

1. สภาพการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการวางแผน โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยความเห็นการปฏิบัติสูงกว่ากิจกรรมอื่น 3 ลำดับแรก คือ โรงเรียนมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าประสงค์ที่เกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้อย่างชัดเจน มีการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และมีแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตรการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ ส่วนกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยความเห็น เกี่ยวกับการปฏิบัติต่ำกว่ากิจกรรมอื่นคือมีตัวแทนผู้ปกครอง ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2. สภาพการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการจัดองค์การ โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติสูงกว่ากิจกรรมอื่น 3 อันดับแรก คือ โรงเรียนมีโครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียนได้กำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้อย่างชัดเจน มีการกำหนดบทบาทหน้าที่บุคลากรที่รับผิดชอบในงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้อย่างชัดเจน และมีการแต่งตั้งบุคลากรรับผิดชอบงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้อย่างชัดเจน ส่วนกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยความเห็นการปฏิบัติต่ำกว่ากิจกรรมอื่น คือ มีการจัดตั้งเครือข่ายความร่วมมือจากผู้ปกครอง นักเรียนในงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

3. สภาพการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการนำองค์การ โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติสูงกว่ากิจกรรมอื่น 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารมีความเข้าใจและให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผู้บริหารให้ความสำคัญในการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และผู้บริหารได้สร้างความตระหนัก ความเข้าใจให้บุคลากรทุกฝ่าย เห็นความสำคัญที่ทุกคนต้องมีบทบาทในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ส่วนกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยความเห็นการปฏิบัติต่ำกว่ากิจกรรมอื่น คือ มีการจัดโอกาสและเวทีให้นักเรียนได้แสดงหรือเสนอผลงานที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

4. สภาพการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการควบคุม โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติสูงกว่ากิจกรรมอื่น 3 อันดับแรก คือ โรงเรียนมีแผนประเมินผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ชัดเจน การปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียนบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของนักเรียนเป็นไปตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ ส่วนกิจกรรมที่มีการปฏิบัติต่ำกว่ากิจกรรมอื่น คือ มีการนำผลการปฏิบัติหน้าที่ในงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นส่วนประกอบในการพิจารณาความดีความชอบ

สมศรี อ่อนน้อม (2550, น. 89-90) ศึกษาคุณลักษณะของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนวัดปากน้ำ (สร้อยประชาสรรค์) คุณลักษณะของนักเรียนในภาพรวม และรายด้านทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาตนเอง ด้านการพัฒนาการทำงานและการดำเนินชีวิตและด้านการพัฒนาการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมอยู่ในระดับมาก

1. ด้านการพัฒนาตนเอง นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีคุณลักษณะของนักเรียนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่านักเรียนมีคุณลักษณะของนักเรียนอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ ดังนี้ นักเรียนกล้าแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้อง นักเรียนมีการแสวงหาประสบการณ์ใหม่ๆ และนักเรียนมีความกระตือรือร้นในการใฝ่หาความรู้เพิ่มเติม

2. ด้านการพัฒนาการทำงานและการดำเนินชีวิต นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีคุณลักษณะด้านการพัฒนาการทำงานและการดำเนินชีวิตในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะด้านการพัฒนาการทำงานและการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับมากที่สุด คือ นักเรียนไม่ลักขโมย ไม่คดโกงและหลอกลวงผู้อื่น และอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 16 ข้อ เรียงตามลำดับ ดังนี้ นักเรียนไม่นำผลงานผู้ของผู้อื่นมาเป็นของตน นักเรียนไม่ทุจริตในการทำงาน นักเรียนใช้วัสดุอุปกรณ์เหมาะสมกับงาน นักเรียนปิดน้ำ ไฟ ทุกครั้งเมื่อเลิกใช้ นักเรียนใช้จ่ายเงินของส่วนรวมให้เกิดประโยชน์ นักเรียนใช้จ่ายเงินของส่วนตัวให้เกิดประโยชน์ นักเรียนแต่งกายถูกระเบียบ นักเรียนช่วยกันรักษาสาธารณสุขสมบัติของส่วนรวม นักเรียนปฏิบัติงานทุกครั้งด้วยความตั้งใจและละเอียดรอบคอบ นักเรียนเข้าทำกิจกรรมที่ครูกำหนด นักเรียนมีการวางแผนก่อนการทำงาน นักเรียนเป็นคนตรงต่อเวลา นักเรียนมีความเพียรพยายามในการทำงาน นักเรียนปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามกำหนดด้วยตนเอง นักเรียนปฏิบัติตามกฎ ข้อบังคับของสถานศึกษา นักเรียนมีการเตรียมความพร้อมในการเรียนและปฏิบัติงาน

3. ด้านพัฒนาการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีคุณลักษณะด้านการพัฒนาการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะด้านการพัฒนาการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ นักเรียนชื่นชมยินดีเมื่อผู้อื่นประสบความสำเร็จ และอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 10 ข้อ เรียงตามลำดับ ดังนี้ นักเรียนมีสัมมาคารวะต่อผู้เป็นครู และผู้ที่มีอายุมากกว่า นักเรียนตอบแทนบุญคุณผู้ที่ให้ความช่วยเหลือ นักเรียนกล่าวคำขอบคุณหรือขอโทษ ได้อย่างเหมาะสมตามสถานการณ์ นักเรียนมีการแสดงกิริยาท่าทางสุภาพต่อผู้อื่น นักเรียนรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น นักเรียนไม่ทะเลาะวิวาท นักเรียนอดทนอดกลั้นต่อสิ่งยั่วยุ นักเรียนสามารถควบคุมอารมณ์และกิริยามารยาทได้ทุกสถานการณ์ นักเรียนอาสาช่วยงานครู อาจารย์ นักเรียนพูดจาสุภาพเรียบร้อย

โกวิทย์ กิ่งก้าน (2551, น. 115-116) ศึกษาสภาพและเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูในการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 จากผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของข้าราชการครูในการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านวางแผน ด้านการดำเนินการ และด้านการประเมินผล

1. ด้านการวางแผน ข้าราชการครูมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ มีการประชุมคณะครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของกิจกรรมตามความถนัดความสนใจของผู้เรียน รองลงมาคือ มีการแต่งตั้งคณะครูเพื่อเป็นที่ปรึกษากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามความถนัดความสนใจของผู้เรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ได้เชิญวิทยากรภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและมีการประชุมคณะครูที่ปรึกษากิจกรรมต่างๆ สัปดาห์เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันในการจัดกิจกรรม

2. ด้านดำเนินการ ข้าราชการครูมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ มีการแต่งตั้งคณะครูเพื่อรับผิดชอบกิจกรรมการเรียนการสอนตามความถนัดความสนใจของผู้เรียน รองลงมา คือ มีการประชุมชี้แจงให้กับคณะครูเพื่อทราบถึงการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมตามความถนัดความสนใจของผู้เรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ แต่ละกิจกรรมขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานอื่นๆ และแต่ละกิจกรรมมีการขอประมาณเพียงพอในการจัดกิจกรรมตามที่กำหนด

3. ด้านการประเมินผล ข้าราชการครูมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ มีการกำหนดเป้าหมายเพื่อกำกับ ติดตามและประเมินผลอย่างชัดเจน รองลงมา คือ มีคณะกรรมการประเมินกิจกรรมตามความถนัด ความสนใจของผู้เรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ เชิญบุคคลภายนอกเข้าร่วมประเมินผลกิจกรรม มีการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนได้นำผลงานของตนเองในแต่ละกิจกรรมออกมาแสดง และมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมตามความถนัด ความสนใจของผู้เรียนแก่ผู้สนใจ

ศุภวดี บุญญวงค์ และคณะ (2551, น. 48-52) ศึกษาปัจจัยที่เป็นสาเหตุและผลของพฤติกรรมครูในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จากผลการวิจัยพบว่า สรุปผลที่เกี่ยวข้องระหว่างครูและนักเรียน ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้เกิดแก่ผู้เรียนได้นั้น ย่อมต้องอาศัยปัจจัยที่สำคัญทั้งด้านจิตใจและด้านสถานการณ์ในการทำงานของครู สำหรับด้านจิตใจ ได้แก่ ครูจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นอย่างดี และมีเจตคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และสำหรับด้านสถานการณ์ในการทำงาน ครูควรมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน ทั้งนี้เจตคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นปัจจัยเชิงเหตุที่สำคัญที่สุดของครูในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การเสริมสร้างเจตคติลักษณะนี้ให้เกิดแก่ครูได้ ย่อมต้องอาศัยพื้นฐานที่สำคัญ 3 ประการ คือ การมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน การได้รับสนับสนุนทางสังคม และการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จึงกล่าวได้ว่า ครูที่มีคุณสมบัติพื้นฐาน 3 ประการดังกล่าว เป็นครูที่มีเจตคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมากและจะส่งผลไปสู่การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ สำหรับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนที่สำคัญ 13 ด้าน ตามที่หลักสูตรและชุมชนต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน ต้องอาศัยปัจจัยสำคัญจากครูผู้จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ปัจจัยด้านจิตใจและด้านพฤติกรรมของผู้เรียนเองด้วย ปัจจัยสำคัญจากครู ได้แก่ การที่ครูมีพฤติกรรมการณ์ทางสังคมแก่ผู้เรียนมาก ทั้งนี้เพราะพฤติกรรมการณ์ทางสังคมพัฒนาผู้เรียนของครูจัดเป็นสถานการณ์ที่สำคัญของผู้เรียน ที่มีความสำคัญต่อการเสริมสร้างและพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

นอกจากนี้ปัจจัยของผู้เรียนด้านจิตใจ คือ การมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และสามารถรับรู้ได้ว่าครูให้การสนับสนุนทางสังคมแก่ตน และปัจจัยของผู้เรียนด้านพฤติกรรมคือ การมีพฤติกรรมรับผิดชอบในการเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

เสรี ใจเอื้อ (2551, น. 110) ศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร พบว่า โดยรวมและรายด้าน คือ ด้านกิจกรรมแนะแนว ด้านกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และด้านความถนัดและความสนใจ อยู่ในระดับมาก

สุพิชญ์ ประจัญยุทธ (2552, น. 99) ศึกษาสภาพการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 4 พบว่า โดยรวม ทั้งด้านกิจกรรมแนะแนว และด้านกิจกรรมนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด

สมใจ ขำสุภาพ (2553, น. 57-58) ศึกษาสภาพการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1 สภาพการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนใน 3 ด้าน คือ ด้านแนวคิดในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านรูปแบบในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านประเมินผล ภาพรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก

1. ด้านแนวคิดในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า การปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่ปฏิบัติมากที่สุด คือ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ และข้อที่มีค่าร้อยละและการปฏิบัติรองลงมา คือ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยคำนึงถึงลักษณะและพัฒนาการแห่งวัย

2. ด้านรูปแบบในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า การดำเนินงานในภาพรวมมีการปฏิบัติที่เป็นไปตามหลักสูตรได้กำหนดไว้ส่วนใหญ่ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีคะแนนการปฏิบัติเป็นรายข้อน้อยที่สุด คือ มีการเชิญวิทยากรภายนอกสถานศึกษาเพื่อการสนับสนุนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

3. ด้านการประเมินผล พบว่า การดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่ปฏิบัติน้อยที่สุด คือ สร้างโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผล

วิมุติ โพธิ์อำพล (2554, น. 55) ศึกษาคุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 พบว่า โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับ ดังนี้ ด้านความอดทน ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความเสียสละ และด้านความรับผิดชอบ

สุมาลี สร้างคำ (2554, น. 59) ศึกษาผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้โครงการ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า 1) ด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) ด้านความรู้ความสามารถในการทำโครงการของนักเรียนและ 3) ด้านความสามารถในการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

กระทรวงศึกษาธิการ (2555, น. 81-82) ศึกษาประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 พบว่า ในภาพรวมครุระบู่ถึงผลจากการจัดกิจกรรมแนะแนวทำให้นักเรียนมีคุณภาพตามวัตถุประสงค์ในระดับที่เกิดผลครอบคลุมวัตถุประสงค์และนำไปใช้ได้ ซึ่งเมื่อเทียบกับเกณฑ์การประเมินประสิทธิภาพ พบว่า มีระดับสูงกว่า

เกณฑ์ประเมิน ครูประถมศึกษาระดับถึงผลจากการจัดกิจกรรมแนะแนว 3 อันดับแรก คือ นักเรียนสามารถหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่ดี นักเรียนสามารถปรับตัวและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม และนักเรียนสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ สำหรับกิจกรรมนักเรียน พบว่า ในภาพรวมครูระดับถึงผลจากการจัดกิจกรรมนักเรียนทำให้นักเรียนมีคุณภาพตามวัตถุประสงค์ในระดับที่เกิดผลครอบคลุมวัตถุประสงค์และนำไปใช้ได้ ซึ่งเมื่อเทียบกับเกณฑ์การประเมินประสิทธิภาพ พบว่า มีระดับสูงกว่าเกณฑ์ประเมิน ครูประถมศึกษาระดับถึงผลจากการจัดกิจกรรมนักเรียน 3 อันดับแรก คือ นักเรียนมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ นักเรียนรักความเป็นไทย และนักเรียนมีความซื่อสัตย์สุจริต และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ พบว่า ในภาพรวมผลจากการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ทำให้นักเรียนมีคุณภาพตามวัตถุประสงค์ในระดับที่เกิดผลครอบคลุมวัตถุประสงค์และนำไปใช้ได้ ซึ่งเมื่อเทียบกับเกณฑ์การประเมินประสิทธิภาพ พบว่า มีระดับสูงกว่าเกณฑ์ประเมิน ครูประถมศึกษาระดับถึงผลจากการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ 3 อันดับแรก คือ นักเรียนมีจิตสำนึกในการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และนักเรียนมีจิตสำนึกในการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อครอบครัว

วิไลรัตน์ โภพลรัตน์ (2556, น. 72) ศึกษาการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม พบว่า การดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านกิจกรรมนักเรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ พิจารณาแต่ละตัวแปร พบว่า สถานภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารสถานศึกษามีระดับการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ครูมีระดับการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โรงเรียนขนาดเล็กมีระดับการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โรงเรียนขนาดกลางมีระดับการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

สรุปได้ว่า การศึกษาเอกสารได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา แนวคิดการเรียนรู้ พัฒนาการของผู้เรียน คุณลักษณะของผู้เรียน การประเมินคุณลักษณะ และประสิทธิผล การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งจากการศึกษาเอกสารทำให้ได้กรอบแนวคิดจากการวิจัย โดยผู้ศึกษาได้ใช้กรอบแนวคิดของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, น. 3-4) ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียนและกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ และคุณลักษณะของนักเรียนจากแนวการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมคุณลักษณะของกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ (2552, น. 155-185) ซึ่งประกอบด้วย รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และ มีจิตสาธารณะ มาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาคั้งนี้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกับคุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 1,448 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 304 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan 1970 อ้างถึงใน อีรุฑฒิ เอกะกุล 2544) จากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling)

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอำเภอ

ลำดับที่	อำเภอ	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	บางใหญ่	265	56
2	ปากเกร็ด	477	100
3	บางบัวทอง	354	74
4	ไทรน้อย	352	74
	รวม	1,448	304

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกับคุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่ง และประสบการณ์ทำงาน (ในตำแหน่งปัจจุบัน)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียนในโรงเรียนประถมศึกษาเป็นแบบสอบถามมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 29 ข้อ โดยมี โครงสร้างประกอบด้วย ดังนี้

1. ประสิทธิผลของการดำเนินงาน
ด้านกิจกรรมแนะแนว จำนวน 11 ข้อ
2. ประสิทธิผลของการดำเนินงาน
ด้านกิจกรรมนักเรียน จำนวน 11 ข้อ
3. ประสิทธิผลของการดำเนินงาน
ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ จำนวน 7 ข้อ

ผู้ศึกษาได้กำหนดน้ำหนัก ระดับการปฏิบัติที่แสดงถึงประสิทธิผลการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ออกเป็น 5 ระดับ มีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติ มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติ มาก
- 3 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติ ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติ น้อย
- 1 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติ น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักเรียน เป็นแบบสอบถามมาตรา ประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 46 ข้อ โดยมีโครงสร้างประกอบด้วย ดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ จำนวน 9 ข้อ
2. ซื่อสัตย์ สุจริต จำนวน 7 ข้อ
3. มีวินัย จำนวน 4 ข้อ
4. ใฝ่เรียนรู้ จำนวน 5 ข้อ
5. อยู่อย่างพอเพียง จำนวน 5 ข้อ
6. มุ่งมั่นในการทำงาน จำนวน 5 ข้อ
7. รักความเป็นไทย จำนวน 8 ข้อ
8. มีจิตสาธารณะ จำนวน 3 ข้อ

ผู้ศึกษาได้กำหนดน้ำหนัก ระดับการปฏิบัติที่แสดงถึงคุณลักษณะของนักเรียน ออกเป็น 5 ระดับ มีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติ มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติ มาก
- 3 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติ ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติ น้อย
- 1 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติ น้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือการวิจัย ผู้ศึกษาได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและคุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา
2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดการวิจัยและการสร้างข้อคำถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นผู้ให้คำปรึกษา
3. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระเพื่อขอคำแนะนำ และตรวจสอบข้อคำถาม เพื่อแก้ไขให้เหมาะสม
4. นำแบบสอบถามเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) (ภาคผนวก ก) มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 -1.00
5. นำผลการตรวจแบบสอบถาม ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญพิจารณาปรับปรุงข้อคำถามแล้วเสนอแก่อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระเพื่อปรับปรุงพัฒนาข้อคำถามให้มีความเหมาะสมอีกครั้ง นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับ ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัท (Cronbach) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามด้านประสิทธิผลของการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนประถมศึกษาเท่ากับ .97 ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามด้านคุณลักษณะของนักเรียน เท่ากับ .98 และได้ค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ .98

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาดำเนินการ ดังนี้

- 3.1 นำหนังสือขอความอนุเคราะห์การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ไปขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 เพื่อประสานงานไปยังโรงเรียนเพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.2 ขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 เพื่อส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนและการส่งแบบสอบถามคืนแก่ผู้ศึกษาทางไปรษณีย์ และเดินทางไปรับแบบสอบถามด้วยตนเอง จากนั้นรวบรวมแบบสอบถาม แล้วตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม โดยได้รับกลับคืนจำนวน 304 ฉบับ จากแบบสอบถามทั้งสิ้น 304 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาพิจารณาตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

- 4.1 ข้อมูลตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยหา ความถี่และค่าร้อยละ

4.2 ข้อมูลตอนที่ 2 ประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนวิเคราะห์เป็นรายข้อ รายด้านและโดยรวม โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, น. 100) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	การแปลความ
4.51-5.00	มีระดับการปฏิบัติที่แสดงถึงประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในระดับ มากที่สุด
3.51-4.50	มีระดับการปฏิบัติที่แสดงถึงประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในระดับ มาก
2.51-3.50	มีระดับการปฏิบัติที่แสดงถึงประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในระดับ ปานกลาง
1.51-2.50	มีระดับการปฏิบัติที่แสดงถึงประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในระดับ น้อย
1.00-1.50	มีระดับการปฏิบัติที่แสดงถึงประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในระดับ น้อยที่สุด

4.3 ข้อมูลตอนที่ 3 คุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา วิเคราะห์เป็นรายข้อ รายด้าน และโดยรวม โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, น. 100) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	การแปลความ
4.51-5.00	มีระดับการปฏิบัติที่แสดงถึงคุณลักษณะของนักเรียนในระดับ มากที่สุด
3.51-4.50	มีระดับการปฏิบัติที่แสดงถึงคุณลักษณะของนักเรียนในระดับ มาก
2.51-3.50	มีระดับการปฏิบัติที่แสดงถึงคุณลักษณะของนักเรียนในระดับ ปานกลาง
1.51-2.50	มีระดับการปฏิบัติที่แสดงถึงคุณลักษณะของนักเรียนในระดับ น้อย
1.00-1.50	มีระดับการปฏิบัติที่แสดงถึงคุณลักษณะของนักเรียนในระดับ น้อยที่สุด

4.4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกับคุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา ใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) (สุภมาส อังคุโชติและชูชาติ พ่วงสมจิตร, 2556, น. 56-58)

กำหนดเกณฑ์แปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ดังนี้	
0.81-1.00	แปลความว่า แสดงระดับความสัมพันธ์อยู่ในระดับ สูงมาก
0.61-0.80	แปลความว่า แสดงระดับความสัมพันธ์อยู่ในระดับ สูง
0.41-0.60	แปลความว่า แสดงระดับความสัมพันธ์อยู่ในระดับ ปานกลาง
0.21-0.40	แปลความว่า แสดงระดับความสัมพันธ์อยู่ในระดับ ต่ำ
0.00-0.20	แปลความว่า แสดงระดับความสัมพันธ์อยู่ในระดับ ต่ำมาก

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษา เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกับคุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยเสนอในรูปแบบตารางบรรยาย แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลของการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกับคุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏตามรายละเอียดดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	85	27.96
- หญิง	219	72.04
รวม	304	100.00
2. อายุ		
- ไม่เกิน 28 ปี	25	8.22
- 28-36 ปี	133	43.75
- 37-45 ปี	81	26.65
- 46 ปีขึ้นไป	65	21.38
รวม	304	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
3. ระดับการศึกษาสูงสุด		
- ปริญญาตรี	199	65.46
- ปริญญาโท	105	34.54
รวม	304	100.00
4. ตำแหน่ง/หน้าที่		
- ครูอัตราจ้าง	82	26.98
- ครูผู้ช่วย	44	14.47
- ครู คศ.1	60	19.74
- ครู คศ.2	64	21.05
- ครู คศ.3 หรือ ครู คศ.4	54	17.76
รวม	304	100.00
5. ประสบการณ์ทำงาน (ในตำแหน่งปัจจุบัน)		
- 1-4 ปี	96	31.59
- 5-8 ปี	90	29.6
- 9 ปีขึ้นไป	118	38.81
รวม	304	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 72.04 มีอายุระหว่าง 28-36 ปี คิดเป็นร้อยละ 43.75 มีการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 65.46 ดำรงตำแหน่งครูอัตราจ้าง คิดเป็นร้อยละ 26.98 และมีประสบการณ์ทำงาน (ในตำแหน่งปัจจุบัน) 9 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 38.81 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลของการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นนทบุรี เขต 2

ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลของการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ปรากฏตามรายละเอียดดังตารางที่
4.2-4.5

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลของการดำเนินงาน
ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2

รายการ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	การ แปลความ
ด้านกิจกรรมแนะแนว	4.24	0.71	มาก
ด้านกิจกรรมนักเรียน	4.35	0.66	มาก
ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	4.25	0.66	มาก
รวมเฉลี่ย	4.28	0.67	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลของ
การดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.28$, S.D.=0.67) และเมื่อพิจารณา
รายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่
ด้านกิจกรรมนักเรียน ($\bar{X}=4.35$, S.D.=0.66) รองลงมา ได้แก่ ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและ
สาธารณประโยชน์ ($\bar{X}=4.25$, S.D.=0.66) และด้านกิจกรรมแนะแนว ($\bar{X}=4.24$, S.D.=0.71)
ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลของการดำเนินงาน
ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ด้านกิจกรรมแนะแนว

รายการ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	การ แปลความ
1. สถานศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการ ของผู้เรียน	4.28	0.67	มาก
2. สถานศึกษาวิเคราะห์ความสนใจและธรรมชาติของ ผู้เรียน	4.23	0.66	มาก
3. สถานศึกษาวิเคราะห์สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของผู้เรียนตามวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา	4.31	0.65	มาก
4. สถานศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายบุคคล	4.35	0.67	มาก
5. สถานศึกษากำหนดสัดส่วนของกิจกรรมแนะแนวให้ ครอบคลุมด้านการศึกษาด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและ สังคม โดยยึดสภาพปัญหา ความต้องการ ความสนใจ ตลอดจนธรรมชาติของผู้เรียนและเป้าหมายของ สถานศึกษา	4.30	0.66	มาก
6. สถานศึกษากำหนดสัดส่วนของกิจกรรมแนะแนวโดย ครู ผู้ปกครอง และผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนด	4.16	0.78	มาก
7. สถานศึกษากำหนดวัตถุประสงค์การจัดกิจกรรมแนะ แนวของสถานศึกษาเป็นระดับการศึกษาและชั้นปี	4.27	0.71	มาก
8. สถานศึกษาออกแบบการจัดกิจกรรมแนะแนวอย่าง ครอบคลุมทั้งด้านวัตถุประสงค์ การจัดกิจกรรมเวลาจัด กิจกรรม หลักฐานการทำกิจกรรมและการประเมินผล	4.25	0.74	มาก
9. ครูจัดทำแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวรายชั่วโมง ประกอบด้วย ชื่อกิจกรรม จุดประสงค์ เวลา เนื้อหา/ สาระ วิธีดำเนินกิจกรรม สื่อ/อุปกรณ์และการ ประเมินผล	4.18	0.75	มาก
10. ครูจัดกิจกรรมแนะแนวตามแผนการจัดกิจกรรม แนะแนว	4.16	0.77	มาก
11. ครูประเมินผลการจัดกิจกรรมและสรุปรายงาน	4.15	0.75	มาก
รวมเฉลี่ย	4.24	0.71	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลของการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ด้านกิจกรรมแนะแนว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.24$, S.D.=0.71) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ สถานศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X}=4.35$, S.D.=0.67) รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษาวิเคราะห์สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนตามวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ($\bar{X}=4.31$, S.D.=0.65) และสถานศึกษากำหนดสัดส่วนของกิจกรรมแนะแนวให้ครอบคลุมด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคม โดยยึดสภาพปัญหา ความต้องการ ความสนใจ ตลอดจนธรรมชาติของผู้เรียนและเป้าหมายของสถานศึกษา ($\bar{X}=4.30$, S.D.=0.66) ตามลำดับ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ครูประเมินผลการจัดกิจกรรมและสรุปรายงาน ($\bar{X}=4.15$, S.D.=0.75)

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลของการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ด้านกิจกรรมนักเรียน

รายการ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	การ แปลความ
1. สถานศึกษาสำรวจความถนัด ความสนใจของผู้เรียนในการเลือกกิจกรรม	4.32	0.72	มาก
2. สถานศึกษาแต่งตั้งผู้รับผิดชอบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างชัดเจน	4.42	0.66	มาก
3. สถานศึกษากำหนดเนื้อหาการจัดการเรียนการสอนเพื่อมุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม	4.40	0.62	มาก
4. สถานศึกษาจัดกิจกรรมตามข้อบังคับของหน่วยงานระดับชาติ เช่น ข้อบังคับของคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติ ฯลฯ และข้อบังคับของสถานศึกษา	4.41	0.63	มาก
5. สถานศึกษาจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น	4.32	0.64	มาก
6. สถานศึกษาจัดกิจกรรมโดยเน้นการปฏิบัติจริงมีความรู้ที่ชัดเจน เรียนรู้จากการกระทำและสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยตนเองได้	4.38	0.66	มาก

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

รายการ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	การ แปลความ
7. สถานศึกษาสอนวิธีการอยู่ร่วมกัน การยอมรับซึ่งกัน และกัน การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบการช่วยเหลือ ซึ่งกันและกันและการใช้ประชาธิปไตยเบื้องต้น	4.42	0.63	มาก
8. สถานศึกษาจัดกิจกรรมให้สัมพันธ์กับความหลากหลาย ในการพัฒนาตนเองของผู้เรียน	4.37	0.69	มาก
9. สถานศึกษาบริหารการจัดการให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรม ได้หลากหลาย ทั้งรูปแบบภายในหรือภายนอก ห้องเรียน และระยะเวลาการจัดกิจกรรม	4.35	0.68	มาก
10. ครูเป็นที่ปรึกษากระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการ ถอดประสบการณ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่ กิจกรรม	4.22	0.67	มาก
11. ครูประเมินผลการจัดกิจกรรมและสรุปรายงาน	4.24	0.65	มาก
รวมเฉลี่ย	4.35	0.66	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลของการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ด้านกิจกรรมนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.35$, S.D.=0.66) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ สถานศึกษาสอนวิธีการอยู่ร่วมกัน การยอมรับซึ่งกันและกัน การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ การช่วยเหลือซึ่งกันและกันและการใช้ประชาธิปไตยเบื้องต้น ($\bar{X}=4.42$, S.D.=0.63) และสถานศึกษาแต่งตั้งผู้รับผิดชอบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างชัดเจน ($\bar{X}=4.42$, S.D.=0.66) รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษาจัดกิจกรรมตามข้อบังคับของหน่วยงานระดับชาติ เช่น ข้อบังคับของคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติ ฯลฯ และข้อบังคับของสถานศึกษา ($\bar{X}=4.41$, S.D.=0.63) และ สถานศึกษากำหนดเนื้อหาการจัดการเรียนการสอนเพื่อมุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม ($\bar{X}=4.40$, S.D.=0.62) ตามลำดับ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ครูเป็นที่ปรึกษากระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการถอดประสบการณ์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่กิจกรรม ($\bar{X}=4.22$, S.D.=0.67)

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลของการดำเนินงาน
ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

รายการ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	การ แปลความ
1. สถานศึกษาเน้นให้ผู้เรียนร่วมกันสำรวจและวิเคราะห์ สภาพปัญหา	4.17	0.71	มาก
2. สถานศึกษาร่วมกันกับผู้เรียนออกแบบการจัดกิจกรรม เพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ในหลายลักษณะ เช่น ลักษณะบูรณาการใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ลักษณะ โครงการ/โครงงาน/กิจกรรม หรือจัดกิจกรรมร่วมกับ องค์กรอื่น	4.25	0.68	มาก
3. สถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดกิจกรรมเพื่อสามารถ พัฒนาตนเองตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ ตามความถนัดและความสนใจ	4.24	0.67	มาก
4. สถานศึกษาส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน	4.31	0.67	มาก
5. สถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคม และสาธารณประโยชน์ด้วยตนเองในลักษณะ อาสาสมัคร	4.31	0.69	มาก
6. สถานศึกษาร่วมกับผู้เรียนสรุปผลและประเมินผล	4.21	0.69	มาก
7. สถานศึกษาร่วมกับผู้เรียนรายงานผลพร้อมทั้ง ประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่กิจกรรม	4.26	0.73	มาก
รวมเฉลี่ย	4.25	0.69	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลของ
การดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ
มาก ($\bar{X}=4.25$, S.D.=0.69) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก
โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ สถานศึกษาส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและ
สาธารณประโยชน์ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ($\bar{X}=4.31$, S.D.=0.67) และสถานศึกษาส่งเสริมให้
ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ด้วยตนเองในลักษณะอาสาสมัคร ($\bar{X}=4.31$,
S.D.=0.69) รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษาร่วมกับผู้เรียนรายงานผลพร้อมทั้งประชาสัมพันธ์และ
เผยแพร่กิจกรรม ($\bar{X}=4.26$, S.D.=0.73) สถานศึกษาร่วมกันกับผู้เรียนออกแบบการจัดกิจกรรมเพื่อ

สังคมและสาธารณสุขประโยชน์ในหลายลักษณะ เช่น ลักษณะบูรณาการใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ลักษณะโครงการ/โครงการ/กิจกรรม หรือจัดกิจกรรมร่วมกับองค์กรอื่น ($\bar{X}=4.25$, S.D.=0.68) ตามลำดับ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ สถานศึกษาเน้นให้ผู้เรียนร่วมกันสำรวจและวิเคราะห์สภาพปัญหา ($\bar{X}=4.17$, S.D.=0.71)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2

ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ปรากฏตามรายละเอียดดังตารางที่ 4.6-4.14

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2

รายการ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	การ แปลความ
1. รักษาติ ศาสน์ กษัตริย์	4.53	0.60	มากที่สุด
2. ซื่อสัตย์ สุจริต	4.34	0.63	มาก
3. มีวินัย	4.25	0.71	มาก
4. ใฝ่เรียนรู้	4.17	0.76	มาก
5. อยู่อย่างพอเพียง	4.15	0.79	มาก
6. มุ่งมั่นในการทำงาน	4.14	0.73	มาก
7. รักความเป็นไทย	4.30	0.71	มาก
8. มีจิตสาธารณะ	4.28	0.69	มาก
รวมเฉลี่ย	4.27	0.70	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.27$, S.D.=0.70) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ รักษาติ ศาสน์ กษัตริย์ ($\bar{X}=4.53$, S.D.=0.60) ซื่อสัตย์ สุจริต ($\bar{X}=4.34$, S.D.=0.63) รักความเป็นไทย ($\bar{X}=4.30$, S.D.=0.71) มีจิตสาธารณะ ($\bar{X}=4.28$, S.D.=0.69) มีวินัย ($\bar{X}=4.25$, S.D. = 0.71) ใฝ่เรียนรู้ ($\bar{X}=4.17$, S.D.=0.76) อยู่อย่างพอเพียง ($\bar{X}=4.15$, S.D.=0.79) และมุ่งมั่นในการทำงาน ($\bar{X}=4.14$, S.D.=0.73) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2
ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

รายการ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	การ แปลความ
1. นักเรียนยืนตรงเคารพธงชาติ และอธิบายความหมาย ของเพลงชาติได้ถูกต้อง	4.48	0.63	มาก
2. นักเรียนปฏิบัติตนตามสิทธิและหน้าที่พลเมืองดีของ ชาติ และการมีความสามัคคีปรองดอง	4.50	0.61	มาก
3. นักเรียนเข้าร่วมส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมที่สร้างความ สามัคคีปรองดองที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม	4.48	0.64	มาก
4. นักเรียนหวงแหน ปกป้อง ยกย่องความเป็นชาติไทย	4.44	0.52	มาก
5. นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ	4.58	0.57	มากที่สุด
6. นักเรียนปฏิบัติตนตามหลักของศาสนาที่ตนนับถือและ การเป็นแบบอย่างที่ดีของศาสนิกชน	4.58	0.60	มากที่สุด
7. นักเรียนเข้าร่วมและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่ เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์	4.61	0.57	มากที่สุด
8. นักเรียนแสดงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของ พระมหากษัตริย์	4.59	0.58	มากที่สุด
9. นักเรียนแสดงออกซึ่งความจงรักภักดีต่อสถาบัน พระมหากษัตริย์	4.59	0.58	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.54	0.60	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะของ
นักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ด้าน
รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.54$, S.D.=0.60) และเมื่อพิจารณา
เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกที่อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ นักเรียนเข้าร่วมและ
มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ ($\bar{X}=4.61$, S.D.=0.57) รองลงมา
ได้แก่ นักเรียนแสดงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์ ($\bar{X}=4.59$, S.D.=0.58)
นักเรียนแสดงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ($\bar{X}=4.59$, S.D.=0.58) ตามลำดับ สำหรับ
ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ นักเรียนหวงแหน ปกป้อง ยกย่องความเป็นชาติไทย ($\bar{X}=4.44$,
S.D.=0.52)

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2
ด้านข้อสัต์ย์ สุจริต

รายการ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	การ แปลความ
1. นักเรียนให้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นจริง	4.36	0.61	มาก
2. นักเรียนปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงความถูกต้อง	4.33	0.61	มาก
3. นักเรียนละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด	4.35	0.67	มาก
4. นักเรียนปฏิบัติตามคำมั่นสัญญา	4.23	0.66	มาก
5. นักเรียนไม่ถือเอาสิ่งของหรือผลงานของผู้อื่นมาเป็น ของตนเอง	4.37	0.62	มาก
6. นักเรียนปฏิบัติตนต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรง	4.31	0.63	มาก
7. นักเรียนไม่หาประโยชน์ในทางที่ไม่ถูกต้อง	4.43	0.62	มาก
รวมเฉลี่ย	4.34	0.63	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ด้านข้อสัต์ย์ สุจริต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D.=0.63) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ นักเรียนไม่หาประโยชน์ในทางที่ไม่ถูกต้อง ($\bar{X} = 4.43$, S.D.=0.62) รองลงมา ได้แก่ นักเรียนไม่ถือเอาสิ่งของหรือผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง ($\bar{X} = 4.37$, S.D.=0.62) และนักเรียนให้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นจริง ($\bar{X} = 4.36$, S.D.=0.61) ตามลำดับ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ นักเรียนปฏิบัติตามคำมั่นสัญญา ($\bar{X} = 4.23$, S.D.=0.66)

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2
ด้านมีวินัย

รายการ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	การ แปลความ
1. นักเรียนปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียนและสังคม	4.32	0.66	มาก
2. นักเรียนไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น	4.31	0.68	มาก
3. นักเรียนตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ใน ชีวิตประจำวัน	4.22	0.75	มาก
4. นักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำงาน	4.18	0.75	มาก
รวมเฉลี่ย	4.25	0.71	มาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะของ
นักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2
ด้าน มีวินัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.25, S.D.=0.71) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า
ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ นักเรียนปฏิบัติตาม
ตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียนและสังคม ($\bar{X}$ =4.32, S.D.=0.66)
รองลงมา ได้แก่ นักเรียนไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ($\bar{X}$ =4.31, S.D.=0.68) และนักเรียนตรงต่อเวลาใน
การปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน ($\bar{X}$ =4.22, S.D.=0.75) ตามลำดับ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ย
น้อยที่สุด ได้แก่ นักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำงาน ($\bar{X}$ =4.18, S.D.=0.75)

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2
ด้านใฝ่เรียนรู้

รายการ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	การ แปลความ
1. นักเรียนตั้งใจเรียน เอาใจใส่และมีความเพียรพยายาม ในการเรียนรู้	4.16	0.70	มาก
2. นักเรียนสนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ	4.29	0.70	มาก
3. นักเรียนศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือเอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อ เทคโนโลยีต่างๆ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายใน และภายนอกโรงเรียน	4.16	0.80	มาก
4. นักเรียนเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสมการบันทึกความรู้ วิเคราะห์ ตรวจสอบจากสิ่งที่เรียนรู้สรุปเป็นองค์ ความรู้	4.09	0.79	มาก
5. นักเรียนแลกเปลี่ยนความรู้ด้วยวิธีการต่างๆ และ นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	4.17	0.80	มาก
รวมเฉลี่ย	4.17	0.76	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะของ
นักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2
ด้าน ใฝ่เรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.17$, S.D.=0.76) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ
พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ นักเรียนสนใจ
เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ ($\bar{X}=4.29$, S.D.=0.70) รองลงมา ได้แก่ นักเรียนแลกเปลี่ยนความรู้
ด้วยวิธีการต่างๆ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ($\bar{X}=4.17$, S.D.=0.80) และนักเรียนศึกษาค้นคว้า
ความรู้จากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ เทคโนโลยีต่างๆ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน
($\bar{X}=4.16$, S.D.=0.80) และนักเรียนตั้งใจเรียน เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้
($\bar{X}=4.16$, S.D.=0.70) ตามลำดับ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ นักเรียนเลือกใช้สื่อได้อย่าง
เหมาะสม การบันทึกความรู้ วิเคราะห์ ตรวจสอบจากสิ่งที่เรียนรู้สรุปเป็นองค์ความรู้ ($\bar{X}=4.09$,
S.D.=0.79)

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2
ด้านอยู่อย่างพอเพียง

รายการ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	การ แปลความ
1. นักเรียนใช้ทรัพย์สินของตนเอง เช่น เงินทอง สิ่งของ เครื่องใช้ ฯลฯ อย่างประหยัด คู้มค่า และเก็บรักษา ดูแลอย่างดี รวมทั้งการใช้เวลาอย่างเหมาะสม	4.15	0.77	มาก
2. นักเรียนใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัด คู้มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี	4.14	0.81	มาก
3. นักเรียนปฏิบัติตนและตัดสินใจด้วยความรอบคอบ มี เหตุผล และการไม่เอาเปรียบผู้อื่นและไม่ทำให้ผู้อื่น เดือดร้อนพร้อมให้อภัยเมื่อผู้อื่นกระทำผิดพลาด	4.16	0.76	มาก
4. นักเรียนวางแผนการเรียน การทำงานและการใช้ ชีวิตประจำวันบนพื้นฐานของความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร	4.15	0.80	มาก
5. นักเรียนรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและ สภาพแวดล้อม ยอมรับและปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข	4.15	0.78	มาก
รวมเฉลี่ย	4.15	0.76	มาก

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะของ
นักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ด้าน
อยู่อย่างพอเพียง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.15$, S.D.=0.76) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า
ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ นักเรียนปฏิบัติตน
และตัดสินใจด้วยความรอบคอบ มีเหตุผล และการไม่เอาเปรียบผู้อื่นและไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน
พร้อมให้อภัยเมื่อผู้อื่นกระทำผิดพลาด ($\bar{X}=4.16$, S.D.=0.76) รองลงมา ได้แก่ นักเรียนใช้ทรัพย์สิน
ของตนเอง เช่น เงินทอง สิ่งของ เครื่องใช้ ฯลฯ อย่างประหยัด คู้มค่าและเก็บรักษาดูแลอย่างดี
รวมทั้งการใช้เวลาอย่างเหมาะสม ($\bar{X}=4.15$, S.D.=0.77) นักเรียนวางแผนการเรียน การทำงานและ
การใช้ชีวิตประจำวันบนพื้นฐานของความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร ($\bar{X}=4.15$, S.D.=0.80) และนักเรียนรู้เท่า
ทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม ยอมรับและปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมี
ความสุข ($\bar{X}=4.15$, S.D.=0.78) สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ นักเรียนใช้ทรัพยากรของ
ส่วนรวมอย่างประหยัด คู้มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี ($\bar{X}=4.14$, S.D.=0.81)

ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2
ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน

รายการ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	การ แปลความ
1. นักเรียนมีความเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	4.16	0.73	มาก
2. นักเรียนมีความตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ	4.10	0.72	มาก
3. นักเรียนปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง	4.12	0.72	มาก
4. นักเรียนทุ่มเททำงาน อุตุน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน	4.13	0.75	มาก
5. นักเรียนมีความพยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จและการชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจ	4.20	0.75	มาก
รวมเฉลี่ย	4.14	0.713	มาก

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.14$, S.D.=0.73) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ นักเรียนมีความพยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จและการชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจ ($\bar{X}=4.20$, S.D.=0.75) รองลงมา ได้แก่ นักเรียนมีความเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ($\bar{X}=4.16$, S.D.=0.73) และ นักเรียนทุ่มเททำงาน อุตุน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน ($\bar{X}=4.13$, S.D.=0.75) ตามลำดับ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ นักเรียนมีความตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ ($\bar{X}=4.10$, S.D.=0.72)

ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2
ด้านรักความเป็นไทย

รายการ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	การ แปลความ
1. นักเรียนแต่งกายและมีมารยาทงดงามแบบไทย มี สัมมาคารวะ กตัญญูทักท้วงต่อผู้มีพระคุณ	4.36	0.66	มาก
2. นักเรียนร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรมไทย	4.43	0.66	มาก
3. นักเรียนชักชวน แนะนำให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรมไทย	4.28	0.76	มาก
4. นักเรียนใช้ภาษาไทยและเลขไทยในการสื่อสารได้อย่าง ถูกต้องเหมาะสม	4.29	0.71	มาก
5. นักเรียนชักชวน แนะนำให้ผู้อื่นเห็นคุณค่าของการใช้ ภาษาไทยได้ถูกต้อง	4.21	0.73	มาก
6. นักเรียนนำภูมิปัญญาไทยมาใช้ให้เหมาะสมในวิถีชีวิต	4.24	0.71	มาก
7. นักเรียนร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาไทย	4.34	0.68	มาก
8. นักเรียนแนะนำมีส่วนร่วมในการสืบทอดภูมิปัญญาไทย	4.27	0.75	มาก
รวมเฉลี่ย	4.30	0.71	มาก

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะของ
นักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2
ด้าน รักความเป็นไทย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.30, S.D.=0.71) และเมื่อพิจารณาเป็นราย
ข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ นักเรียน
ร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรมไทย ($\bar{X}$ =4.43, S.D.=0.66) รองลงมา
ได้แก่ นักเรียนแต่งกายและมีมารยาทงดงามแบบไทย มีสัมมาคารวะ กตัญญูทักท้วงต่อผู้มีพระคุณ
($\bar{X}$ =4.36, S.D.=0.66) และนักเรียนร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาไทย ($\bar{X}$ =4.34, S.D.=0.68)
ตามลำดับ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ นักเรียนชักชวน แนะนำให้ผู้อื่นเห็นคุณค่าของการใช้
ภาษาไทยถูกต้อง ($\bar{X}$ =4.21, S.D.=0.73)

ตารางที่ 4.14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2
ด้านมีจิตสาธารณะ

รายการ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	การ แปลความ
1. นักเรียนช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูทำงานด้วยความ เต็มใจ	4.36	0.68	มาก
2. นักเรียนอาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกายกำลังใจและ กำลังสติปัญญา ด้วยความสมัครใจ	4.23	0.68	มาก
3. นักเรียนแบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สิน และอื่นๆและช่วย แก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น	4.26	0.72	มาก
รวมเฉลี่ย	4.28	0.69	มาก

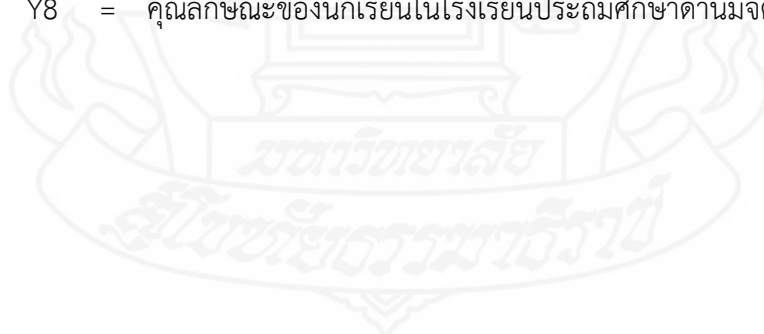
จากตารางที่ 4.14 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะของ
นักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2
ด้านมีจิตสาธารณะ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.28, S.D.=0.69) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ
พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ นักเรียนช่วย
พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูทำงานด้วยความเต็มใจ ($\bar{X}$ =4.36, S.D.=0.68) และนักเรียนแบ่งปันสิ่งของ
ทรัพย์สิน และอื่นๆ และช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น ($\bar{X}$ =4.26, S.D.=0.72) ตามลำดับ
สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ นักเรียนอาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจและ
กำลังสติปัญญา ด้วยความสมัครใจ ($\bar{X}$ =4.23 , S.D.=0.68)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลของการดำเนินงาน
ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกับคุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี
เขต 2

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลของการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกับคุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ปรากฏตามรายละเอียดดังตารางที่ 4.15 โดยกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- X = ประสิทธิผลของการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- X1 = ประสิทธิผลของการดำเนินงานด้านกิจกรรมแนะแนว
- X2 = ประสิทธิผลของการดำเนินงานด้านกิจกรรมนักเรียน
- X3 = ประสิทธิผลของการดำเนินงานด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์
- Y = คุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา
- Y1 = คุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
- Y2 = คุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาด้านซื่อสัตย์ สุจริต
- Y3 = คุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาด้านมีวินัย
- Y4 = คุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาด้านใฝ่เรียน
- Y5 = คุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาด้านอยู่อย่างพอเพียง
- Y6 = คุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาด้านมุ่งมั่นในการทำงาน
- Y7 = คุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาด้านรักความเป็นไทย
- Y8 = คุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาด้านมีจิตสาธารณะ

ตารางที่ 4.15 ค่าความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลของการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกับคุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2

ประสิทธิผลการดำเนินงาน ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	คุณลักษณะของนักเรียน								(Y) คุณลักษณะ ของนักเรียน ในสถานศึกษา
	(Y1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	(Y2) ซื่อสัตย์ สุจริต	(Y3) มีวินัย	(Y4) ใฝ่เรียนรู้	(Y5) อยู่อย่าง พอเพียง	(Y6) มุ่งมั่นใน การทำงาน	(Y7) รักความ เป็นไทย	(Y8) มีจิต สาธารณะ	
กิจกรรมแนะแนว (X1)	.395**	.563**	.644**	.636**	.639**	.620**	.624**	.551**	.675**
กิจกรรมนักเรียน (X2)	.520**	.589**	.596**	.563**	.604**	.597**	.663**	.624**	.681**
กิจกรรมเพื่อสังคม และ สาธารณประโยชน์ (X3)	.430**	.591**	.629**	.635**	.669**	.650**	.671**	.616**	.705**
ประสิทธิผลการดำเนินงาน ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (X)	.483**	.628**	.673**	.662**	.690**	.673**	.705**	.645**	.743**

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ค่าความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลของการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกับคุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงและในทิศทางเดียวกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .743 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประสิทธิผลของการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

4.1 ด้านกิจกรรมแนะแนว (X1) กับคุณลักษณะของนักเรียนที่มีค่าความสัมพันธ์สูง 2 ลำดับแรก ได้แก่ คุณลักษณะของนักเรียนด้านมีวินัย (Y3) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .644 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และคุณลักษณะของนักเรียนด้านอยู่อย่างพอเพียง (Y5) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .639 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สำหรับประสิทธิผลการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

4.2 ด้านกิจกรรมนักเรียน (X2) กับคุณลักษณะของนักเรียนที่มีค่าความสัมพันธ์สูง 2 ลำดับแรก ได้แก่ คุณลักษณะของนักเรียนด้านรักความเป็นไทย (Y7) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .663 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และมีคุณลักษณะของนักเรียนด้านจิตสาธารณะ (Y8) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .624 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และประสิทธิผลการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

4.3 ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ (X3) กับคุณลักษณะของนักเรียนที่มีค่าความสัมพันธ์สูง 2 ลำดับแรก ได้แก่ คุณลักษณะของนักเรียนด้านรักความเป็นไทย (Y7) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .671 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และคุณลักษณะของนักเรียนด้านอยู่อย่างพอเพียง (Y5) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .669 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

บทที่ 5

สรุปการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษา เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลของการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกับคุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ผู้วิจัยนำเสนอสรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับต่อไปนี้

1. สรุปการศึกษา

1.1 วัตถุประสงค์การศึกษา

1.1.1 เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

1.1.2 เพื่อศึกษาคุณลักษณะของนักเรียนตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

1.1.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลการของการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกับคุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

1.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.2.1 ประชากร

ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 1,448 คน

1.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 304 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางเจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan 1970 อ้างถึงในธีรวุฒิ เอกะกุล 2544) จากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling)

1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1.3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยสอบถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน มีลักษณะเป็นแบบกำหนดให้เลือกตอบ (Check-list)

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 โดยสอบถามเกี่ยวกับกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียนและกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 โดยสอบถามเกี่ยวกับ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทยและมีจิตสาธารณะ มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale)

1.3.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและคุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา จากนั้นดำเนินการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและคุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษานำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาคั่นคว่ำอิสระพิจารณาตรวจสอบ พร้อมทั้งนำแบบสอบถามฉบับที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยข้อคำถามที่มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) เพื่อหาค่าความเที่ยง โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามด้านประสิทธิผลของการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนประถมศึกษา เท่ากับ .97 ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามด้านคุณลักษณะของนักเรียน เท่ากับ .98 และได้ค่าความเที่ยงทั้งฉบับ เท่ากับ .98

1.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาขอหนังสือจากสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและจัดส่งแบบสอบถามไปยังครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ จากนั้นรวบรวมแบบสอบถามโดยเก็บข้อมูลกลับคืนทางไปรษณีย์ และด้วยตนเอง แล้วตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม โดยได้รับกลับคืนรอบที่ 1 จำนวน 200 ฉบับ และรอบที่ 2 จำนวน 104 ฉบับ จากแบบสอบถามทั้งสิ้น 304 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

1.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) ใช้สถิติหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายแบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Coefficient)

1.4 ผลการศึกษา

จากผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 72.04 มีอายุระหว่าง 28-36 ปี คิดเป็นร้อยละ 43.75 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ

65.46 ดำรงตำแหน่งครูอัตราจ้าง คิดเป็นร้อยละ 26.98 และมีประสบการณ์ทำงาน 9 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 38.81 และผลการวิจัย พบว่า

1.4.1 ประสิทธิภาพของการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านกิจกรรมนักเรียน รองลงมา ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ และด้านกิจกรรมแนะแนว และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1) *กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านกิจกรรมแนะแนว* โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ สถานศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายบุคคล รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษาวิเคราะห์สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนตามวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา และสถานศึกษากำหนดสัดส่วนของกิจกรรมแนะแนวให้ครอบคลุมด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัว และสังคม โดยยึดสภาพปัญหา ความต้องการ ความสนใจ ตลอดจนธรรมชาติของผู้เรียนและเป้าหมายของสถานศึกษา ตามลำดับ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ครูประเมินผลการจัดกิจกรรมและสรุปรายงาน

2) *กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านกิจกรรมนักเรียน* โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ สถานศึกษาแต่งตั้งผู้รับผิดชอบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างชัดเจน และสถานศึกษาสอนวิธีการอยู่ร่วมกัน การยอมรับซึ่งกันและกัน การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ การช่วยเหลือซึ่งกันและกันและการใช้ประชาธิปไตยเบื้องต้น รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษาจัดกิจกรรมตามข้อบังคับของหน่วยงานระดับชาติ เช่น ข้อบังคับของคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติ ฯลฯ และข้อบังคับของสถานศึกษา และสถานศึกษากำหนดเนื้อหาการจัดการเรียนการสอนเพื่อมุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม ตามลำดับ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ครูเป็นที่ปรึกษากระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการถอดประสบการณ์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่กิจกรรม

3) *กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์* โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ สถานศึกษาส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ด้วยตนเองในลักษณะอาสาสมัคร รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษาร่วมกับผู้เรียนรายงานผลพร้อมทั้งประชาสัมพันธ์และเผยแพร่กิจกรรม สถานศึกษาร่วมกันกับผู้เรียนออกแบบการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ในหลายลักษณะ เช่น ลักษณะบูรณาการใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ลักษณะโครงการ/โครงการ/กิจกรรม หรือจัดกิจกรรมร่วมกับองค์กรอื่นตามลำดับ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ สถานศึกษาเน้นให้ผู้เรียนร่วมกันสำรวจและวิเคราะห์สภาพปัญหา

1.4.2 คุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์ สุจริต รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง และมุ่งมั่นในการทำงาน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1) *คุณลักษณะของนักเรียน ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์* โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกที่อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ นักเรียนเข้าร่วมและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ รองลงมา ได้แก่ นักเรียนแสดงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์ นักเรียนแสดงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ตามลำดับ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ นักเรียนหวงแหน ปกป้อง ยกย่องความเป็นชาติไทย

2) *คุณลักษณะของนักเรียน ด้านซื่อสัตย์ สุจริต* โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ นักเรียนไม่หาประโยชน์ในทางที่ไม่ถูกต้อง รองลงมา ได้แก่ นักเรียนไม่ถือเอาสิ่งของหรือผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง และนักเรียนให้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นจริงตามลำดับ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ นักเรียนปฏิบัติตามคำมั่นสัญญา

3) *คุณลักษณะของนักเรียน ด้านมีวินัย* โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ นักเรียนปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียนและสังคม รองลงมา ได้แก่ นักเรียนไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น และนักเรียนตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน ตามลำดับ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ นักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำงาน

4) *คุณลักษณะของนักเรียน ด้านใฝ่เรียนรู้* โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ นักเรียนสนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ รองลงมา ได้แก่ นักเรียนแลกเปลี่ยนความรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และนักเรียนศึกษาค้นคว้าความรู้จากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ เทคโนโลยีต่าง ๆ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และนักเรียนตั้งใจเรียน เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ ตามลำดับ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ นักเรียนเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม การบันทึกความรู้ วิเคราะห์ ตรวจสอบจากสิ่งที่เรียนรู้สรุปเป็นองค์ความรู้

5) *คุณลักษณะของนักเรียน ด้านอยู่อย่างพอเพียง* โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ นักเรียนปฏิบัติตนและตัดสินใจด้วยความรอบคอบ มีเหตุผล และการไม่เอาเปรียบผู้อื่นและไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน พร้อมให้อภัยเมื่อผู้อื่นกระทำผิดพลาด รองลงมา ได้แก่ นักเรียนใช้ทรัพย์สินของตนเอง เช่น เงินทอง สิ่งของ เครื่องใช้ ฯลฯ อย่างประหยัด คู้ค่าและเก็บรักษาดูแลอย่างดี รวมทั้งการใช้เวลาอย่างเหมาะสม นักเรียนวางแผนการเรียน การทำงานและการใช้

ชีวิตประจำวันบนพื้นฐานของความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และนักเรียนรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม และสภาพแวดล้อม ยอมรับและปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ย น้อยที่สุด ได้แก่ นักเรียนใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัด คุ่มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี

6) *คุณลักษณะของนักเรียน ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน* โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ นักเรียนมีความพยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จและการชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจ รองลงมา ได้แก่ นักเรียนมีความเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และ นักเรียนทุ่มเททำงาน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน ตามลำดับ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ นักเรียนมีความตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ

7) *คุณลักษณะของนักเรียน ด้านรักความเป็นไทย* โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ นักเรียนร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรมไทย รองลงมา ได้แก่ นักเรียนแต่งกายและมีมารยาทงดงามแบบไทย มีสัมมาคารวะ กตัญญูทวาทิตต่อผู้มีพระคุณ และนักเรียนร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาไทย ตามลำดับ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ นักเรียนชักชวน แนะนำให้ผู้อื่นเห็นคุณค่าของการใช้ภาษาไทยถูกต้อง

8) *คุณลักษณะของนักเรียน ด้านมีจิตสาธารณะ* โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ นักเรียนช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูทำงานด้วยความเต็มใจ และนักเรียนแบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สิน และอื่นๆ และช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น ตามลำดับ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ นักเรียนอาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจและกำลังสติปัญญา ด้วยความสมัครใจ

1.4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลของการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกับคุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 พบว่า ค่าความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลของการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกับคุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 มีความสัมพันธ์ระดับสูงและในทิศทางเดียวกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประสิทธิผลการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านกิจกรรมแนะแนว (X1) กับคุณลักษณะของนักเรียนที่มีค่าความสัมพันธ์สูง 2 ลำดับแรก ได้แก่ คุณลักษณะของนักเรียนด้านมีวินัย (Y3) และคุณลักษณะของนักเรียนด้านอยู่อย่างพอเพียง (Y5) สำหรับประสิทธิผลการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านกิจกรรมนักเรียน (X2) กับคุณลักษณะของนักเรียนที่มีค่าความสัมพันธ์สูง 2 ลำดับแรก ได้แก่ คุณลักษณะของนักเรียนด้านรักความเป็นไทย (Y7) และมีคุณลักษณะของนักเรียนด้านจิตสาธารณะ (Y8) และประสิทธิผลการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ (X3) กับคุณลักษณะของนักเรียนที่มีค่าความสัมพันธ์สูง 2 ลำดับแรก ได้แก่ คุณลักษณะของนักเรียนด้านรักความเป็นไทย (Y7) และคุณลักษณะของนักเรียนด้านอยู่อย่างพอเพียง (Y5) เมื่อพิจารณาด้านที่มีค่า

ความสัมพันธ์ต่ำ ได้แก่ ประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านกิจกรรมแนะแนว (X1) กับคุณลักษณะของนักเรียนด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ (Y1)

2. อภิปรายผล

2.1 จากผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ เสรีใจเอื้อ (2551, น. 110) สุพิชญ์ ประจัญยุทธ (2552, น. 99) สมใจ ขำสุภาพ (2553, น. 57-58) วิไลรัตน์ โกพลรัตน์ (2556, น. 72) ที่ได้ศึกษาวิจัยพบว่าการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอยู่ในระดับมากที่เป็นเช่นนี้เพราะโรงเรียนต้องปฏิบัติตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 รวมทั้งปฏิบัติตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดไว้ว่า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมบังคับตามหลักสูตร และเมื่อพิจารณารายด้านจากผลการวิจัยฉบับนี้ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านกิจกรรมนักเรียน รองลงมา ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ และด้านกิจกรรมแนะแนว

การดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านกิจกรรมนักเรียนที่มีค่าเฉลี่ยของระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิไลรัตน์ โกพลรัตน์ (2556, น. 72) และสุพิชญ์ ประจัญยุทธ (2552, น. 99) ที่พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านกิจกรรมนักเรียน และจากผลการวิจัยฉบับนี้ ข้อที่มีระดับการปฏิบัติมากที่สุดของกิจกรรมนักเรียน คือ สถานศึกษาแต่งตั้งผู้รับผิดชอบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างชัดเจน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรีเขต 2 ให้ความสำคัญกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนักเรียน โดยเน้นให้สถานศึกษาการจัดกิจกรรมนักเรียนได้จัดกิจกรรมตามหลักสูตร จำนวน 2 คาบต่อสัปดาห์ และได้ดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรีเขต 2 ได้วางกลยุทธ์ไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลยุทธ์ที่ 2 การปลูกฝังคุณธรรมความเป็นไทยและวิถีชีวิตตามหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งจุดเน้นด้านผู้เรียนในจุดเน้นที่ 2 นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม รักสามัคคี รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการสำคัญของกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี (กระทรวงศึกษาธิการ 2553: 3-4; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรีเขต 2 2558) ซึ่งจากผลการวิจัย พบว่า สถานศึกษาแต่งตั้งผู้รับผิดชอบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างชัดเจนซึ่งเป็นตามหลักการบริหารจัดการของสถานศึกษาในการที่ทำให้กิจกรรมนักเรียนสอดคล้องและเป็นไปตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วรนาฏ สิทธิฤทธิ์ (2550, น. 102-103) ที่พบว่า สถานศึกษามีการกำหนดบทบาทหน้าที่บุคลากรที่รับผิดชอบในงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้อย่างชัดเจน และมีการแต่งตั้งบุคลากรรับผิดชอบงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้อย่างชัดเจน รวมทั้งผู้บริหารให้ความสำคัญในการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และสร้างความตระหนัก ความเข้าใจให้บุคลากรทุกฝ่าย เห็นความสำคัญที่ทุกคนต้องมีบทบาทในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แต่ผลการวิจัยกลับพบว่า

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ ครูเป็นที่ปรึกษากระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการถอดประสบการณ์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่กิจกรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า จากการสำรวจของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 (2558, น. 70) พบว่า ครูผู้สอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนยังไม่เข้าใจหลักการ และแนวทางในการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ยังยึดรูปแบบการจัดกิจกรรมแบบเดิมๆ ซึ่ง ศุภวดี บุญญวงค์ และคณะ (2551, น. 48-52) ได้ให้ความเห็นว่า ครูจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นอย่างดี และมีเจตคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การเสริมสร้างเจตคติลักษณะนี้ให้เกิดแก่ครูได้ ย่อมต้องอาศัยพื้นฐานที่สำคัญ 3 ประการ คือ การมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน การได้รับสนับสนุนทางสังคม และการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จะส่งผลไปสู่การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ

สำหรับผลการวิจัยด้านกิจกรรมสังคมและสาธารณประโยชน์เป็นกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอยู่ในระดับมากรองจากการจัดกิจกรรมนักเรียน ซึ่งเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ สถานศึกษาส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า หลักการในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ มีหลักการในการส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรมจริยธรรม จัดกิจกรรมโดยให้ผู้เรียนคิดสร้างสรรค์ออกแบบกิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์อย่างหลากหลายรูปแบบ ซึ่งมีแนวการจัดกิจกรรม โดยการบูรณาการใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ จัดกิจกรรมลักษณะโครงการ/โครงงาน/กิจกรรม และจัดกิจกรรมร่วมกับองค์กรอื่นทำให้ผลการวิจัย ระบุได้ว่า สถานศึกษาส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เนื่องจากลักษณะของกิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่ต้องสัมพันธ์กับการจัดการเรียนการสอนภายในโรงเรียน รวมทั้งประสานสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอกอื่นๆ เช่น การจัดกิจกรรมของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่นนทบุรี เขต 2 ได้แก่ กิจกรรม P.K. ยูวชนจิตอาสาพัฒนาชุมชน ศูนย์ Give & Take โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรณรงค์และประชาสัมพันธ์การป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน ช่วงเทศกาลปีใหม่ ร่วมกับชุมชน เป็นต้น ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ (2555, น. 81-82) ได้ระบุถึงผลจากการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ พบว่า ในภาพรวมผลจากการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ทำให้นักเรียนมีคุณภาพตามวัตถุประสงค์ในระดับที่เกิดผลครอบคลุมวัตถุประสงค์และนำไปใช้ได้ ซึ่งเมื่อเทียบกับเกณฑ์การประเมินประสิทธิภาพ พบว่า มีระดับสูงกว่าเกณฑ์ประเมิน 3 อันดับแรก คือ นักเรียนมีจิตสำนึกในการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และนักเรียนมีจิตสำนึกในการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อครอบครัว แต่ผลการวิจัยยังพบว่า สถานศึกษาเน้นให้ผู้เรียนร่วมกันสำรวจและวิเคราะห์สภาพปัญหาที่ยังมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่ม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า จากผลการสำรวจของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 (2558, น. 70) พบว่า การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ผู้เรียนยังขาดการมีส่วนร่วมร่วมในการออกแบบกิจกรรม โดยยังยึดรูปแบบการจัดกิจกรรมแบบเดิม ทำให้การจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ยังมีรูปแบบที่ไม่หลากหลาย

ในส่วนของกิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก จากผลการวิจัยระบุว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สถานศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายบุคคล รวมทั้งวิเคราะห์สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนตามวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับจุดเน้นด้านที่ 1 ด้านผู้เรียน ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 กำหนดไว้ใน 3 ด้าน ได้แก่ นักเรียนมีสมรรถนะสำคัญสู่ประชาคมอาเซียน และมาตรฐานสากล นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม รักสามัคคี รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ห่างไกลยาเสพติด และนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการส่งเสริมและพัฒนาเต็มศักยภาพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 (2558, น. 70) แต่ผลการวิจัยที่ระบุค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกิจกรรมแนะแนว คือ ครูประเมินผลการจัดกิจกรรมและสรุปรายงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 (2558, น. 70) ที่ระบุว่า ครูยังมีความเข้าใจที่ไม่ชัดเจนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กิจกรรมแนะแนว และยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรม (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2, 2558, น. 70) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วรนาฏ สิทธิฤทธิ (2550, น. 102-103) ที่พบว่า โรงเรียนมีแผนประเมินผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ชัดเจนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.2 จากผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะของนักเรียนจะมีคุณลักษณะที่โดดเด่น บางประการซึ่งนำมาอภิปรายผล ในภาพรวม พบว่า ภาพรวมของคุณลักษณะของนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 อยู่ในระดับมาก ข้อที่อยู่ในระดับมากที่สุดคือ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าจากนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และนโยบายของโรงเรียนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ โดยการจัดกิจกรรมผ่านสื่อมวลชนรวมพลังกันให้นักเรียนรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซึ่งไม่เฉพาะสถานศึกษาเท่านั้น ยังมีสิ่งแวดล้อมหรือบริบท สื่อภายนอกที่ช่วยกันผลักดันให้เด็กในสังคมไทยมีคุณลักษณะด้านนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของกระทรวงศึกษาธิการ (2555, น. 75-76) พบว่า นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรม รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ อยู่ในระดับดีมาก เมื่อดูในภาพรวมของแต่ละด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ พบว่า เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ เช่น วันพ่อแห่งชาติ วันแม่แห่งชาติ วันสำคัญทางศาสนา อาทิ เช่น วันวิสาขบูชา วันเข้าพรรษา เป็นต้น และยังพบว่าคุณลักษณะอื่นๆ อีก 7 ประการ ก็อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทั้ง 3 กิจกรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก จึงส่งผลให้คุณลักษณะของนักเรียนอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน แต่จากผลการวิจัย พบว่า ยังมีคุณลักษณะของผู้เรียนบางประการที่ยังอยู่ในค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่ม เช่น นักเรียนยังแสดงความห่วงแหน ปกป้อง ยกย่องความเป็นไทยและคุณลักษณะเรื่องของความมีวินัยเกี่ยวกับความรับผิดชอบในการทำงาน รวมทั้งการใช้ทรัพยากรส่วนรวมอย่างประหยัด คุ่มค่า และนอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนมีความรับผิดชอบ ตั้งใจทำงานให้สำเร็จและมีจิตสาธารณะของนักเรียนค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ซึ่งประเด็นดังกล่าว สถานศึกษาต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนากิจกรรมนักเรียนมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องความห่วงแหน ปกป้อง ยกย่องความเป็นไทยและคุณลักษณะเรื่องของความมีวินัยเกี่ยวกับความรับผิดชอบในการทำงาน รวมทั้งการใช้ทรัพยากรส่วนรวมอย่างประหยัด คุ่มค่า และนอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนมีความ

รับผิดชอบในการทำงานน้อย การเห็นคุณค่าของการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง และการมีจิตสาธารณะ ด้วยความสมัครใจของนักเรียนค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย

2.3 จากผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกับคุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 พบว่า มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีการปฏิบัติโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นถึงมีประสิทธิผลในการดำเนินกิจกรรม รวมทั้ง ผลการวิจัยที่ระบุว่าคุณลักษณะของนักเรียนโดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นกัน เนื่องจากดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมบังคับตามหลักสูตร รวมทั้งผลการวิจัยที่ระบุว่ากิจกรรมดังกล่าวมีประสิทธิผล ซึ่งส่งผลให้คุณลักษณะของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้กิจกรรมแนะแนวมีความสัมพันธ์ระดับสูงกับคุณลักษณะด้านมีวินัยและด้านอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียน แต่ในขณะเดียวกันกิจกรรมนักเรียนมีความสัมพันธ์ระดับสูงกับคุณลักษณะด้านความเป็นไทยและด้านจิตสาธารณะของนักเรียน และกิจกรรมสังคมและสาธารณประโยชน์มีความสัมพันธ์ระดับสูงกับคุณลักษณะด้านรักความเป็นไทยและด้านอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียน พบว่าในกิจกรรมทั้ง 3 กิจกรรม ส่งผลในระดับสูงโดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณลักษณะของนักเรียนด้านอยู่อย่างพอเพียงในกิจกรรมแนะแนวและกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ที่เป็นจุดเน้นหรือคุณลักษณะหนึ่งในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่เน้นการดำเนินรอยตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งคุณลักษณะของนักเรียนด้านความเป็นไทย ที่มีความสัมพันธ์กิจกรรมนักเรียนและกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ซึ่งมีการรณรงค์ด้านความเป็นไทยตามนโยบายของรัฐบาล ซึ่งจากผลการวิจัยสามารถเห็นได้อย่างชัดเจนว่า กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์มีความสัมพันธ์ในระดับสูงกับคุณลักษณะร่วมของกิจกรรมทั้ง 2 กิจกรรม คือ ทั้งกิจกรรมแนะแนวและกิจกรรมนักเรียน

แต่ผลการวิจัยเป็นที่น่าสังเกตว่า คุณลักษณะของนักเรียนด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ แม้ว่าภาพรวมจะมีคุณลักษณะของนักเรียนด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ อยู่ในระดับมากที่สุด แต่เมื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกับการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียน กลับพบว่า กิจกรรมนักเรียนและกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง คุณลักษณะด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ในขณะที่กิจกรรมแนะแนวมีความสัมพันธ์ระดับต่ำกับคุณลักษณะด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนอาจได้รับการพัฒนาคุณลักษณะด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์จากการเรียนรู้จากแหล่งอื่นนอกเหนือจากกิจกรรมที่จัดขึ้นในสถานศึกษา เช่น จากครอบครัว จากสื่อมวลชน จากการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่า นักเรียนมีส่วนร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรมไทย และมีคุณลักษณะสนใจใฝ่รู้ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งสถานศึกษาอาจต้องพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยเน้นกิจกรรมที่ปลูกฝังความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มากขึ้น

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการศึกษาไปใช้

3.1.1 สถานศึกษาต้องดำเนินการพัฒนาให้ครูผู้สอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีความเข้าใจในหลักการ และแนวทางในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และมีเจตคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการถอดประสบการณ์และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รวมทั้งมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

3.1.2 สถานศึกษาต้องดำเนินการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมอย่างหลากหลายตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน

3.1.3 สถานศึกษาต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนากิจกรรมนักเรียนมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องความหวงแหน ปกป้อง ยกย่องความเป็นไทยและคุณลักษณะเรื่องของความมีวินัยเกี่ยวกับความรับผิดชอบในการทำงาน การใช้ทรัพยากรส่วนรวมอย่างประหยัด คำนึงค่าความรับผิดชอบในการทำงาน การเห็นคุณค่าของการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง และการมีจิตสาธารณะด้วยความสมัครใจ

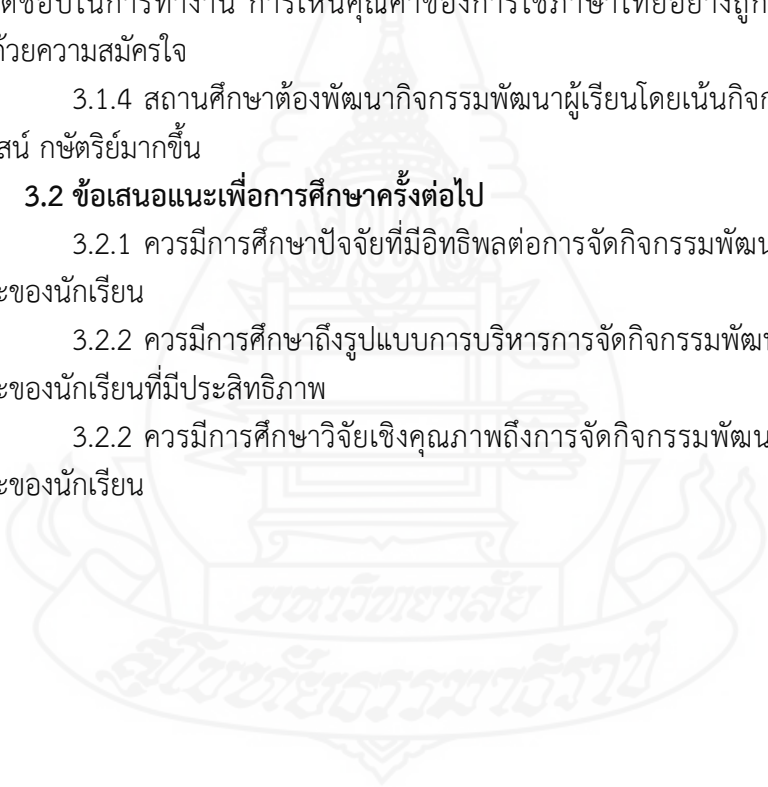
3.1.4 สถานศึกษาต้องพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยเน้นกิจกรรมที่ปลูกฝังความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์มากขึ้น

3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาคั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียน

3.2.2 ควรมีการศึกษาถึงรูปแบบการบริหารการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ

3.2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพถึงการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ. (2536). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต ไม้ได้ตีพิมพ์).
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, กรุงเทพฯ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2541). การฝึกเหตุผลเชิงจริยธรรม: ทฤษฎีและการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎหมายกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____. (2546). แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ.
- _____. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2552). แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2553). แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2555). ประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- โกวิทย์ กิ่งก้าน. (2551). การศึกษาสภาพการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม้ได้ตีพิมพ์).
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.
- จิราภา เต็งไตรรัตน์ และคณะ. (2543). จิตวิทยาทั่วไป. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ดวงกมล สิ้นเพ็ง. (2553). การพัฒนาผู้เรียนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้. (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ตุลา มหาพสุธานนท์. (2547). หลักการจัดการ หลักการบริหาร. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: พ.ศ. พัฒนา.
- เต็มศักดิ์ คหวนิช. (2546). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ทองทิพภา วิริยะพันธุ์. (2551). การบริหารทีมงานและการแก้ปัญหา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สหธรรมิก
- ทิตนา แคมมณี. (2556). ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 17). กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.

- ธงชัย สันติวงษ์. (2538). *องค์การ: ทฤษฎีและการออกแบบ*. กรุงเทพฯ: Management Center Bangkok.
- ธีรฤติ เอกะกุล. (2544). *ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2551). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ผดุงศักดิ์ มั่นบุปผชาติ. (2555). *ประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาในฐานะนิติบุคคลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ราชบัณฑิตยสถาน (2554). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2551). *หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา*. ชลบุรี: มนตรี.
- ไมตรี รัตนา. (2547). *ความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของปัจจัยการบริหารยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้และการปฏิบัติตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ*. (ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- รุ่ง แก้วแดง. (2540). *ปฏิวัติการศึกษาไทย* กรุงเทพฯ: มติชน.
- วรนาฏ สิทธิฤทธิ์. (2550). *การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, ลำปาง.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2542). *พลังการเรียนรู้ในกระบวนทัศน์ใหม่*. นนทบุรี: SR Printing.
- วิมุติ โพธิ์อำพล. (2554). *คุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3*. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- วิลาภรณ์ ภูวัฒน์กุล. (2543). *ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 2*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์, ฉะเชิงเทรา.
- วิไลรัตน์ โกพลรัตน์. (2556). *การดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยนครพนม, นครพนม.
- วิไลวรรณ ศรีสงคราม, สุชญญา รัตนสัญญา, โรจน์วี พจน์พัฒนาผล และพิรพล เทพประสิทธิ์. (2549). *จิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพฯ: ทริบเพิ้ล กรุ๊ป.
- วัฒนา พัฒนพงศ์. (2546). *BSC และ KPI เพื่อการเติบโตขององค์กรอย่างยั่งยืน*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: แปะซิฟิค.

- ศิริพร พิมพ์ป. (2542). *ประสิทธิผลการบริหารงานตามเกณฑ์โรงเรียนมัธยมศึกษาของผู้บริหารมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ศุภวดี บุญญวงค์และคณะ. (2551). *การศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา*. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- สมศรี อ่อนน้อม. (2550). *การศึกษาคุณลักษณะของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโรงเรียนวัดปากน้ำ (สร้อยประชาสรรค์)*. (สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์), มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- สมใจ ขำสุภาพ. (2553). *สภาพและปัญหาการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตพื้นที่การศึกษากทมมหานคร เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น, กรุงเทพฯ.
- สุขพัชรา ชัมเจริญ. (2546). *เกมนันทนาการสำหรับเด็กและเยาวชน*. กรุงเทพฯ: ประสานมิตร.
- สุพิชญ์ ประจัญยุทธ. (2552). *การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุบลราชธานี เขต 4*. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สุภมาส อังคุโชติ และชูชาติ พ่วงสมจิตร์. (2556). *การวิเคราะห์และการแปลผลข้อมูล. ใน ประมวลสารระชุดวิชาการวิจัยการบริหารการศึกษา*. หน่วยที่ 11. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์.
- สุนน อมรวิวัฒน์. (2542). *การพัฒนาการเรียนรู้อตามแนวพุทธศาสตร์*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุมาลี สร้างคำ. (2554). *ผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้โครงการสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- สุวรี ศิวะแพทย์. (2549). *จิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2545). *จิตวิทยาเพื่อการฝึกอบรมผู้ใหญ่*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เอ็กเปอร์เน็ท.
- เสรี ใจเอื้อ. (2551). *การศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษยโสธร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.
- แสงเดือน ทวีสิน. (2545). *จิตวิทยาการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ไทยเส็ง.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2. (2557). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557*. นนทบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2.
- _____. (2557). *นโยบายและจุดเน้นสู่ความสำเร็จปีงบประมาณ พ.ศ. 2557*. นนทบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2.
- _____. (2558). *นโยบายและจุดเน้นสู่ความสำเร็จประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558*. นนทบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- _____. (2553). *บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาและบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สันติ บุญภิรมย์. (2553). *นวัตกรรมการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.
- หวน พิณรุฬพันธ์. (2556). *นักบริหารมืออาชีพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อาคม วัชโรสง. (2547). *หน้าที่ผู้นำในการบริหารการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- อารี พันธุ์มณี. (2545). *พ่อ แม่ มืออาชีพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ไยไหม เอ็ดดูเคท.
- อนุชิต เชนจำเนียร. (2545). *คู่มือการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะคนดีของนักศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, กรุงเทพฯ.
- Fiedler, F. E. (1967). *A theory of leadership effectiveness*. New York: McGraw Hill.
- Hellriegel, D. , Slocum, J.W. , Jackson S.F. (2008). *Competency-based management*. Mason OH: Thomson South-Western.
- Josephson Institute. (2013). *Character Domain 14, 2013*, Retrieved from <http://www.charactecounts.org>

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัย

สกลนครราชภัฏ

ภาคผนวก ก

รายชื่อและประวัติผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาเครื่องมือ

รายชื่อและประวัติผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาเครื่องมือ

1. ชื่อ นายวีรพงษ์ คล้ายสอน
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนบ้านหนองเพรางาย อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี
 วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา)
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ ประสบการณ์ในการทำงาน 32 ปี
 ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน ชำนาญการพิเศษ
 ครุ 7 ปี ผู้อำนวยการ 25 ปี
2. ชื่อ นายทวีศักดิ์ พรหมสาขา ณ สกลนคร
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนสุเหร่าปากคลองลำรี อำเภอบางบัวทอง
 จังหวัดนนทบุรี
 วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา)
 มหาวิทยาลัยรามคำแหง
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ ประสบการณ์ในการทำงาน 37 ปี
 ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน ชำนาญการพิเศษ
 ครุ 15 ปี ผู้อำนวยการ 22 ปี
3. ชื่อ นายผดุงศักดิ์ วิเศษภู่วุฒิกุล
 สถานที่ทำงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2
 วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต (วัดผลการศึกษา)
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ ประสบการณ์ในการทำงาน 30 ปี
 ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์
 วิทยฐานะ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
 ครุ 10 ปี ศึกษานิเทศก์ 20 ปี

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ ศธ ๐๕๒๒.๑๖ (บ)/๓๙

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๑๓ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นายวีรพงษ์ คล้ายสอน

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวสรียา สุวรรณรักษ์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกับคุณลักษณะของนักเรียนใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต ๒ ตามโครงการการศึกษาค้นคว้า อิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้ เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหารการศึกษา ได้โปรดพิจารณา ตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับ รายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรุณพ จินะวัฒน์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐๘๑-๒๗๗-๗๒๒๑

ที่ ศธ ๐๕๒๒.๑๖ (บ)/๓๔

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๑๓ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นายทวีศักดิ์ พรหมสาขา ณ สกลนคร

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวสรียา สุวรรณรักษ์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกับคุณลักษณะของนักเรียนใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต ๒ ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้ เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหารการศึกษา ได้โปรดพิจารณา ตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับ รายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ จินะวัฒน์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐๘๑-๒๗๗-๗๒๒๑

ที่ ศธ ๐๕๒๒.๑๖ (บ)/๓๔

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๑๓ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นายผดุงศักดิ์ วิศิษฎ์วุฒิกุล

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวสรียา สุวรรณรักษ์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกับคุณลักษณะของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต ๒ ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดผลการศึกษา ได้โปรดพิจารณา ตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ จินะวัฒน์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐๘๑-๒๗๗-๗๒๒๑

ที่ ศธ ๐๕๒๒.๑๖ (บ)/ส'๕

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือ
เรียน

ด้วยนางสาวสรียา สุวรรณรักษ์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกับคุณลักษณะของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต ๒

ในกรณีนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องทดลองใช้เครื่องมือ เพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ โดยเก็บข้อมูลจากครูในสถานศึกษา ทั้งนี้ จะมีให้เป็นการรบกวนเวลาเรียนตามปกติของนักเรียน และผลการศึกษาค้นคว้าอิสระที่ได้จะเป็นประโยชน์แก่งานวิชาการสืบไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาได้ทดลองเครื่องมือ เพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ จินะวัฒน์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐๘๑-๒๗๗-๗๒๒๑

ที่ ศธ 0522.16 (บ)/146

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

๕ เมษายน 2559

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ
เรียน

ด้วย นางสาวสรียา สุวราณรักษ์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกับคุณลักษณะของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระจากสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูล เพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ จินะวัฒน์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 081-277-7221

ภาคผนวก ค

แบบสอบถามเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลของการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกับคุณลักษณะ
 ของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี
 เขต 2

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลของการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกับคุณลักษณะของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 โดยสอบถามความคิดเห็นของคุณครู
  2. แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
 ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 ตอนที่ 2 ประสิทธิภาพของการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2
 ตอนที่ 3 คุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2
  3. คำตอบของท่านมีค่ายิ่งต่อการวิจัยนี้ ขอให้ท่านได้โปรดตอบแบบสอบถามนี้ด้วยความตั้งใจ แสดงความคิดเห็นโดยเสรีภาพตามความเป็นจริงมากที่สุด เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการบริหารโรงเรียนในโอกาสต่อไป
  4. ข้อมูลใดๆที่ท่านระบุในแบบสอบถามนี้ จะถือเป็นความลับและไม่มีผลกระทบใดๆทั้งสิ้นต่อการปฏิบัติงานของท่าน จึงขอความกรุณาจากท่านโปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อคำถามตามสภาพความเป็นจริง
- ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ในความอนุเคราะห์การตอบแบบสอบถามของท่าน

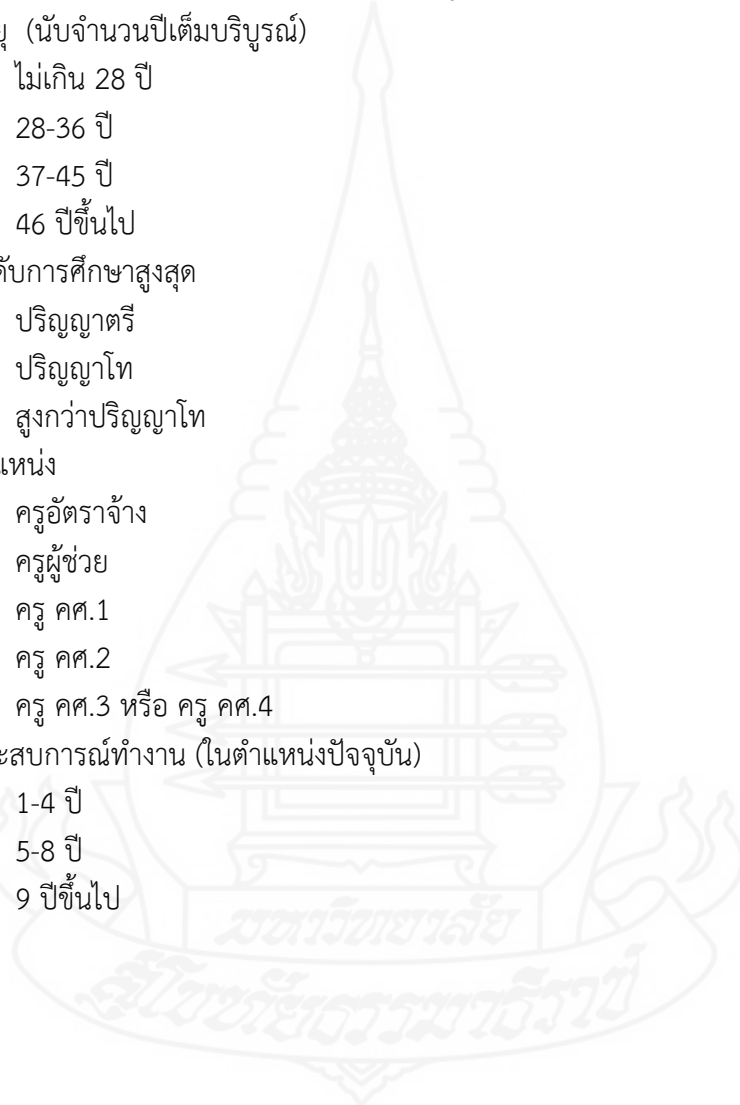
นางสาวสรียา สุวรรณรักษ์

นักศึกษาปริญญาโท แขนงวิชาบริหารการศึกษา
 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพของท่าน

ข้อที่	สภาพส่วนตัว
1 เพศ	( ) ชาย ( ) หญิง
2 อายุ (นับจำนวนปีเต็มบริบูรณ์)	( ) ไม่เกิน 28 ปี ( ) 28-36 ปี ( ) 37-45 ปี ( ) 46 ปีขึ้นไป
3 ระดับการศึกษาสูงสุด	( ) ปริญญาตรี ( ) ปริญญาโท ( ) สูงกว่าปริญญาโท
4 ตำแหน่ง	( ) ครูอัตราจ้าง ( ) ครูผู้ช่วย ( ) ครู คศ.1 ( ) ครู คศ.2 ( ) ครู คศ.3 หรือ ครู คศ.4
5 ประสบการณ์ทำงาน (ในตำแหน่งปัจจุบัน)	( ) 1-4 ปี ( ) 5-8 ปี ( ) 9 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 ประสิทธิภาพของการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามประสิทธิภาพของการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ว่ามีระดับการปฏิบัติตามรายการต่างๆที่กำหนดมาน้อยเพียงใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการปฏิบัติตามสภาพที่เป็นจริงเพียงช่องเดียว

5	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติ	มากที่สุด
4	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติ	มาก
3	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติ	ปานกลาง
2	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติ	น้อย
1	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติ	น้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อที่	ประสิทธิภาพของการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
01	สถานศึกษามีประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านกิจกรรมแนะแนว	✓				
02	จัดทำแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวรายชั่วโมง				✓	

คำอธิบาย

ข้อที่ 01 ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการปฏิบัติ 5 หมายถึง สถานศึกษามีประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านกิจกรรมแนะแนว ในระดับ มากที่สุด

ข้อที่ 02 ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการปฏิบัติ 2 หมายถึง ครูจัดทำแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวรายชั่วโมง ในระดับ น้อย

ข้อที่	ประสิทธิผลของการดำเนินงานด้าน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
กิจกรรมแนะแนว						
1	สถานศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียน					
2	สถานศึกษาวิเคราะห์ความสนใจและธรรมชาติของผู้เรียน					
3	สถานศึกษาวิเคราะห์สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนตามวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา					
4	สถานศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายบุคคล					
5	สถานศึกษากำหนดสัดส่วนของกิจกรรมแนะแนวให้ครอบคลุมด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคม โดยยึดสภาพปัญหา ความต้องการ ความสนใจ ตลอดจนธรรมชาติของผู้เรียนและเป้าหมายของสถานศึกษา					
6	สถานศึกษากำหนดสัดส่วนของกิจกรรมแนะแนวโดยครูผู้ปกครอง และผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนด					
7	สถานศึกษากำหนดวัตถุประสงค์การจัดกิจกรรมแนะแนวของสถานศึกษาเป็นระดับการศึกษาและชั้นปี					
8	สถานศึกษาออกแบบการจัดกิจกรรมแนะแนวอย่างครอบคลุมทั้งด้านวัตถุประสงค์ การจัดกิจกรรม เวลาจัดกิจกรรม หลักฐานการทำกิจกรรม และการประเมินผล					
9	ครูจัดทำแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวรายชั่วโมง ประกอบด้วย ชื่อกิจกรรม จุดประสงค์ เวลา เนื้อหา/สาระ วิธีดำเนินกิจกรรม สื่อ/อุปกรณ์ และการประเมินผล					
10	ครูจัดกิจกรรมแนะแนวตามแผนการจัดกิจกรรมแนะแนว					
11	ครูประเมินผลการจัดกิจกรรมและสรุปรายงาน					
กิจกรรมนักเรียน						
12	สถานศึกษาสำรวจความถนัด ความสนใจของผู้เรียนในการเลือกกิจกรรม					
13	สถานศึกษาแต่งตั้งผู้รับผิดชอบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างชัดเจน					
14	สถานศึกษากำหนดเนื้อหาการจัดการเรียนการสอนเพื่อมุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม					

ข้อที่	ประสิทธิผลของการดำเนินงานด้าน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
15	สถานศึกษาจัดกิจกรรมตามข้อบังคับของหน่วยงานระดับชาติ เช่น ข้อบังคับของคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติ ฯลฯ และข้อบังคับของสถานศึกษา					
16	สถานศึกษาจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น					
17	สถานศึกษาจัดกิจกรรมโดยเน้นการปฏิบัติจริงมีความรู้ที่ชัดเจน เรียนรู้จากการกระทำ และสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยตนเองได้					
18	สถานศึกษาสอนวิธีการอยู่ร่วมกัน การยอมรับซึ่งกันและกัน การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ การช่วยเหลือซึ่งกันและกันและการใช้ประชาธิปไตยเบื้องต้น					
19	สถานศึกษาจัดกิจกรรมให้สัมพันธ์กับความหลากหลายในการพัฒนาตนเองของผู้เรียน					
20	สถานศึกษาบริหารการจัดการให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมได้หลากหลาย ทั้งรูปแบบภายในหรือภายนอกห้องเรียน และระยะเวลาการจัดกิจกรรม					
21	ครูเป็นที่ปรึกษากระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการถอดประสบการณ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่กิจกรรม					
22	ครูประเมินผลการจัดกิจกรรมและสรุปรายงาน					
กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์						
23	สถานศึกษาเน้นให้ผู้เรียนร่วมกันสำรวจ และวิเคราะห์สภาพปัญหา					
24	สถานศึกษาร่วมกันกับผู้เรียนออกแบบการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ในหลายลักษณะ เช่น ลักษณะบูรณาการใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ลักษณะโครงการ/โครงงาน/กิจกรรม หรือจัดกิจกรรมร่วมกับองค์กรอื่น					
25	สถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดกิจกรรมเพื่อสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ตามความถนัด และความสนใจ					
26	สถานศึกษาส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ทั้ง ภายในและภายนอกโรงเรียน					
27	สถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ด้วยตนเองในลักษณะอาสาสมัคร					

ข้อที่	ประสิทธิผลของการดำเนินงานด้าน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
28	สถานศึกษาร่วมกับผู้เรียนสรุปผลและประเมินผล					
29	สถานศึกษาร่วมกับผู้เรียนรายงานผล พร้อมทั้ง ประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่กิจกรรม					

ตอนที่ 3 คุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามการรับรู้ของครูที่มีต่อคุณลักษณะของนักเรียนใน
โรงเรียนประถมศึกษา ว่ามีระดับคุณลักษณะมากน้อยเพียงใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับ
การปฏิบัติของนักเรียนตามข้อความที่ระบุไว้ ดังนี้

5	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติ	มากที่สุด
4	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติ	มาก
3	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติ	ปานกลาง
2	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติ	น้อย
1	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติ	น้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อที่	คุณลักษณะของนักเรียน	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
01	นักเรียนเป็นพลเมืองดีของชาติ	✓				

คำอธิบาย

ข้อที่ 01 ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคุณลักษณะ 5 หมายถึง นักเรียนเป็น
พลเมืองดีของชาติ นักเรียนจึงมีคุณลักษณะรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อที่	คุณลักษณะของนักเรียน	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์						
1	นักเรียนยืนตรงเคารพธงชาติ และอธิบายความหมายของ เพลงชาติได้ถูกต้อง					

ข้อที่	คุณลักษณะของนักเรียน	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
2	นักเรียนปฏิบัติตนตามสิทธิและหน้าที่พลเมืองดีของชาติ และการมีความสามัคคีปรองดอง					
3	นักเรียนเข้าร่วมส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมที่สร้างความสามัคคีปรองดองที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม					
4	นักเรียนทวงแหวน ปกป้อง ยกย่องความเป็นชาติไทย					
5	นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ					
6	นักเรียนปฏิบัติตนตามหลักของศาสนาที่ตนนับถือ และการเป็นแบบอย่างที่ดีของศาสนิกชน					
7	นักเรียนเข้าร่วมและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์					
8	นักเรียนแสดงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์					
9	นักเรียนแสดงออกซึ่งความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์					
ชื่อสัตย์ สุจริต						
10	นักเรียนให้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นจริง					
11	นักเรียนปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงความถูกต้อง					
12	นักเรียนละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด					
13	นักเรียนปฏิบัติตามคำมั่นสัญญา					
14	นักเรียนไม่ถือเอาสิ่งของหรือผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง					
15	นักเรียนปฏิบัติตนต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรง					
16	นักเรียนไม่หาประโยชน์ในทางที่ไม่ถูกต้อง					
มีวินัย						
17	นักเรียนปฏิบัติตนตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม					
18	นักเรียนไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น					
19	นักเรียนตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน					
20	นักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำงาน					

ข้อที่	คุณลักษณะของนักเรียน	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ใฝ่เรียนรู้						
21	นักเรียนตั้งใจเรียน เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้					
22	นักเรียนสนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ					
23	นักเรียนศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อ เทคโนโลยีต่าง ๆ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน					
24	นักเรียนเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม การบันทึกความรู้ วิเคราะห์ ตรวจสอบ จากสิ่งที่เรียนรู้ สรุปลงเป็นองค์ความรู้					
25	นักเรียนแลกเปลี่ยนความรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน					
อยู่อย่างพอเพียง						
26	นักเรียนใช้ทรัพย์สินของตนเอง เช่น เงินทอง สิ่งของ เครื่องใช้ ฯลฯ อย่างประหยัด คุ่มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี รวมทั้งการใช้เวลาอย่างเหมาะสม					
27	นักเรียนใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัด คุ่มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี					
28	นักเรียนปฏิบัติตนและตัดสินใจด้วยความรอบคอบมีเหตุผล และการไม่เอาเปรียบผู้อื่นและไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน พร้อมให้อภัยเมื่อผู้อื่นกระทำผิดพลาด					
29	นักเรียนวางแผนการเรียน การทำงาน และการใช้ชีวิตประจำวันบนพื้นฐานของความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร					
30	นักเรียนรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม ยอมรับและปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข					
มุ่งมั่นในการทำงาน						
31	นักเรียนมีความเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย					
32	นักเรียนมีความตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ					
33	นักเรียนปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง					
34	นักเรียนทุ่มเททำงาน อุตุน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน					

ข้อที่	คุณลักษณะของนักเรียน	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
35	นักเรียนมีความพยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จ และการชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจ					
รักความเป็นไทย						
36	นักเรียนแต่งกายและมีมารยาทงดงามแบบไทย มีสัมมาคารวะ กตัญญูกตเวทีต่อผู้มีพระคุณ					
37	นักเรียนร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรมไทย					
38	นักเรียนชักชวน แนะนำให้ผู้อื่นปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรมไทย					
39	นักเรียนใช้ภาษาไทยและเลขไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม					
40	นักเรียนชักชวน แนะนำให้ผู้อื่นเห็นคุณค่าของการใช้ภาษาไทยได้ถูกต้อง					
41	นักเรียนนำภูมิปัญญาไทยมาใช้ให้เหมาะสมในวิถีชีวิต					
42	นักเรียนร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาไทย					
43	นักเรียนแนะนำ มีส่วนร่วมในการสืบทอดภูมิปัญญาไทย					
มีจิตสาธารณะ						
44	นักเรียนช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูทำงานด้วยความเต็มใจ					
45	นักเรียนอาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญา ด้วยความสมัครใจ					
46	นักเรียนแบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สิน และอื่น ๆ และช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น					

ภาคผนวก ง
ค่าดัชนีความสอดคล้องของคำถาม

ผลการคำนวณค่า IOC ของผู้ทรงคุณวุฒิ
เรื่อง ประสิทธิภาพของการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

หัวข้อ	ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า IOC	แปลความหมาย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	1	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
	2	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	3	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	4	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	5	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	6	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	7	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	8	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	9	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	10	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	11	1	1	1	3	1	ใช้ได้
2	12	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	13	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	14	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	15	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	16	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	17	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	18	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	19	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	20	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
	21	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	22	1	1	1	3	1	ใช้ได้
3	23	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	24	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	25	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	26	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	27	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	28	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	29	1	1	1	3	1	ใช้ได้

ผลการคำนวณค่า IOC ของผู้ทรงคุณวุฒิ
เรื่อง คุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา

หัวข้อ	ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า IOC	แปลความหมาย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	1	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	2	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	3	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
	4	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	5	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	6	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	7	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	8	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	9	1	1	1	3	1	ใช้ได้
2	10	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	11	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	12	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
	13	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	14	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
	15	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	16	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
3	17	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	18	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	19	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	20	1	1	1	3	1	ใช้ได้
4	21	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	22	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	23	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	24	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	25	1	1	1	3	1	ใช้ได้
5	26	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	27	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	28	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	29	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	30	1	1	1	3	1	ใช้ได้

ผลการคำนวณค่า IOC ของผู้ทรงคุณวุฒิ
เรื่อง คุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา

หัวข้อ	ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า IOC	แปลความหมาย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
6	31	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	32	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	33	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	34	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	35	1	1	1	3	1	ใช้ได้
7	36	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	37	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	38	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	39	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	40	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	41	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	42	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	43	1	1	1	3	1	ใช้ได้
8	44	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	45	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	46	1	1	1	3	1	ใช้ได้

ภาคผนวก จ
ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม

Reliability (ตอนที่ 2)

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

—

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 25

Alpha = .977

Reliability (ตอนที่ 3)

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 25

Alpha = .982

Reliability(ทั้งฉบับ)

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 50

Alpha = .986

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวสรียา สุวรรณรักษ์
วัน เดือน ปีเกิด	1 ตุลาคม 2516
สถานที่เกิด	อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี
ประวัติการศึกษา	ครุศาสตรบัณฑิต สถาบันราชภัฏยะลา พ.ศ. 2542 ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ. 2559
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนแก้วอินทร์สุธาอุทิศ อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี
ตำแหน่ง	ครู วิทยฐานะชำนาญการ

